

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A téboly napja.

Budapest, június 4.

November tizennyolczadikától pedig ezennél ünnepélyesen bocsánatot kérünk.

Mi volt november tizennyolczadika? Egy kontár kísérlet. Egy gyermekcsiny. Egy szerénytelenségbe esett zsebkendő bolondos képzelődése, hogy ő zászló lehet. Ha a magyar nemzet mégis felháborodott miatta és undorodva söpörte el a föld színéről minden aktiv szereplőjét, ez csak azért történt, mert a nemzet nem is sejtette, hogy mit csinált volna Tisza István a Perczel Dezső helyében, hogy mire lett volna képes, ha kettéoszthatja magát s nemcsak miniszterelnök, de házelnök is lehetett volna egy személyben.

Ma Tisza István megmutatta, hogy mit várt volna ő Perczel Dezsőtől.

Ma Tisza István eltakarta november tizennyolczadikát egy olyan dátummal, melyről még unokáink unokái is borsódzó háttal fognak mesélni. Ez a június negyediké úgy magasodik a hírhedt november tizennyolczadika fölé, mint Guliwer a liliputi fölé, mint az óriásfigyó a giliszta fölé, mint Botond bárdja egy vidéki karmesteri pálcza fölé. Június negyediké olyan dátummá lett, hogy ezentúl ennek a napnak fordulóján magyar anyák szülni is szégyelni fognak. Ez a téboly napjának dátuma. Ilyen napja művelt népeknek nincsen, ilyen csak a vad törzseknél találni, akik az esztendő egy napján minden szentséget sárba tipornak, az édes szülejüket leköpi, a testvéreiket legyilkolják.

A téboly napja már délelőtt is gyönyörűen kezdődött. Tisza István, annak a Tiszának unokája, aki a bihari közgyűlésbe fegyveres erőt vitetett és Beöthy Ödönt majdnem kardélre hányatta, a délelőtti ülésen még csak a házszabályok fölött járt indiántánczot. A szólás jogát megvonta minden ellenzékítől, a kért zárt ülést nem rendelte el, ellenben két perc alatt megszavaztatta a kérdést nem is értő többséggel a véderőreformot általánosságban is, részleteiben is, harmadik olvasásban is. Hogy utána még ráadásul hasonlóképpen megszavaztatta a párhuzamos ülésekre vonatkozó indítványt és ehez képest ma délutánra még egy második ülést is rendelt el, melynek napirendjére már a honvédségről szóló javaslatot tűzte ki: az elenyésző semmi ahhoz képest, hogy az indiánstiklivel elintézte a véderőreformot. Erre, ha felháborító, ha törvénytelen és ha semmi is, még azt mondhatta, hogy történt ilyen egyszer az angol és egyszer a német parla-

mentben is. Azok a nemzetek nem dicsekednek vele, mi se dicsekednénk, ha orvoslás nélkül maradna. De hát ez még csak a délelőtti volt a téboly napjának.

Jött azonban a délután. A legázolt és lelke mélyéig felháborodott ellenzék, mely eleinte egyszerűen távol akart maradni a törvénytelen ülésből, utóbb mást határozott és elment az ülésbe, hogy azt megakadályozza, hogy ezt a tébolyodott elnököt szóhoz jutni se engedje. És ekkor tört ki az igazi, a hamisítatlan, az egész világon ismeretlen és páratlan Tisza-téboly. Tisza István rendőrökkel vezettette ki a tereméből, sőt a képviselőház épületéből az ellenzék tagjait, köztük Justh Gyulát, a Károlyi grófokat, Holló Lajost is.

Ezen a ponton a Tisza-téboly már megszűnik az ő saját külön nyavalyájává lenni. Ezen a ponton az ő tébolya a magyar nemzet letörölhetetlen szégyenfoltja, mert máig a legutolsó Balkán-állam sem kacagattatta meg azzal a világot, hogy ott a parlamentarizmus nevében s a parlament megmentésének örve alatt egyszerűen karhatalommal, fegyveres rendőrökkel vezetették ki az egész ellenzékét. Ezt a dicsőséget Tisza István szerezte meg Magyarországnak. Kidobni a parlamentből az egész kényelmetlen ellenzékét: ez magyar specialitás lett Tisza István tébolyából s ha akad majd hatalom, mely e téboly-precedens szerint az összes képviselőket vezeteti ki a magyar parlamentből, hát az csak józan követője lesz a tébolyodott Tisza Istvánnak. Mért ne tehetné meg valaki az egész parlamenttel, amit Tisza István megtett az egész ellenzékkel? Bolond volna, ha nem tenné s különösen, ha azt, amit e pillanatban még mindig csak Tisza-tébolyának akarunk tekinteni, a parlament többsége hősi cselekedetnek próbálná minősíteni.

De ez az, amiben nem hihetünk, amit nem szabad hinnie senkinek. Mert ha a kormány és a többség azt is helyeselheti, amit a Tisza-téboly ma művelt: akkor ez a kormány öráig sem tarthatja magát s ez a többség úgy el fog tűnni a föld színéről, de még sokkal ugyabban, mint az egykori szabadelvűpárt. E téboly ellen föl kell lázadnia a király és a nemzet izlésének. A magyar király nem viselheti azt az ódiomot, hogy egyik országának parlamentjében ilyen dolgok eshessenek meg. A magyar nemzet pedig nyakára fog hágni azoknak a tébolyodottaknak, akik az ő hírét, nevét, becsületét így beszennyezték.

Ha november tizennyolczadika maga alá temette elkövetőit, akkor a június negyedikének aktiv szereplői szá-

mára nincs is politikai megsemmisülés, mely elég szégyenletes volna. Magyarország máától fogva átalakul törvénytársakké, melynek Tisza István és társai bűnügyét kell tárgyalnia, míg az erkölcsi világrend hejyre nem állott.

Tisza munkában.

— A keresztülhajtott véderőreform. —
Rendőrök a képviselőházban.

— A képviselőház délelőtti ülése. —

Budapest, június 4.

Gróf Tisza István ma a munkapárti testőrség, a fővárosi rendőrség, a vidékről felrendelt csendőrség és a mozgósított budapesti helyőrség előtt a képviselőház elnöki székéből kijelentette, hogy a véderőreformot a Ház általánosságban, részleteiben és harmadszori olvasásban is elfogadta.

Ez az elnöki enunziáció a legnagyobb és legfelháborítóbb gazság, amit a magyar képviselőházban a bécsi zsoldból élő, megfizetett selmák valaha elkövettek!

Kilenczen voltak még feliratkozva a javaslat általános tárgyalásához és negyvenhárom képviselőt illett még meg a zárszó joga, amikor Tisza teljesen házszabályellenesen, a törvényes formákat sárba tiporva, szavazásra tette fel a kérdést és a munkapárti többség a véderőjavaslatot megszavazta.

Ez a többség, amelyet pénzen vásárolt meg magának Bécs, ma beszállította azt, amire megvették. De senki se higgye, hogy ezt a cselekedetét bátran, férfias meggyőződéssel és nyíltsággal vitte véghez.

Tisza, a bátorságáról nevezetes Tisza és a munkapárti zsoldoshad, rendőrlégények és az egész budapesti helyőrség hátamögé bujva merte csak megcselekedni azt, hogy a mai határozatokkal ronggyá tétje az alkotmányt, sárbatiporja a házszabályokat és örökre szégyenbélyeget süssön a magyar parlamentárizmusra. Közel harmincezer fegyveres embert mozgósítottak száztíz fegyvertelen ellenzéki képviselő ellen és rendőrsztagok nyomultak be a képviselőházba. Kell-e ennél több.

Mitől féltek? Attól talán, hogy ez a száztíz ember a hadi technikában még ismeretlen fegyverekkel szét fogja majd rombolni az elnöki széket, a fővárost, az egész országot, sőt ennél még magasabb kötelekeket is? Vagy attól féltek talán, hogy Tisza István nem viszi majd haza élve azt a szomorú dicsőséget, hogy ő volt az, aki a magyar parlamentárizmust az abszolutizmus fertőjébe fullasztotta? Ettől ugyan hiába féltek, mert ilyesmi a tulerővel szemben nem is állhatott a maroknyi ellenzéki csapat szándékában.

De féltek egytől, mely minden fizikai fegyvernél hatalmasabb az ellenzék kezében,

amelyet nem fog elnyomhatni az egész osztrák armádia valamennyi szuronya sem, féltek az igazság, a törvényesség, az alkotmányosság erejétől, mely egészben és osztátlanul az ellenzék küzdőhátát övezi körül.

Az igazságnak ezt a feltörő erejét pillanatra el lehet nyomni a fegyveres hatalom erejével, de örökre nem. Mert minél brutálisabb eszközök használatára, minél szemérmertlenebb törvénytíráásra határozza el magát a hatalom, annál jobban megnövekszik az alkotmány és törvényesség védőinek a száma és végül is el fogja söpörni azt a pénzen vett, gyűlésvész sereget, épp úgy, mint annak idején a november 18-iki csíny fekete seregét, mely a nemzet bizalmával rutul visszaélve, eladta Bécsnek nemcsak önmagát, hanem az egész országot!

A ma délelőtt hozott határozatok teljes egészükben törvénytelenek. Törvényellenes formák közt, az alkotmányosság nyílt kijátszásával hozták és törvénynek sohasem válhatnak. Mert ha csak egy szikrányi magyar érzés van a főrendiház uraiban, úgy a véderőjavaslatok egész komplexumát vissza fogja utasítani a képviselőházhoz, hogy törvényszerinti formák között tárgyalja le ezt. Sőt, ha ez nem is következne be, megingathatlan hittel bizunk a király esküjében, aki a koronázási hitlevélben megesküdött arra, hogy a törvényeket megtartja és másokkal is meg fogja tartatni. Nehezen hihető tehát, hogy a király a koronázási évforduló időpontjában szentesítsen egy olyan országos határozatot, amelyet a törvényes formák és kellékek abszolút negligálásával hoztak.

Kifejezésre jutott ez ma délelőtt az ellenzéki pártok együttes értekezletén is, amelyen gróf Apponyi Albert appellált az elkövetett törvénysértés után ezekre a fórumokra, ahonnan a jogaiban és szabadságaiban sértett magyar közvélemény joggal vár oltalmat Tisza fékevesztett hatalmi örjögésével szemben.

A képviselőház ma délelőtti üléséről részletes tudósításunk a következő:

Előkészület az erőszakra.

Gróf Tisza István elnök az ülést féltizenegy órakor megnyitja és bejelenti, hogy a mai ülés első tárgya a véderőről szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Holló Lajos: A házszabályokhoz kérek szót. (Zaj.)

Elnök: A házszabályok melyik szakaszához?

Holló Lajos: A házszabályok 203. szakaszához.

Elnök: A házszabályok 203. szakaszához tartozó intézkedés e perczben nem történt. (Nagy zaj a baloldalon.) A házszabályok 215. szakasza csakis úgy értelmezhető, hogy szót kérhet a házszabályokhoz az a képviselő, aki egy függőben levő kérdés elintézésénél a házszabályok valamelyik szakaszának megtartása érdekében akar szólni, minek folytán a képviselő urnak most ezen a címen nem adhatom meg a szót. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: Kérem, én is a házszabályokhoz kérek szót!

Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: A házszabályokhoz!

Kezdődik a tumultus.

Tisza azonban nem törődik a közbekiáltásokkal, amire az ellenzéki padokon óriási lármá tört ki. A képviselők sipolnak, kiabálnak és a padokat verik, gróf Batthyány Pál trombitát vesz elő és teljes erővel fújja. Perczekig tart ez a lármá, amelyen senki sem érti meg a saját szavát sem. Ekkor azután Eitner Zsigmond felszaladt az elnöki emelvényre és átadta Tiszának a zárt ülést kéri ívet. Tisza megnézte az ívet, majd hirtelen

elhatározással maga mellé tette és az elnöki cselegöt folytonosan rázza a következőket mondotta:

Az első erőszak.

Gróf Tisza István elnök: Tisztelt képviselőház! Husznál több aláírással zárt ülést kéri ívet adtak nekem át. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!) Méltóztassanak nekem megengedni, hogy elnöki tisztből kifolyólag és az országnak valóban nagyon komoly helyzetére való utalással... (Mozgás és zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Egy hang a szélsőbaloldalon: Tudjuk ugy is, hogy mit akar mondani. (Zaj balfelől. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: ... *appellálva mindnyájunk hazafias aggodalmára* (Derültség és zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.), azzal a kéréssel forduljak...

Kun Béla: Pártpolitikai beszéd! (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: Kun Béla képviselő urat rendreutasítom. (Nagy zaj.) ... azzal a kéréssel forduljak a Ház összes tagjaihoz, *méltóztassanak végre valahára megállani azon a borzasztó lejtőn.* ... (Ugy van! Ugy van! Nagy taps a jobboldalon és a középén.)

Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Őn álljon meg a lejtőn!*

Justh Gyula: Tessék lejönni! Innen beszéljen! (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: ... Justh Gyula képviselő urat *rendreutasítom.* (Folytonos nagy zaj.)

Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Eláll! Eláll!*

Elnök: ... azon a lejtőn, amelyre az obstrukcióval... (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Taps a jobboldalon és a középén) ... az ország összes közügyeit juttatták... (Zajos helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Taps a jobboldalon és a középén.)

Justh Gyula: Tessék innen beszélni! (Nagy zaj.)

Felkiáltások a jobboldalon és a középén: *Rendre! Rendre! Micsoda dolog ez?*

Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Tessék elrendelni a zárt ülést!*

Elnök: *En, mint a Ház rendjének őre* (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) hivatalos kötelességemnek tartozom azzal...

Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Zárt ülést! Zárt ülést!*

Justh Gyula közbeszól.

Elnök: Justh Gyula képviselő urat *még egyszer rendreutasítom.* (Folytonos nagy zaj és felkiáltások a bal- és a szélsőbaloldalon: *Letiporja a házszabályokat! A házszabályokhoz! A házszabályokhoz!*) ... hogy az obstrukcióval, amelyről...

(Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Tessék a zárt ülést elrendelni!*) ... azt mondta gróf Andrássy Gyula, hogy az klotür husz ember kezében. Azzal a technikai obstrukcióval... (Ugy van! Ugy van! Taps a jobboldalon és a középén.)

Eitner Zsigmond: Ne magyarázzon nekünk! (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Felkiáltások: *Ne magyarázzon házszabályt!*

Elnök: ... amelyről azt mondta gróf Apponyi Albert, hogy... (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.) ... az ország és a nemzet jogát bitang jószággá teszi... (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.) Eitner képviselő urat rendreutasítom. (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Kun Béla: Tessék a zárt ülést elrendelni! (Nagy zaj.)

Elnök: Kun Béla képviselő urat másodszer rendreutasítom. (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Justh Gyula: Nem engedjük! (Folytonos nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Az alkotmánysértés.

Ekkor ismét teljes erővel tört ki az ellenzéki padsorokon a vihar. A fülsiketítő zaj-

ból csak a füttyök éles szava és egy-egy értelmetlen rekedt ordítás hallatszik ki. Tisza folytonosan rázza a csegetttyűt, miközben a gyorsírók felé hajolva beszél. Senki sem érti, hogy mit. Amikor Tisza elhallgatott, báró Ghillány Imre, a munkapárti testőrség rendőrkapitánya hirtelen fölemelkedett helyéről és a munkapárt felé fordulva, kezével integetni kezdett. Lukács László miniszterelnök is felállt helyéről és ő is integetett. A munkapárti tábor erre a jelre, mint egy ember felállott és zajosan tapsolt.

Az ellenzék még ekkor nem tudta, hogy miről van szó. Látta, hogy a munkapártiak valamire szavaznak, de arra a példátlan törvényszegésre senkisésem gondolt, hogy Tisza a véderőjavaslatokra tette fel a kérdést. Hiszen a javaslatok általános tárgyalásához még kilencz szónok volt feliratkozva és negyvenhárom képviselőnek volt joga a zárszóhoz.

A munkapárt kis vártatva visszaült helyére, amire az elnöki emelvényen Rudnyánszky György jegyző felolvasott valamit. Amikor a jegyző szünetet tartott, a munkapárt ismételen és több alkalommal felállt. Az ellenzék folytonosan zajongott és tanácstalanul nézte a folytonos szavazást. Egyszerre az elnöki emelvényről lefutott Lovászy Márton a baloldali jegyző és ő adta tudtul az ellenzéknek, hogy Tisza a véderőjavaslatokat úgy általánosságban, mint részleteiben, sőt harmadszori olvasásában is elfogadtatta.

Oriási lett erre a kavardóság.

Az ellenzéki képviselők most már kórusban kiáltják Tisza felé:

— Hitvány gazember!

— Aljas gazság!

— Ön az ország szégyene!

Urmánczy Nándor Kossuth-párti képviselő zsebkendőt vesz elő a zsebéből és azt lobogtatja a munkapárt felé, gróf Károlyi Mihály pedig kiállott a terem közepére és onnan harsogott a munkapárt felé.

A becsületsértő kifejezések özöne zúdult rá a munkapártra és Tiszára, aki sápadtan kelt föl helyéről és az ülést felfüggesztve a munkapárti díjbirkózók oltalma alatt hagyta el az elnöki emelvényt.

A hiteles gyorsírói feljegyzések szerint a jogtíráás így történt:

Hivatalos feljegyzések.

Elnök: Látom, hogy minden további időfecsérlés hiábavaló! A zárt ülést nem rendelem el, hanem felteszem a kérdést: *elfogadják-e a t. Ház a véderőről szóló szövegben lévő törvényjavaslatot általánosságban, részleteiben és harmadszori olvasásában az összes indítványok elvetésével? Igen vagy nem?* (Óriási zaj.) Akik elfogadják, méltóztassanak felállani. (Megtörténiék.) (Roppant zaj a Ház minden oldalán.)

Felkiáltások a baloldalon: *Zárt ülést! Zárt ülést!* (Taps és éljenzés a jobboldalon.)

Justh Gyula: *Jogbitorló!*

Elnök: A többség elfogadta. Ennélfogva a javaslat *végleg elfogadlatván, tárgyalás és szíves hozzájárulás végett a főrendiházhoz átküldetik.*

Eitner Zsigmond: Nem lehet ilyen csinálni. Zárt ülést kérünk, elnök ur! (Hosszan tartó nagy zaj.)

Justh Gyula: *Jogbitorló! Jogbitorló!* (Hosszantartó nagy zaj.)

Holló Lajos: *Alávalóság!* (Folytonos nagy zaj.)

Justh Gyula: *Jogbitorló!* (Nagy zaj.)

Elnök: Miután Justh Gyula képviselő ur a rendet továbbra is zavarta, indítványozom a t. Háznak, hogy a házszabályok 255. paragrafusában utasítsa a képviselő urat a mentelmi bizottsághoz azzal, hogy a bizottság 24 óra alatt tegyen jelentést a Háznak.

Justh Gyula: Ismétlem, hogy jogbitorló! *Beestelen gazember!* (Hosszantartó nagy zaj.)
Ferbach Károly: Erőszak erőszakot szül! (Hosszantartó nagy zaj és mozgás a Ház minden oldalán.)

Justh János: *Gazember! Gazember!*
Szmrecsányi György: Éljen a jogtiprás! (Folytonos nagy zaj.)

Elnök: Méltóztatnak tudni, hogy a *parallel ülések* tárgyában indítvány adatott be. Az indítvány fel fog olvastatni.

Szinnyey-Merse Félix jegyző (olvassa Szepesházy Imre indítványát.)

Felkiáltások a jobboldalon: *Elfogadjuk!*

Elnök: *A többség elfogadta az indítványt.*
Justh Gyula: *Hítvány bitorló!* (Folytonos nagy zaj.)

Eitner Zsigmond: *Bitang, gazember!* (Szünni nem akaró nagy zaj.)

Elnök: Kötelességzetemből kifolyólag . . . (Hosszantartó nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon), *lelkismeretem parancsszavát követtem . . .* (Folytonos nagy zaj) . . . abban a meggyőződésben, hogy a magyar parlamentarizmusnak, a nemzet veszélyeztetett érdekeinek tettem szolgálatot . . . ebben bíráim csak a Ház lehet és mielőbb alkalmat fogok adni a Háznak, hogy ha szükségesnek látja, abba állást foglalhasson.

Justh Gyula: *Hítvány Gazember!* (Folytonos nagy zaj.)

Nagy Sándor: *Gazember, aki mondja!*

Elnök: Most következnek a következő ülés idejének és napirendjének megállapítása. (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Indítványozom a Háznak, hogy a *jövő ülést ma délután négy órakor tartsa* és annak napirendjére a *honvédségről szóló törvényjavaslat tárgyalását tűzze ki.* (Élénk helyeslés a jobboldalon. Szünni nem akaró nagy zaj és felkiáltások balfelől: *Elá! Elá!*) Méltóztatnak elfogadni? (Hosszantartó nagy zaj. Élénk felkiáltások jobbfelől: *Igen!*) *Az indítványt elfogadottnak jelentem ki. Az ülést tíz percre felfüggesztem.*

Az alkotmányértés után.

Az ülés felfüggesztése után az elszörnyűködés moraja zúgott végig az egész ellenzéken.

— Lehetetlen, hogy a király szentesítse ezt a törvényt, — mondották, — hiszen az *nyílt esküszegés lenne!* . . .

A Ház üléstermében izgatott, hangos csoportok vitatkoztak minden oldalán.

Az elnöki emelvényen látható lett *Rudnay Béla* alakja.

— A császári fődarábont el akarja foglalni az elnöki széket! — kiáltotta feléje *Sümegi Vilmos.*

— Többet itt nem szabad tárgyalni, míg Tisza lesz az elnök! — kiáltotta *Szmrecsányi György.*

Hammersberg László a teremben *szivarra gyújtott.*

— Jól teszi! Ez nem képviselőház! Ez korcsma, bátran lehet! — szól *Rákosi Viktor.*

— Lukács a legnagyobb gazember! — kiáltotta *Justh Gyula.*

Rendőrök védik Tiszát.

Mialatt az ülésteremben így vitatkoztak a képviselők, ezalatt a képviselőház folyosóján váratlan mozgás keletkezett. A keresztfolyosón egy rendőrkapitány jelent meg és nyomában párosával sorakozva kétszáz rendőr. A jobboldali folyosóra tartottak és ott állottak fel Tisza István grófnak védelmére. A rendőrök láttára az ellenzéki képviselők éktelen szitkozódásban törtek ki: szidták és gyalázták a rendőröket, akik a képviselőkre rá sem nézve, széküktől púdoló arccal, némán álltak helyeiken. Minden rendőr oldalán ott lógott a *szolgálati revolver.*

Az ellenzékiek tiltakozása egyre erősödik. A jobboldalon kezdik magyarul a dolgot és ezt mondják:

— Tisza István gróf, a Ház elnöke, rendelte fel a rendőröket, hogy az ülés után állják el a tanácskozótermet, nehogy az ellenzékiek, úgy, mint december tizenharmadikán, a termet szerteszessék.

Idáig jutott tehát a *Tisza István* történelmi nevezetességű bátorsága:

Rendőrlegényeket kellett segítségül hívnia, hogy megmeneküljön a súlyosabb inzultusoktól! . . .

Tisza az erőszakról.

Tisza az elkövetett alkotmányértés után a tanácskozóteremből a folyosóra ment ki, ahol nagy csoport munkapárti képviselő és hírlapíró vette körül.

— Mi történt? Mit fogadtunk el? — kérdik a munkapártiak.

Gróf *Tisza István* szó szerint ezt feleli:

— A lármban felhívást intéztem az ellenzékhez és kértem, hogy álljanak meg azon a végzetes lejtőn, amelyre jutottak és a további technikai obstrukcióval ne akadályozzák meg a parlament törvényalkotó munkáját. Hivatkoztam arra, hogy gróf *Andrássy Gyula*, aki velük sok más kérdésben egyetértett, azt mondta az obstrukcióról, hogy azzal husz ember klotúrt teremthet a parlamentben. Hivatkoztam *Apponyi*-ra, aki úgy nyilatkozott, hogy az obstrukcióval husz-huszonöt ember veszi át az uralmat a parlamentben, de mindez semmit nem használt. Vártam jó ideig, hogy a zaj elcsendesedik. Nem történt meg. Miután többszöri kísérletem a rend helyreállítására eredménytelenül végződött, feltettem a kérdést:

— Elfogadják-e a Ház *Szepesházy Imre* képviselő indítványát a kettős ülésekre?

— A többség az indítványt megszavazta. A véderőjavaslatra tettem fel azután kérdést a szavazásra.

— A többség a véderőjavaslatot általánosságban, részleteiben és mindjárt harmadik olvasásban is elfogadta.

Mandovszky Richárd újságíró társunk erre megkérdezte:

— Kegyelmes Ur! Harmadszori olvasásban is?

Gróf *Tisza István*:

— Vegye tudomásul, hogy igen. Harmadszori olvasásban is.

— Nyomban azután felfüggesztettem az ülést. Most már csak a jegyzőkönyv hitelesítése van hátra, mert a délutáni ülés napirendjét is megállapítottuk és annak napirendjére a honvédségi javaslatot tűztük ki.

Tisza ezután az ülésterembe ment, hogy a felfüggesztett ülést újból megnyissa.

Legazemberezik Tiszát.

Tisza István: Az ülést újból megnyitom. (Szünni nem akaró folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Éljenzés a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Gazember! Le vele! Ki vele!*) Következik a jegyzőkönyv hitelesítése. Kérem *Szász Károly* jegyző urat, sziveskedjék a jegyzőkönyvet felolvasni. (Folytonos nagy zaj.)

Szász Károly jegyző (olvassa jegyzőkönyvet). Szünni nem akaró folytonos nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Gazság! Pfüj!*)

Justh Gyula: *Alávaló, hitvány gazember!* (Folytonos nagy zaj.)

Gróf *Károlyi Mihály*: Nem tárgyalunk vele! (Szünni nem akaró nagy zaj.)

Eitner Zsigmond: *Gazember! Ki vele!* (Folytonos nagy zaj.)

Justh Gyula: *Hítvány gazember!* (Nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Eitner Zsigmond: *Közönséges kapzabatyír!* Ezt már mondták önnek. (Folytonos nagy zaj.)

Kun Béla: *Közönséges, hitvány gazság!* (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Szmrecsányi György: *Hítvány gazember!* (Hosszantartó nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Kétszáz rendőr van a Házban!*)

Tisza István: Van észrevétel . . . (Szünni nem akaró nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.) A jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki és az ülést bezárom. (Hosszantartó nagy taps a jobboldalon és a középben. Nagy zaj a baloldalon.)

Az ülés délelőtt 11 óra 20 perckor végződik.

Az ellenzék értekezlete.

A szövetkezett ellenzék tagjai gróf *Apponyi Albert*, *Justh Gyula*, *Holló Lajos*, *Désy Zoltán* indítványára értekezletre gyűltek össze az „ülés” után a képviselőház kupolacsarnokában, hogy megbeszéljék azokat a gyalázatos törvénytípusokat, amiket a Tisza—Lukács-féle bünszövetkezet pénzen vásárolt bandájával elkövetett. Itt *Justh Gyula* elnöklelte alatt, gróf *Apponyi Albert*, *Holló Lajos*, gróf *Károlyi Mihály*, *Egry Béla*, *Molnár János*, *Szabó István* (nagyatádi), *Polónyi Géza*, *Bakonyi Samu* és többek felszólalása után kimondották, hogy az elkövetett törvénytelenségek fölött erkölcsi fölháborodásuknak adnak kifejezést; a kimondott határozatokat semmisnek tartják, s *szövetséget fognak alkotni mindaddig, amíg a törvénytelenségek nem reparáltnak.*

Ez az értekezlet következőleg folyt le:

Gróf *Apponyi Albert* szólott elsőnek. Állapítuk meg, ugymond, hogy a mi a képviselőházban történt, (Félkiáltások: *Gazság! Hazaárulás!*) azok a határozatok, amelyek esetleg kimondottak, ez mind *teljesen jogérvénytelen, jogilag semmis* és hogy ha a képviselőház annak az erkölcsi inferioritásnak a helyzetébe jutott, hogy törvénytelenségek és jogtalanságok ellen magát oltalmazni nem tudja, nem marad hátra egyéb, mint reményünket vetni abba a *másik két alkotmányos tényezőbe*, amelynek befolyása van a törvények létrehozásában. (Félkiáltások: *A nemzetre fogunk appellálni!*) *A nemzetre való appellálás későbbi stádium*, most egy itten végbement jogérvénytelen cselekedetről van szó. Azt indítványozom, fejezzük ki azt a meggyőződésünket, hogy a mi itt történt, nemcsak erkölcsi fölháborodásunkat idézi elő hanem a mi meggyőződésünk szerint jogilag érvénytelen és semmis. Ezzel kapcsolatosan fejezzük ki azt a bizalmunkat, hogy az országgyűlésnek másik háza, a *főrendiház*, egy olyan képviselőházi határozatot, mely ilyen alapon közöltetik vele, *nem fog alkotmányos tárgyalás alá venni* és amennyiben ebben a mi föltevésünkben csalódnánk, úgy a *király* ő felsége, aki az alkotmányra esküt tett, *egy ilyen módon előterjesztett javaslatot nem fog szentesíteni.*

Holló Lajos hozzájárul *Apponyi* indítványához és azt javasolja, hogy az ellenzék a törvénytelen munkában ne vegyen részt.

Gróf *Károlyi Mihály*: Mély fölháborodással teszem indítványt. *Számoljunk azaz hogy sem a főrendiház, de ami sokkal sajnósabb, a koronás király sem fog kérdésünknek eleget tenni.* Ezzel az eshetőséggel szembe kell néznünk és *Apponyi*hoz fordulok azzal a kéréssel, hogy ő, aki az interparlamentaris konferenciának a vezére, akinek összeköttetése van a többi parlamenttel, *szíveskedjen a többi parlamenthez átíratni*, amelyben kifejezik, hogy mi történt itt, a törvényeket hogyan tiporják lábba és mivel nincsen eszközünk egész Európára és a művelt világra appellálunk. (Helyeslés.)

Molnár János a néppárt nevében, *Egry Béla* a pártokivüli függetlenségek és *Szabó István* a kisgazdák nevében hozzájárultak az indítványokhoz.

Gróf *Apponyi Albert*: Mint olyan embernek, aki nagyon régen működik a közpályán, az volna a kérésem, hogy ne menjünk tovább, mint annak konstatálásán, hogy jogtalanság történt és ami történt, azt jogilag semmisnek tekintjük. Én nem indítványoztam, csak azt a reményünket fejeztem ki, hogy azok a faktorok nem fognak hozzájárulni egy ilyen törvényjavaslatához. A többi felmerült indítványt méltóztassék talán most függőben hagyni. Az első felháborodás pillanata nem alkalmas most arra, hogy nagy horderejű kérdéseket elintézz az ember és ezért határozzunk azokról egy későbbi ülésen.

Justh Gyula helyesli *Apponyi* felfogását és azt indítványozza, hogy *mondják ki a szövetkezést mindaddig, míg az összes sérelmek nem orrosoltatnak.* Indítványozza még, hogy a pártok közös szertet létesítsenek: *intéző bizottságot.*

Gróf *Károlyi Mihály*: Nem osztózik *Holló* felfogásában, hogy a képviselőház további ülésén ne vegyenek részt. Ez gyöngöseséget jelentene. Azt indítványozza, hogy történjék bármilyen, *menjenek el valamennyien a képviselőházba*, legyen mindenki a maga helyén és védje meg a törvényt, nemzetünk törvényes jogait.

Justh Gyula: Azért nincs értelme az ülésen való részvételnek, mert gróf *Tisza István*, ha ott is vagyunk, épp úgy cselekszik, mintha nem volnánk ottan. Az a felfogása, hogy az ilyen ülésekre *nem kell elmenni.*

Szmrecsányi György szerint el kell menni az ülésekre és *lehetetlenné kell tenni a tanácskozást.*

Polónyi Géza is ezen az állásponton van.

Justh Gyula kimondja, hogy negyedfél órakor valamennyien a képviselőházba *mennek.*

Indítványára valamennyien a Pannónia-szállóba mentek ebédelni. Az ellenzékiek a Kossuth-nóia mellett távoztak el a Házból.

A munkapárt mámore.

A képviselőház ülése után a munkapárt a miniszterelnök fogadótermében értekezletet tartott, melyen Lukács László miniszterelnökkel a miniszterek, gróf Tisza István elnök és a pártnak csaknem valamennyi tagja megjelent.

Báró Dániel Gábor alelnök nyitotta meg az értekezletet.

Lukács László miniszterelnök megállapította, hogy az ellenzék már hónapok óta, sőt mondhatni évek óta mutatott magatartásával szemben a többség kötelességének tartotta meghusítani azt, hogy az ellenzék a többségi akarat érvényesítését még továbbra is gátolja.

A konferencia tagjai az elnökség eljárását helyesléssel vették tudomásul és kijelentették, hogy a megtörtént szavazással a véderőtörvény kérdését a Házra nézve befejezettnak tekintik. A pártértekezlet egyúttal határozati javaslatban állapodott meg, amely a ma délutáni képviselőházi ülésen fog előterjesztetni s amely alkalmat fog adni gróf Tisza Istvánnak arra, hogy elfoglalt álláspontjáról és követett eljárásáról már ma nyilatkozzék és alkalmat fog egyúttal adni a Háznak arra, hogy ehhez hozzájáruljon.

A határozati javaslat szövege a következő:

Tekintve, hogy a hónapok óta nyíltan vagy leplezetlenül folytatott obstrukció a véderőjavaslat tárgyalását megakadályozta s e javaslatnak a ház-

szabályok összes rendelkezéseinek megfelelő elintézését teljesen lehetetlenné tette és tekintve, hogy az 1912. évi június 4-én megtörtént szavazásban a képviselőház akarata kétségtelen kifejezésre jutott s azzal a véderőről szóló törvényjavaslat végleg elintéztetett: a képviselőház az elnök eljárásának helyeslése mellett kimondja, hogy további intézkedés szükségét főnforogni nem látja.

A határozati javaslatot valamennyi jelenlevő aláírta. Aláírta Návay Lajos és Kabós Ferenc is.

A munkapárt értekezlete után kérdést intéztek Lukács László miniszterelnökhöz, hogy minek utána az ellenzék visszautasította a miniszterelnöknek választójogi javaslatát, milyen álláspontot foglal el a választási reform dolgában.

Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy ellátározására az ellenzék magatartása semmi befolyást sem gyakorol és ő változatlanul áll azon az állásponton, melyet már programjában is jelzett s melyet még részletesebben kifejtett az ellenzékhez intézett válaszában. És miután ő a választójogi jogot sohasem tekintette pártkérdésnek vagy korteszékköznek, azért változatlanul főtartja abbéli elhatározását, hogy egy, a liberális és demokratikus követelményeknek megfelelő és hazai viszonyainkhoz alkalmazkodó választójogi törvényjavaslatot lehetően minél előbb a törvényhozás elé terjeszt.

A ma történtek után ki hisz még komolyan az alkotmányos uton való törvényhozásban és a választójogi létrejöttében!

a fegyveres hatalom szuronyai mögé buiva vetnek kockát a magyar törvényhozás megtörtött biberköntöse felett.

A délutáni botrányos ülésről részletes tudósításunk a következő:

Kezdődik a vihar.

Délután félnégy óra tájban kezdtek a képviselők a Házba szállingózni, hogy jelen legyenek a négy órára kitűzött parallel ülésen, amelynek a napirendjére — a honvédségről szóló törvényjavaslatot tüzte ki Tisza. A parlament környékén rendőrök, esendőrök és katonák portyáznak, de bent az épület is tele volt tömve rendőrökkel és detektivekkel. A karzatokra nagyon megrostálva engedik csak fel a közönséget. Az első emeleten jóformán csak asszonyok vannak, köztük — gróf Tisza Istvánné. A második emeleti karzatok teljesen üresek, csak néhány titkosrendőr lézeng a magasban.

Az ellenzék gróf Apponyi Albert és Justh Gyula vezetésével vonul be a terembe. Majd mindannyian füttyölökkel, trombitákkal, sípokkal vannak felszerelve. A baloldalon a két Károlyi gróf agitál lelkesen, hogy minden áron meg kell akadályozni az ülés lefolyását.

Négy órakor a munkapárt tagjai is beözönlének a terembe, sötétlen ellepik a jobboldalt, mint egy sáskahad. Negyedötre jár, s az elnöki szék még üres. A jobboldali jegyzői helyen Szinyei-Merse Félix, a baloldalon Rudnyánszky György ül, aki szintén munkapárti. Ellenzéki jegyző egy sem ment az emelvényre.

Negyedöt után egy-két percczel lépett be gróf Tisza István, a bihari fekete gárdától körülövezve. Amikor az elnöki emelvényen látható szikár alakja, az egész balmező irtozatos lármába fogott. Károlyi Mihály gróf és Szmercsányi György az első sorban állottak, hátrább Károlyi József, s velük gróf Batthyány Pál, Ábrahám Dezső, Preszly Elemér, Beck Lajos, Justh János, Polónyi Dezső, Zlinszky István, Ivánka Imre és mások füttyöltek, sípoltak a padokat verték, a többiek, akiknek nem volt hangszerük, pedig harsányan kiabáltak:

— Pfu! Gazember! Hazaáruló!

A jobboldal viszont éljenzi és fapsolja Tiszát, aki valósággal farkasszemet néz a háborgó kisebbséggel. Tisza néhány pillanatig tehetetlen, azután a csengőhöz nyúl és szólni akar, de a hangát ő maga sem hallhatja, olyan éktelen nagy a zivaj. Majd előveszi a házszabályok füzetét és lapozgat benne. Ez olaj volt a tüzre. Száz torok dörgi felé balról:

— Mi köze magának a házszabályokhoz!

— Hiszen már legázolta!

— Szavazzunk! Miért nem szavaztat, mint délelőtt!

Zlinszky István Lukácsra mutatva süviti: — Ne menjetek e gazember után! Titeket is megcsal!

Apponyi Albert gróf mozdulatlanul ül a helyén, mint egy szobor. Nele szemben ül gróf Khuen-Héderváry Károly, aki önelégülten, csendesesen mosolyog. A miniszterek sápadtan húzódnak meg a bársonyszékekben. Egyszerre csak éles kürtszó harsan föl. Szmercsányi volt. A jobboldal gunyosan megtapsolja. Erre gróf Károlyi József kiveszi a zsebkendőjét s azzal intget át a jobboldalra. A láрма szinte a dobhártyákat repesztí, a tanácskozás teljesen illuzóriussá vált.

Tisza, aki közben szorgalmasan jegyzett, újra esőngött, amire a baloldalon harsányan kikaczagják. Ekkor mond valamit, föláll s lesiet az emelvényről. Rudnyánszky az ujjával mutatja, hogy tíz perczre felfüggesztette az ülést.

Három felfüggesztés.

Az ülés felfüggesztése után Tisza a jobboldali folyosón összetalálkozik Széll Kálmánnal. Melegen üdvözlök egymást. Nemsokára Khuen-Héderváry is odacsatlakozik, meg egy sereg munkapárti. Tisza magyarázza az eseményeket Széllnek:

— Sajnálom, kegyelmes uram, hogy délelőtt nem voltál itt. Láthattad volna, hogy ezek erővel erőszakot akartak.

— Most mi lesz? — ostromolják tizen is az elnököt.

Az örjögő Tisza.

Rendőrök által kihurczolt képviselők. — Gróf Károlyi Mihály, Justh Gyula és Polónyi Géza rendörkézen.

— A képviselőház délutáni ülése. —

Budapest, június 4.

Tisza István hatalmi örjögésének féktelen tobzódása ma délután érte el a tetőpontját. A délelőtti gaz merénylet után ismét rendőrfedezettel vonult be a képviselőházba és ezek oltalma alatt foglalta el a jogtalanul bitorolt elnöki széket.

Törvénytelen volt ez a délutáni ülés is, az ellenzék azonban mégis megjelent rajta, hogy ennek a veszedelmesen örült embernek a ténykedéseit ellenőrizze. Amikor Tisza megjelent, igen természetesen, kifüttyülték és nem hagyták szóhoz jutni. A szírensípek szakadatlanul működtek az ellenzéki padosorokról, miközben egyesek a legválogatottabb szidalmakkal illették Tiszát, a hatalomnak ezt a részeg fanatikusát. A szidalmak közt a legenyhébb volt ez a karakterizáló jelző:

— A gazember!

Csak erre várt Tisza. Ahelyett, hogy lovagias emberhez méltóan önmaga torolta volna meg a személyére zudított súlyos sértéseket, ismét csak a rendörlegények oltalmát vette igénybe és berendelte őket az ülésterembe, parancsot adott nekik, hogy hurczolják ki onnan Justh Gyulát, a képviselőház volt elnökét, a magyar törvényhozás egyik diszét, akit azért küldött a magyar nép a törvényhozásba, hogy állandóan ott legyen és örködjék a bécsi pénzen vett többség machinációira.

Az ellenzék mint egy ember zúgott fel erre a merényletre. Törvényhozókat rendörökkel kihurczoltatni a törvényhozás terméből oly példátlanul álló gaszág, aminő csak Tisza István meghibbant agyvelejében születhetik meg.

Elsőnek gróf Károlyi Mihály, az Ország elnöke, a magyar gazdaközönség vezére ugrott oda és vette védelmébe Justh Gyulát, az érdekekben megöszült öreg törvényhozót. Feltartáztatta a Justh Gyula felé nyomuló Pavlik

rendörtisztviselőt és kemény szavakkal utasította ki az ülésteremből, hol a házszabályok szerint semmi keresni valója nem volt. És amikor Pavlik a felszólításnak nem engedelmeskedett, hanem félre akarta tolni a jogosan fellépő képviselőt, gróf Károlyi Mihály kétszer arczul ütötte őt.

Ekkor leirhatatlan jelenet következett. Közrendőrök közrefogták Károlyi Mihályt, az ország legmagyarabb főurainak egyikét és ruháit megszagatva vonszolták ki a képviselőház ülésteremből és hajadon fővel, kalap nélkül tették ki az utcára. — Utána aztán még kihurczolták Justh Gyulát, a képviselőház volt elnökét, Polónyi Géza volt igazságügyminisztert és még harminczhat ellenzéki képviselőt. Gróf Apponyi Albert szintén a rendörök elé lépett és többször kiutasította őket, de őt — felsőbb parancsra — nem volt szabad a rendöröknek megragadni. Apponyi önként távozott el a képviselőházból azoknak az ellenzéki képviselőknek az élén, akik elkerülték a rendőri brutalitást, de akiknek jelenléte a további tárgyalások során igazán feleslegessé vált.

Az ellenzék megtizedelve kivonult az ülésteremből és magára hagyta a munkapártot, amely azután általánosságban és részleteiben elfogadta a honvédség reformjáról szóló javaslatot, amiben a nemzetörséggé előléptetett rendörség segédkezett neki.

Ezzel ért véget a mai nevezetes ülés, amelynek még igen messzeható és Tiszáékra nézve igen végzetes következményei lesznek. Mert az ország közvéleménye nem fogja eltűrni még Tisza István részéről sem, — akinél pedig a hatalmi téboly túltengése enyhítő körülmény, — a gaszágoknak ezt a kumulációit és le fog számolni mindazokkal, akik most gyáván

— Én a sipolók neveit fölirtam magamnak, még kétszer próbálok rendet teremteni. Ha nem sikerül, akkor kénytelen leszek más eszközökhöz folyamodni, be fogom rendelni a karhatalmat!

A munkapárti kótyagos, fanatizált tábor helyeselt.

Tisza újra bemegy a terembe, amire a balmezőny tombolása frissült erővel tör ki. Most már *Justh Gyula* és *Holló Lajos* is sipolnak a többiekkel. Egyesek kiabálnak:

— Szavazzatok!

Tisza ismét jegyezi a „muzsikások” névsorát, amely egyre bővül. Két és háromnegyed percznyi elnökösködés után megint felfüggeszti az ülést anélkül, hogy szólhatott volna. Tíz percz múlva harmadszor lép fel Tisza az elnöki trónusra, de szóhoz most sem jut. A zaj szinte tűrhetlenné lesz. A sipolás, fütyülés, dobolás meg nem szűnik egészen addig, míg négy és félpercznyi hiábavaló erőlködés után Tisza újra felfüggeszti az ülést, immár harmadszor és egy félóra.

Alig hogy kiment Tisza, a teremszolgák az elnöki emelvényről levették az iratokat és a — csengőt. Ez volt az előhírnöke annak, hogy most valami rendkívüli esemény következik. És következett is olyan haitatlan merénylet, amelyhez hasonló soha egy parlamentben, de még az orosz dumában sem történt...

Az első rendőr-attak.

Tisza rendelkezése *Anqyal József* háznagy bebocsátotta a rendőri készletet, százötven markos legényt, akiket *Pavlik* főfelügyelő, *Schmidt* és *Beniczky* felügyelők vezettek. Tisza átadta a „botrányt okozó” ellenzéki képviselők névsorát *Pavlik*nak s felszólította az 1848: III. törvényekre való hivatkozással, hogy az illetőket távolítsa el a teremből, ha másképp nem menne, hát karhatalommal is.

És a rendőrök a jobboldali kis ajtón behatoltak a törvényhozás immunis területére. Körülfogták a bal és szélsőbaloldali padsorokat, egy részük meg a terem közepén foglalt hadállást. Az izgalom tetőfokára hágott. Az ellenzéki képviselők a padokra ugráltak s onnan gyalázták a rendőrséget, a munkapártot, a kormányt és Tiszát. Egy kis csoport körülfogta *Justh Gyulát*, hogy testével védje meg a rendőri brutalitás ellen.

A jobboldalon némán nézik és türik ezt a gyalázatos eljárást, amely ezerszeresen felültulta a Ház fegyveres feloszlását a darabontok idején.

Gróf *Károlyi Mihály* önmagából kikelve odaugrik a rendőrök elé s rájuk förmed:

— Azonnal távozzanak. Nincs joguk itt lenni és nincs joguk hozzánk nyulni.

Pavlik kötelességére hivatkozott és kijelentette, hogy ő nem tehet mást, mint amit neki parancsolnak. *Károlyi* erre felemelte a kezét és kétszer fejbevágtá *Pavlikot*. A felügyelő egy perczre megtántorodott, majd parancsot adott a rendőröknek, hogy fojják közre *Károlyi Mihályt* és vezessék ki. Az egész ellenzék tapsolva éljenezte *Károlyit*. Felugráltak a padokra, onnan szidták Tiszát.

Az 1821-es és 1852-es számú rendőr fogta meg gróf *Károlyit*. A gróf folyton kiáltotta:

— Nem tűrhetem, hogy egy öreg, beteges embert, *Justh Gyulát* a rendőrök vigyék ki a képviselőházból. Testemmel védem meg őt!

Károlyit ezalatt tuszkolták a rendőrök előre. Két rendőr húzta előre, az 1859-es számú pedig hátulról toltta. A képviselő magából kikelve, vérvörös, majd hirtelen elsápadó arccal ordította:

— Gazság, gyávaság, amit a munkapárt csinál. Ez a rendőr nem tehet róla, Tisza parancsolta. Oroszországban sem csinálnak ilyen dolgot.

Csuha Istvánt, aki *Károlyi* segítségére sietett és szintén *Pavlik* felé sujtott, úgy mellbe vágta a rendőrök, hogy félájultan tántorgott a hátsó sorokba.

A rendőrök ezalatt elhúrozták *Károlyit*, végig a folyosókon és kalap nélkül vitték le az utczára, ott fogva tartották.

A rendőrök ezután *Justh Jánost* ragadták meg és húrozták kijelé. Védkezett, de nem használt semmit.

Szmrecsányi György a pad tetejéről állva ordította a munkapárt felé:

— Alávaló gazemberek!

A rettentő hangzavar egyre növekedett, de ez a rendőroket nem akadályozta dicstelen munkájukban. Egymásután vezették ki:

Ábrahám Dezsőt,

Sümei Vilmost és

gróf *Batthyány Pált*.

Közben megfogták és kiczipellék *Urmánczy Nándort* is, még pedig azért, mert *Pavlik* rendőrfelügyelőhöz rohant és azt az ívet, amelyre a kivezetendők névsora volt felírva, kitépte kezéből és elszakította.

Gróf *Apponyi Albert* teljesen kijön a sodrából, s odakiáltja *Pavlik*nak:

— Engem is vezessenek ki! Én is azonosítom magamat társaimmal!

— Bocsanat, erre nincs parancsom, feleli udvariasan *Pavlik*, s legényeivel *Lovász Márton* viteti ki.

— Inkább Tiszát vinnék a Lipótmezőre! — harsogja *Egry Béla*.

Minden egyes elhúrozott ellenzékít a teremben maradék megéljenezték. Odakiinn a folyosón a kivezetett képviselőket *Beniczky Tamás* rendőrfelügyelő vétette körül legényeivel s felszólította őket, hogy az épületből is távozzanak.

Senki sem mozdult. Ekkor a rendőrfelügyelő megparancsolta a rendőröknek, hogy kísérik ki a kitéltot képviselőket a parlament épületéből. A rendőrlégenyek menten teljesítették a parancsot, közrefogták s kituszkolták a folyosóról a lépcsőházba, onnan az utczára valamennyijüket.

Közben bejött *Beöthy Pál* alelnök s félrehívta a rendőrfelügyelőt. Azt az utasítást adta neki, hogy erélyesebben és gyorsabban járjon el, ne alkudozzék az egyes képviselőkkel és ha ezek a parancsot azonnal nem teljesítik, nyomban alkalmazzon erőszakot. *Pavlik* rendőrfelügyelő ezután ehhez tartotta magát s most már gyorsabb tempóban következtek a kivezetések.

Egymásután felszólította *Eitner Zsigmondot*, majd *Polónyi Dezsőt*. Egyikük sem engedelmeskedett, a rendőrök megragadták és kihúrozták őket. *Benedek János* sirvafakadt, odament *Eitner*hez és *Polónyi Dezső*höz, kezét szoritott velük, mikor a rendőrök tuszkolták a kettőt kifelé.

Justh és *Polónyi* is kivezetik

A legizgatottabb és a leggyalázatosabb jelenet most következett. *Pavlik* a képviselőház volt elnökéhez, a király titkos tanácsosához, *Justh Gyulához* lépett, hogy őt is internálja.

Az egész baloldal zúgott és bömbölt. A szírenek és vészsipek velőtrázóan hasították keresztül a puskapores atmoszférát. *Szmrecsányi György* odaugrott *Justh*hoz és ráhördült a rendőrökre:

— Ne merjék bántani *Justh Gyulát*! Aljasság, gazság, ami itt történik! Ezt még megkeserülük!

Mások is *Justh* köré sereglének, hogy oltalmazzák, de *Pavlik* int a legényeinek, akik erre eltuszkolják a képviselőket s szoros gyűrűbe fojják *Justhot*. A választójogi harc nagyszerű vezére hevesen tiltakozik!

— Nem engedelmeskedem, mert az ön parancsa törvénytelen! Hol a bírói végzés, amelynek alapján eljár? De ha volna is, engemet véd az immunitás, amelyet önnek nem szabad megsérteni!

Pavlik még egyszer kérlette *Justhot*, hogy engedelmeskedjék, de *Justh* nem hajlott, amire a felügyelő intett s két-két rendőr jobbról és balról megragadta s kivezette a padból. Azután elengedték. *Justh* hátrafont karokkal, emelt fővel lépett a rendőrök előtt. Az egész baloldal ünnepelte és éljenezte *Justhot*.

Most *Polónyi Gézára* került a sor. Ő sem akart ellentállás nélkül fejet hajtani a príbéknek, hát őt is megfogták jobbról, balról s így vitték ki a volt minisztert.

Hamarosan követték őt rendőrsziszteneciával ezek:

Palugyay Mórész

Preszly Elemér,

Szmrecsányi György.

Holló Lajos,
Zlinszky István,
Veszprémy István,
Bikády Antal.

*Zlinszky*vel és *Szmrecsányival* nehezen boldogultak a rendőrök, de hát a karhatalom mégis csak győzött. A munkapárt nagy része és a miniszterek e szinte leirhatatlan jelenetek elől kiszöktek. Gróf *Tisza* egy izben benézett a terembe, amire rázudult az ellenzék düllőgő górusa:

— Gyáva gazember! Rendőrök mögö bujlik! Aljas hazaáruló! Alkotmánytipró!

Tisza cinikusan mosolyogva újra kiment a folyosóra.

A rendőrség szünetlenül dolgozott. *Csuha Istvánt* *Pavlik* két rendőrrel vezettetette ki a teremből. A folyosón *Csuha* az egyik rendőrt mellbevágta, mire a főkapitányságra kísérték.

Az új zentai képviselő, *Fernbach Károly* sem kerül el a dícsőséget. Amikor a rendőrök körülfogják, átkiáltja a munkapártnak:

— Gyalázat, amit csináltok! Gyertek ti ide, ne rendőröket hozzatok be. — Két rendőrt is kivezeti.

Huszár Károly következik. *Pavlik* felszólítására elkiáltja magát:

— Fütyülök a törvényre, Tisza már ugyis felrugta! — A többi után őt is kivezetik.

Ivánka Imre felugrik egy padra, amikor *Pavlik* feléje közeledik.

— Csak az erőszaknak engedek! — kiáltja, amire két rendőr kiviszi.

Gróf *Károlyi József*hez lép most *Pavlik*.

— Csak egy Tisza lehet ilyen gyáva — mondja a gróf, miközben karonfogták a rendőrök s az ellenzék éljenezése közben kivezetik.

Délután félhatra vezetett ezzel a gaz munkával a rendőrség s kivonult a teremből.

A második rendőri attak.

Az ellenzék, amelynek huszonkét emberét így elhúrozták, nem mozdult mégsem hadállásából. Gróf *Apponyi Albert* kiadta a jelszót:

— Itt maradunk, nem tágitunk! Mindannyian szolidárisak vagyunk! Vigyének el valamennyiönket!

— Ugy van, itt maradunk, bármilyen történés is!

Egyszerre csak ismét felbukkan az elnöki emelvényen gróf *Tisza* István. Fülleskítő lármája és sipolás között foglalja el az elnöki széket. Az invektívák egész serege repül felé:

— Alávalóság!

— Gyalázat!

— Kísértessen be valamennyiönket!

— Gyáva gazemberek!

Gróf *Apponyi Albert* a helyén áll, ökliét rázza és így kiált Tisza felé:

— Ebben a képviselőházban nem lesz több ülés! Ez koresma! Nem képviselőház! Minden időkben hallatlan, amit ön csinál!

Tisza rázza a csengőt, majd ismét jegyezni kezdi a lármázók neveit. Közben *Apponyi* meg bizásából felszalad az elnöki emelvényre az öreg *Szentiványi Árpád* s odavágja Tiszának:

— Mindnyájunkat írjon fel, s mindnyájunkat vezettessen ki, mert mindnyájan szolidárisak vagyunk!

Az elnök nem felel, csak megvetőleg int a kezével. Amikor azután a följegyzéseket megélegelte, ismét felkelt, s fölfüggesztette az ülést újabb félóra.

Nemsokára megint bevonultak *Pavlik* rendőrei, s az előbbi jelenetek megismétlődtek. *Beniczky* felügyelő felolvasta a kitéltotak névsorát, s azután egyenként kivezették az illetőket. Az első *Beck Lajos* volt. Utána *Zboray Miklós* következett, aki távozóban az üres elnöki emelvény felé fordulva, *Danton* módjára kiáltott:

— Te félbolond elnök, nemsokára követni fogsz!

Sorban jöttek ezután:

Barabás Béla,

Benedek János,

Egry Béla,

Kállay Ubul,

Kelemen Béla,

Kun Béla,

Kobek Kornél,

Szabó István (nagyatádi),

Vertán Endre és

Rákosi Viktor.

Pavlik a második „transzport“-ot is elintézték, embereivel ismét eltávozott a teremből.

A megtizedelt ellenzék erre Apponyi köré sereglett, hogy megbeszéljék további maguktartását. Ekkor ott voltak még: Déry Zoltán, Mezőssy Béla, Szentiványi Árpád, Sághy Gyula, Bakonyi Samu, Fölles Béla, Meskó László, Mandorff Géza báró, Györffy Gyula, gróf Esterházy Mihály, gróf Benyócsky Móricz, gróf Somsich Tihamér, Pap Zoltán, Hédeváry Lehel, Bottlik István, Bernát Béla, Jármy István, Kovácsy Kálmán, Siposs Orbán, Hammersberg László, Muzsa Gyula s még vagy tizen.

Apponyi azt tanácsolta, hogy tovább ne folytassák a rezisztálást, hanem vonuljanak ki, mielőtt Tisza újra bejön. Így is határoztak.

Az ellenzék kivonul.

Negyed hétkor gróf Tisza István újra elfoglalta az elnöki széket. Ebben a pillanatban a maradék ellenzékiek kivonultak a teremből. Gróf Apponyi Albert odavágta Tiszának:

— Meggyalázott parlamentben nem tárgyalunk.

Tisza leszállt:

— Csendet kérek! Tisztelt Ház! . . .

Siposs Orbán kimenet visszafordult:

— Nem tisztelt Ház ez többé, csak munkapárt!

Azután csend lett. A magára hagyott többség előzönlötte a padsorokat s mutatón néhányan áttelepettek a jobboldalról a szélsőbalra is. Valamennyi miniszter és államtitkár is jelen van.

Tisza beszélni kezd, most beszélhet, már nem háborgatja senki. Igazolja magát eddig oly fölösleges, hiszen a fanatizált munkapártiak amugy is vakon helyeslik minden eszelkedését. Egyik-másik mondatnál az egész siserahad fölgrúg s ujongva tombol a házszabályok, az alkotmány letiprójának. Az elnök indítványára a ma kivezetett képviselőket egyhangulag a mentelmi bizottsághoz utasítják. Tisza ezután így szól:

— Ma délelőtt is jelentékeny s rendkívüli események játszódtak le. Módot akarok adni a Háznak, hogy ezekkel szemben állást foglaljon!

Ezzel Tisza átadja az elnöki széket Beöthy Pál alelnöknek s maga a munkapárt zúgó tapsai és éljenei között a szélsőjobb első padsorában ül le.

Telegdy József, a bihari gárda kapitánya kér szót s beterjeszti a Tisza eljárását helyeslő határozati javaslatot, amelyet 230-an írtak alá. Ismét fölzendült a mámoros ováció, amely csak fokozódott, amikor gróf Tisza István emelkedett szólásra.

A geszti Napoleon hosszabb beszéddel magvarázta, hogy a nemzet és az alkotmányosság érdeke parancsolta az obstrukció letörését, ami után most már a nemzeti munka korszaka következhetik. Csupa hamis frázis és rabuliztika volt az egész fejtegetés, amelyet azzal végzett, hogy nem fog féluton megállani s hogy nem élt hiába. A munkapárt orjögött. Egymás hátán rohantak Tiszához, hogy öt üdvözlőjék. Elsőnek Lukács László gratulált, majd a többi miniszter, Khuen-Héderváry Károly gróf, Láng Lajos báró s a többi „korifeus“.

Az ünneplés lecsillapultával Beöthy alelnök elrendeli a szavazást, de miután valaki a Ház megszámlálását kérte, előbb ezt ejtették meg. Tüntetően akarták konstatálni a határozatképességet. Szinyei-Merse Félix és Ruknyánszky György jegyzők számlálták a jelenváltakat s 234-et konstatáltak.

Erre egyhangulag kimondták, hogy a Ház a további intézkedésnek szükségét nem látja fenforogni.

Gróf Tisza ezután tomboló tet-zésaj között visszaült az elnöki székbe s áttérték a napirendre: a honvédségről szóló törvényjavaslat tárgyalására. Báró Solymossy Ödön volt az előadó. Tíz perc alatt általánosságban és részleteiben elfogadták a javaslatot, amelynek harmadik olvasása a hoinapi ülésre maradt. Ugyancsak a holnapi ülésre tüzték ki a két katonai büntető perrend tárgyalását is. A jegyzőkönyv hitelesítésével háromnegyednyolczkor véget ért a munkapárti komédia.

Az ülés végső fejezetéről ez a részletes tudósításunk:

A délutáni beszédek.

Elnök: A közvetlenül most elmúlt órák olyan szomorú események színterévé tették a képviselőházat, amelyek példátlanul állanak a magyar parlament történetében. Házszabályunk megalkotói egyáltalán kizárták gondolatuk, hogy hasonló események a magyar parlamentben előfordulhassanak. Ennek folytán nem is providáltak hasonló jelenségekre vonatkozólag másként, mint a 255. szakasz azon rendelkezésével, amely az ott előirt procedurát arra az esetre állapítja meg, ha rögtöni intézkedés szükségére nem forog fenn. Világosan rámutat azonban a házszabályok ezen rendelkezése arra, hogy esetleg foroghat fenn azonnali intézkedés szükségére. A magyar parlamentben szükséges csend és rend fentartása az elnök kötelessége. Ha tehát a csendnek fentartása ilyen erősebb rendelkezéseket kíván, méltatlan volna az elnöki székre az, aki ezen erősebb rendelkezésekért a felelősséget magára nem venné.

Ebből a meggyőződésből kiindulva, ezen felelősségért által indítattva, amint arról kellett meggyőződnöm, hogy a Ház egyes tagjai által különböző lármozó hangszerekkel okozott fűlsikeítő lármat másként nem sikerült elhallgattatnom, a házmagy utján fegyveres erők kiállításáról gondoskodtam s a kivonult rendőri karhatalomnak azt az utasítást adtam, hogy távolítsa el a Ház épületéből azokat, akik ezt a magaviseletet tanusították. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.) S most már t. képviselőház következik az, hogy ezen jelenségekre vonatkozólag maga a Ház is állást foglaljon. (Helyeslés a jobboldalon és a középben.) amiért is a házszabályok 255. szakasza értelmében kérem a t. Házat, (Halljuk! Halljuk!) hogy a mentelmi bizottsághoz utasítani kegyeskedjék, hogy a következő képviselő urak viselkedése tárgyában 24 óra alatt jelentést tegyen. (Halljuk! Halljuk!)

Ezek a képviselők: Ábrahám Dezső, gróf Batthyány Pál, Bikády Antal, Bosnyák Géza, Csuhár István, Eitner Zsigmond, Fernbach Károly, Huszár Károly (sárvári), Ivánka Imre, Justh János, Justh Gyula, gróf Károlyi József, Lovász Márton, Polónyi Dezső, Polónyi Géza, Palugyay Móricz, Preszly Elemér, Sümei Vilmos, Szmrecsányi György, Zlinszky István, Veszprémy István, Holló Lajos, Valencsik Ferencz, Benedek János, Rákosi Viktor, Kun Béla, Szabó István (nagyatádi), Kobek Kornél, Eary Béla, Kelemen Béla, Berabás Béla, Gál Sándor, Kállay Ubul, Beck Lajos, Vertán Endre és Zboray Miklós. (Felkiáltások a jobboldalon: És Károlyi Mihály gróf!)

Ezekhez hozzájárul még gróf Károlyi Mihály képviselő urnak engedetlen magaviselete is. (Ugy van! a jobboldalon.) aki a törvényes parancsot teljesítő rendőrségnek tettleg ellenszolgált és aki ennek folytán a Házból szintén eltávolított. Én tehát indítványozom a Háznak, hogy ezen képviselő urak ügyében a mentelmi bizottságot 24 óra alatti jelentésteleire utasítsa. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.)

Ugy látom, kimondhatom, hogy a Ház egyhangulag elfogadja javaslatomat. (Éljenzés.)

T. képviselőház! Mint méltóztatnak tudni, a ma délelőtti ülés is jelentékeny és talán némi tekintetben rendkívüli események színtere volt, amelyek lezajlása után azt a kijelentést tettem a Háznak, hogy követett eljárásom bírójául a Házat tekintem. Ennek az ígéretnek tesz az azzal eleget, hogy a ma délelőtti ülésen a véderőjavaslat elfogadását illetőleg lefolyt szavazás ügyét a Ház előtt szóvá tegyem és felkérjem azokat, akiknek erre vonatkozólag észrevételük vagy indítványuk van, sziveskedjenek azt előterjeszteni.

Gróf Tisza István elhagyja az elnöki széket, amelyet Beöthy Pál alelnök foglal el.

Telegdy József: T. képviselőház! Annak a hosszantartó obstrukciónak, amely immár a nemzet palladiumát az alkotmányt veszélyeztette, véget kellett vetni, hogyha a nemzet élni akar.

Elnökünk, ismerve és tudva a képviselőház többségének akaratát, ennek az obstrukciónak véget vetve lehetővé tette azt, hogy az immár közel egy év óta, 11 hónap óta tárgyalt véderőjavaslat elfogadtassék. Ezen egész eljárásával elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. (Élénk helyeslés és taps.) megérdemelte a nemzet s pártunk köszönetét, mert nemcsak hazafi, de elnöki kötelességének is híven és lelkiismeretesen tett eleget. Indítványozom tehát t. képviselőház, hogy ezt egy határozat formájában mondjuk ki. A határozati javaslat, amelyet előterjeszteni bátor vagyok, így szól:

„Tekintve, hogy a hónapok óta nyíltan, vagy leplezetten folytatott obstrukció a véderőjavaslat tárgyalását megakadályozta és a javaslatnak a házszabályok összes rendelkezéseinek megfelelő elintézését teljesen lehetetlenné tette és tekintve, hogy az 1912 évi június hó 4-én megtörtént szava-

zásban a képviselőház akaratára kétségtelenül kifejezésre jutott, azzal a véderőről szóló törvényjavaslat végleg elintéztetett, a képviselőház az elnök helyeslése mellett kimondja, hogy további intézkedés szükségességét fenforogni nem látja.“

Elnök: Kíván valaki szólni?

Szinyei-Merse Félix: Gróf Tisza István!

Gróf Tisza István: T. képviselőház! Méltóztatnának nekem megengedni, hogy innen a képviselői padokból fejtssem ki néhány rövid szóval eljárásom indokait. T. képviselőház: 11 hónapja immár, hogy a Ház a véderőről szóló törvényjavaslat vitáját megkezdte, amely idő alatt a képviselőház túlnyomó nagy többsége, amely a javaslatot megkívánta szavazni, nemcsak a beszédre, de a technikai obstrukcióval is a legmesszebb menő türelmet tanusította. És t. képviselőház, arról igazán felesleges ma már beszélni, hogy mi minden roskadozott össze, mi minden veszett el. Mi minden mulasztott el ez alatt a 11 hónap alatt. Ezen hosszú időszakra jóformán utolsó két harmadán egymást érték a békekísérletek. A véderőjavaslatl szemben ellentétes álláspontra helyezkedő pártok ismét tettek békekísérletet, amely mint mindnyájan tudjuk a kormány és egyúttal a többség vezére részéről megfelelő elbánásra talált. Most t. képviselőház, nem kívánom a Ház idejét e kérdés részleteinek fejtegetéseivel igénybevenni, de azt hiszem, hogy elfogulatlan bíráló előtt az az álláspont, amelyre a kérdésben a kormányelnök ur helyezkedett, a böles mérsékletnek, az államférfiui belátásnak, az igaz békeszeretnek és egyúttal a felelősségteljes kormány hazafias gondolkodásának is felelő példája. Ezt a választ a t. ellenzék ultimátumnak és hadüzenetnek minősítette, a mi részünkről arra a válasza talált, hogy a Háznak többsége naponta két ülésnek megtartását határozta el. Az az erőszak tehát, amely a technikai obstrukció feleledésére a közvetlen okot szolgáltatva, nem állott semmi egyéből, mint abból a tényből, hogy a többség naponta nyolcz órai munkára kívánta a házat kötelezni. Igaz, azt halljuk az ellenzék részéről, hogy a délutáni ülések megtartására vonatkozó határozat házszabályt sértő módon jött létre. Nem új kontroverzia ez a t. Ház. Felmerült ez már 1905-ben és 1904-ben, amidőn a többség mind a két évben elhatározta a délutáni ülések tartását és meg is tartotta azokat. És különös: ugyanazok a képviselő urak, akik akkor is elleneztek a délutáni ülések tartását, később azok mégis másképen gondolkodtak ebben a kérdésben.

Akkor még nem próbálták meg a magyar parlament tevékenységét felelősség mellett vezetni. Azóta megtették ezt a próbát és akkor, amidőn felelősség mellett ők vezették a magyar képviselőház működését, akkor, amidőn az ő pártjukuk is azt lozta magával, hogy a magyar képviselőház munkaképes legyen, akkor más hangon beszéltek. (Igaz! Igaz!) és másként viselkedtek az illető képviselő urak az obstrukció problémájával szemben. Akkor egy törpe kisebbség próbálta megakasztani a házszabály reformját, amely törpe kisebbséggel — ez már a képviselő urak szerencséje volt — természetesen igen könnyű volt nekik normális eszközökkel is elbánni. Teljes joggal nevezte gróf Andrássy Gyula a technikai obstrukciót klotürök 20—25 ember kezében és teljes joggal mondta gróf Apponyi Albert képviselőtársam, hogy a mi házszabályaink mellett a nemzet joga olyan bitang jószág, amit 20—25 ember barmikor elpocsékolhat.

T. képviselőház! Én tudom és érzem azt, hogy ebben gróf Apponyi Albert mennyire igazat mondott. Én aki talán egész közéleti működésem alatt törekedtem a magyar népképviselőben olyan szerepet játszani, és a magyar nemzeti politikát ugy szolgáltni, hogy öregbiteni, gyarapítani igyekeztem a magyar nemzet politikai súlyát és tekintélyét.

Azt mondják a képviselő urak, hogy a házszabály alkotmánybiztosíték. Hát kérem nagy szó az az alkotmánybiztosíték és én igen is elismerem, hogy a házszabály szükséges normatívuma a képviselőháznak, amelynek célja és rendeltetése az, hogy megfelelő szabályok között biztosítsa a Ház eredményes munkásságát. De ha ez a házszabály ellentétbe jön saját rendeltetésével, az a házszabály elveszti jogi és erkölcsi alapjait, ha ezen cél elérése helyett nem normatívuma többé azon intézmény működésének, hanem megfojtja, tehetetlenné teszi, téltlenségre kárhoztatja magát az intézményt.

T. Ház! Eljártam legjobban meggyőződésem szerint. Eljárásom felett a Ház hozhat ítéletet. Ha ítélete kedvezőtlenül üt ki felettem, ezt nyugodt lélekkel fogom tiszta lelkiismeretem tudatában elviselni; ha pedig eljérensés lesz az eljárásomban továbbra is megtartani helyesléseket és bizalmukat, biztosítom önöket róla, hogy nem fogok ez uton megállani. És ha Isten megtartja erőmet, azt, ami én rajtam áll, meg fogom tenni a magyar parlamentarizmus megingatott biztonságának, jó hírnevének és tekintélyének fetartása érdekében és ha ezt a nagy munkát az önk támogatásával sikerül elvégeznom, akkor bármely perczben azzal a felémelő tudattal hunyhatom le szememet, hogy nem éltam hiába.

Elnök: Ha senki többé szólni nem kíván, akkor következnek az indítvány feletti a szavazás. Miután azonban a házszabályok előírt számú képviselő ur a jelenlevő képviselő urak megszámlálását kérte, azt elrendelem.

A jegyzők a Ház megszámlálása után jelentik az elnöknek, hogy 234 képviselő van jelen.

Ekkor ismét gróf Tisza István foglalja el az elnöki széket.

Elnök: Következik a

honvédségről szóló javaslat tárgyalása.

Báró Solymossy Ödön előadó egész röviden a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Elnök: Minthogy szólni senki sem kíván, felteszem a kérdést. Elfogadják-e a Ház a javaslatot általánosságban igen-e, vagy nem?

A Ház egyhangulag elfogadta, miután csak munkapártiak voltak a teremben.

Szinyei-Merse Félix jegyző felolvassa ezután a javaslatot szakaszonként és a Ház részleteiben is elfogadja a javaslatot.

Elnök: Miután a napirend kimerített, javasolja a Háznak, hogy a legközelebbi nőt holnap, kedden, június 4-én tartsa, melynek napirendjére a honvédségről szóló javaslat harmadszori olvasását, továbbá a közös hadsereg és a honvédség büntető perrendtartásáról szóló javaslat tárgyalását tűzze ki.

A Ház ehhez hozzájárult, majd egy negyedóra szünet után hitelesítették a mai jegyzőkönyvet.

A megtiprott alkotmány.

— Tovább küzd az ellenzék. —

Ausztriában örvendeznek.

— Hírek a politikából. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

Ami ma a magyar parlamentben történt, az már nem az események forgatagába szürkén belemosódó esemény, hanem véres történelem, amelynek dátuma egy új küzdelem kezdetét jelenti. Soha még ennyire veszélyben nem forgott a magyar alkotmány és ha szükségét érezte az ország valaha egy hatalmas, erős, végsőkéig menő, elszánt ellenállásnak, úgy most százszoros mértékben érzi ezt. Az ellenzéki pártok ma, ezen a történelmi napon kovácsolódtak egy küzdő, erőben hatalmas táborra, amely mögött teljes bizalmával áll ez az agyonkorbácsolt, kifosztott ország.

A parlamentben ma lefolyt felháborító események megtorlására egy táborba gyűlt az ellenzék és már ma közös intéző bizottságot is választott, hogy annak határozatai szerint elekedjék és torolja meg a mai alkotmányzegeést. Az intéző bizottság mai értekezlete törvénytelennek bélyegzte a képviselőház ma hozott összes határozatait és elhatározta, hogy a legvégsőkéig menő küzdelmet folytatja mindaddig, amíg a megsértett jogrend helyre nem áll. Egyben pedig megbizta Polónyi Gézá, hogy Tisza István ellen személyes szabadság megsértése címén büntető feljelentést tegyen, a mentelmi jog megsértése ügyében pedig megbizta Bakonyi Samut, hogy a Ház holnapi ülésén tegyen indítványt és szólítsa fel az elnököt a mentelmi bizottság egybehívására.

Érdekes, hogy az osztrák parlamenti körök a maguk szempontjából mennyire illegitimusan ítélnek meg a helyzetet. A Reichsrath egyszerűen napirendre tért az események feletti nem akadt Ausztriában egy párt, amely kifejezte volna a magyar események feletti felháborodását. Sőt, örvendenek a véderőreform ilyen gyors keresztülvitelén.

Mai hireinket a következőkben adjuk:

Értesítik a királyt.

A parlamentben történt eseményekről azonnal értesítették a királyt. Lukács László miniszterelnök fél 12 órakor telefonon, a kabinetiroda útján tudatta az uralkodóval, hogy a többség szavazata és Tisza István indítványa

következtében a véderőjavaslatokat általában, részleteiben és harmadik olvasásban a Ház elfogadta. Az ülés részleteiről is tetek jelentést a királynak a délután folyamán, még az ülés tartama alatt.

Az ellenzéki pártok értekezlete.

Az egyesült ellenzéki pártok a képviselőházból történt kivonulásuk után testületileg a Kossuth-párt Irányi-utcai helyiségébe vonultak. Az utczákon a közönség állandó lelkes éljenzéssel kísérte az ellenzéki képviselőket, akiknek a törvényhozásban való működését nyers erőszakkal tették lehetetlenné. A pártkörbe érve, mindenekelőtt intéző bizottságot választottak, amelynek tagjai a következők:

A Kossuth-párt részéről: Gróf Apponyi Albert, Déry Zoltán, Tóth János, Mezőssy Béla, Sághy Gyula és Zlinszky István.

A Justh-párt részéről: Justh Gyula, Holló Lajos, Földes Béla, Bakonyi Samu, Eitner Zsigmond és Lovászy Márton.

A néppárt részéről: Molnár János, Szmracsányi György és Zboray Miklós.

A pártokivüli függetlenségek részéről: Gróf Károlyi Mihály, Polónyi Géza és Egrny Béla.

A gazdapárt részéről: Szabó István.

Az intéző bizottság tagjainak megválasztása után a bizottsági tagok bizalmas értekezletre vonultak vissza. Ennek befejeztével az ellenzéki pártok valamennyi tagjának bevonásával együttes értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag kimondták a következőket:

A képviselőházban ma hozott összes határozatok törvénytelen, senkire nézve nem kötelezők, s általában semmiesek, vagyis semmiféle joghatállyal nem bírnak. Elhatároztuk továbbá, hogy azon kormány és házelnökséggel szemben, amely ezt a nyílt erőszakot és törvényteleniséget elkövette, az egyesült ellenzék mindaddig folytatja a legerősebb küzdelmet, amíg a megsértett jogrend helyre nem áll.

Végül megállapodtak abban, hogy holnap délelőtt kilenczór találkoznak az országház kávéházban és onnan testületileg mennek a képviselőház ülésére.

Este nyolczkor a Pannonia-éttermében gyűltek össze a szövetkezett ellenzék tagjai és az izgalom hatása alatt nagy felindulással vitatták meg a közös vacsorán a történet eseményeket. Dörgő éljenzés és tapsvihár fogadta Justh Gyula és Apponyi Albert gróf megjelenését, akik a beszélgetés során lelkesítő szavakkal buzdították az ellenzék táborát. Melősen ünnepezték Károlyi Mihály és Károlyi József grófokat. Ott volt mindegyik ellenzéki párt vezérkara és a késő esti órákig lelkes hangulatban vitatták a további teendőket.

Pestmegye a kormány ellen.

Báró Prónay Dezső ma este fentjárt Fazekas Ágostonnál, Pestmegye alispánjánál abból a célból, hogy Pestmegye törvényhatóságát a jövő hét elejére hívja össze, hogy állást foglalhasson a kormány mai államcsínyével szemben.

Följelentés Tisza ellen.

A szövetkezett ellenzék ma este megbizta Polónyi Gézá, hogy gróf Tisza István ellen tegyen büntető feljelentést személyes szabadság megsértésének büntette címén. Bakonyi Samut pedig megbizta azzal, hogy a Ház holnapi ülésén tegyen bejelentést a Háznak az ülésteremből kihuzozott képviselők mentelmi jogának megsértése miatt. Bakonyi kérni fogja az elnököt, hogy a bejelentést vegye tudomásul és indíttassa meg a szokásos eljárást.

Egyébként a szövetkezett ellenzék tiltakozik a törvénytelen ségek ellen és Tisza Istvánt felelősre fogja vonni azért a hihetetlen vakmerőségért, hogy a képviselőket rendőrökkel huzoztatta ki a parlamentből.

A Reichsrath elnökének nyilatkozata.

Sylvester Gyula dr., az osztrák képviselőház elnöke — mint Bécsből jelentik — nyilatkozott ma egy ujságíró előtt a magyar parla-

mentben végbement eseményekről és többek között ezeket mondotta:

— Ami a rendkívüli kísérő körülményeket illeti, amelyek között ma a magyar képviselőházban határozatok hoztak, azt hiszem, hogy az osztrák parlamentnek nincsen oka arra, hogy azokra figyelmet fordítson. A képviselőház határozatait átküldték a főrendiházhoz és onnan a koronához kerülnek szentesítés végett. Ha a hozott határozatok törvényszerűségét felvetik, úgy a magyar főrendiház és a magyar király vannak hivatva arra, hogy e tekintetben állást foglaljanak, az osztrák parlament azonban belső magyar ügyekre ingerenciát nem gyakorolhat.

Az elnöknek ezzel a felfogásával azonosította magát a Reichsrath is, amennyiben, mint Bécsből jelentik, a képviselőház véderőbizottságának mai ülésén Habermann az ülés elején utalással a magyar képviselőházban törtétekről szóló jelentésekre, az ülés berekesztését és a magyarországi helyzet tisztázásáig az ülések elnapolását ajánlja. Az indítványt elvetették és a véderőjavaslatok részletes vitáját folytatták.

Az osztrák véderőbizottság mai ülésén Eichenhut a következő kérdést intézi a kormányhoz: A magyar véderőjavaslat szövege tényleg elismeri a monarchiát? Kimondja-e a magyar szöveg, világosan és kétséget kizárólag, hogy Bosznia és Hercegovina kifejezetten a monarchiához tartoznak? A megállapított szöveg kizárja-e teljesen azt a magyar felfogást, amely szerint Bosznia és Hercegovina a magyar szent koronához tartoznak? Van-e garancia arra, hogy ez a kifejezés a két állam s közös hadsereg nyelvén tekintetében nem ad-e alkalmat arra, hogy a magyar állam nyelv részére valamelyes előjogot igényeljenek. Hosszabb vita után, amelynek során Trešić és Neunteufel képviselők a 3-ik szakaszhoz módosításokat ajánlanak, — az ülést berekesztik.

A „Zeit“ Tisza erőszakoskodásáról.

Bécsből jelentik: A Zeit mai számában Tisza erőszakos eljárásáról a következőket írja:

Miután gróf Khuen-Hédervary Károly bebonyitotta, hogy Magyarországon pénzzel és hatalmi erőszakkal mindig lehet többséget teremteni, Tisza a mai napon beigazolta, hogyan lehet egy félóra alatt az egyesült ellenzék legenergikusabb ellenállását letörni. Olyan parlamentnek, amelynek többsége taktikai módon toborozható össze, nincs többé politikai jelentősége és ilyen parlament fölött egész nyugodtan napirendre lehet térni.

Osztrák kormánypárti hang.

Bécsből jelentik: A Deutsche Nachrichten című könyvmozgató közli: A német nemzeti szövetség vezető körei a magyar képviselőházban a mai nap folyamán törtéteket azon álláspontból ítélnek meg, hogy a Magyarországon a véderőjavaslatok elintézésével szemben fennállott akadályok végre úgy látszik, elhárították. Az osztrák képviselőház és az osztrák kormánynak nem feladata azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy a mai budapesti képviselőházi határozatok törvényes módon jöttek-e létre vagy sem. Ha a magyar főrendiház hozzájárul a határozatokhoz, akkor az osztrák parlament azon sürgős feladat előtt áll, hogy a véderőreformot szintén elintézzék. Ez annyival könnyebben és gyorsabban történhetik meg, mert a javaslatoknak Magyarországon en bloc való elfogadása lehetetlenné teszi, hogy a javaslatokon bárminő módosítást eszközöljenek. Egy hosszúra nyúló vita a véderőbizottságban tehát céltalan volna és ugyanezen okból a plénumban is alaposan meglehetően rövidíteni a tárgyalást. Később mindenesetre szükségessé fog válni egy akció a véderőjavaslatok némely aggalysos határozatának kiküszöbölése végett, amelyeknek a mellőzését a kormány már kilátásba is helyezte. A német nemzeti szövetség, amely kezdettől fogva a külső és a belső politikai helyzetre való tekintettel a véderőtörvény gyors elintézésé mellett foglalt állást, ma is ezen az állásponton van és ennek megfelelőleg fog viselkedni.

KÜLFÖLD.

Báró Marschall Londonban. Konstantinápolyból jelentik: báró Marschall tegnap családjával elbajta Konstantinápolyt és freiburgi birtokára utazott. A szultán Marschall leányának rendjelet adott. Marschall egy hétig marad birtokán, mire a császárhoz megy kihallgatásra és aztán londoni állását elfoglalja.

Véres utcái harcok Belgiumban. Brüsszeli tudósítónk jelenti: Az az aggodalom, hogy a választások kimenetele miatt zavargások és forradalmi jellegű tüntetések fognak kitörni, a legnagyobb mértékben beteljesedett. A hangulat az egész országban rendkívül izgatott a papság ellen, amelyik a választásokon a leglelkiesmeretlenebb fogásokkal agitált. Nagy az elkeseredés a kormány ellen is, amely, hogy a többséget megszerezze, semmiféle eszköztől sem riadt vissza. Míg Brüsszelben és Gentben eddig aránylag kisebb összeütközések voltak, Lüttichből véres zavargásokat jelentenek. A tüntető tömeg ott egész utcáson végig beverte az ablakokat és sok üzletet lerombolt. A csendőrség megkísérelte, hogy szétoszlassa a tüntető munkásokat és amikor ez nem sikerült, többször belélt a tömegbe. Három munkás meghalt, hat pedig halálosan megsebesült. Más városokból is véres zavargásokat jelentenek. Wirthében az izgatott tömeg kövekkel és üvegdarabokkal dobálta a csendőrséget, mire ez sortűzvetést adott. A sortűz hatása rettenetes volt. Négy ember azonnal haltan került el és a tömeg jajveszékelve szétfutott. Egy csendőr súlyosan megsebesült.

Reggeli lapok jelentése szerint Lüttichben a tüntetések a népházból lövöldöztek a csendőrökre, mire azok támadásba mentek át. A viersi zavargásoknál egy ember életét veszítette. Brüggeből is zavargások híre érkezik. Brüsszelben tegnap este ismétellen összetűzésre került a sor csendőrök és tüntetők között, amelyek folyamán többen megsebesültek.

A helyzet mind válságosabbá válik. A monsi bányavidéken a választások miatt mintegy 2000 bányász sztrájkol. Seraingban a sztrájk ma délután tovább terjed. Estére szigorú óvintézkedések történtek.

Mára további intézkedések történtek. A polgári gárdát ismét fegyver alá hívták, mert további zavargásoktól tartanak. A kormány valószínűleg mondja azt a hirt, hogy a tartalékosoknak újabb öt korosztályát behívták.

Seraingban (Lüttich mellett) ma délelőtt a bányászok között sztrájkmozgalmak kezdődtek. Mintegy 1800 bányász nem akar a bányába lemenni. A sztrájk a parlamenti választások eredményével van összefüggésben. A reggeli lapok szerint a Lüttichben okozott kár nagyarányú. A XX. Siécle szerint a város központjában ezer meg ezer ablaküveget zúztak be. Miután a sebesültek egyike életben maradásához nincs remény, a zavargások összesen öt emberéletet követeltek.

Vetélkedés a Földközi-tengeren. Párisból jelentik: A *Matin* egy cikkelyében, amelyben Franciaország, Olaszország és Ausztria és Magyarország tengeri hadierőjéről ír, azt állítja, hogy a francia kormány már most erősen el van határozva, hogy a Földközi-tengeren a közhatalmi standardot alkalmazza. Franciaország mindig és minden esetben olyan földközi-tengeri flottával fog rendelkezni, amely erősebb lesz, mint a Földközi-tenger két legfontosabb hadiflottója együttvéve. Ha tehát Ausztria és Magyarország és Olaszország 1916-ig erősítik a tengeri hadierőjüket, akkor Franciaország haladéktalanul kéri a szükséges hiteket, hogy a francia hadiflottát a Földközi-tengeren hasonló mértékben erősítse.

Támadás Ipek ellen. Szalonikiból jelentik: Az arnauták tegnapelőtt megtámadták Ipeket. Egyszerre jöttek minden oldalról, áttörték az előretolt csapatok vonalát és egyes oszlopokat bekerítettek. Heves harc támadt, mely reggelig tartott, amikor a csapatok az arnautákat végre visszaverték és Ipeket megmentették. A támadó arnauták serege több, mint négyszer emberből állt. A veszteségek nagyságát még nem ismerik. A támadás visszatérése csak két zászlós segítségvel sikerült, amelyet Fadi basa Gyakorából sietve Ipekbe küldött.

Ostromállapot Budapest utcáin.

Katonaság szállta meg a parlamentet. — Kintasított képviselők Csuha István képviselő letartóztatása. — A főkapitány fenyegetődzik

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

Már kora reggel csendőrcsapatok vágattak végig a főváros utcáin. Később már hármával, ötösével czirkáltak a nagyobb uttesteken, mindegyik mellett egy-egy rendőrtisztviselő. Az emberek kinéztek az ablakon, a járóelők egy pillanatra megállottak, de később már nem törődtek semmivel. Hiszen az utóbbi időben annyi hihetetlen, megmagyarázhatatlan dolog történt, hogy már semmi se tűnik föl.

Déltájban hamarosan elterjedt a rémhír: Tisza István keresztülerőszakolta a véderőjavaslatot, lábball tiporja a házszabályokat, nem törődik a törvénnyel, teljesen önhatalmilag rendelkezik. Nemsokára már az utcán voltak a bulvárd-lapok s minden híresztelést megerősítettek. Egyszerre hirtelen megeregett az eső. Az emberek a kávéházakba menekültek s az ablaktáblák mögül lesték, mint vonul föl a katonaság. Minden pillanatban kiürszó, dobpergés harsant föl, a katonák az állomáshelyeikre siettek.

Estefelé kék plakátok tűnedeztek föl az utcásarkokon. A főkapitány szinte provokáló rendeletet tett közre, hogy minden eszközzel meg fogják akadályozni az esetleges tüntetéseket. A nagy közönség izgatottan tárgyalt az eseményeket, az érdeklődés is inkább, mert már a parlamenti eseményeknek is elterjedt a híre. Sokan azt is tudták vélték, hogy több kivezetett képviselő letartóztatott a rendőrség, szerencsére ez nem volt igaz. Mindössze Csuha Istvánt tartóztatták elő a rendőrségre, de kihallgatás után elbocsátották. Itt-ott voltak apró rendezavarások, de nagyobb ellenszegülést a csoportosulók sehol se fejtettek ki.

A mai nap eseményeiről tudósítónk a következőkben számol be:

Reggel az országháza előtt.

A parlament képe ma ismét olyan volt, mint egy megostromolt vár. Délelőtt csak a rendőrség ezálta meg, délután azonban már a katonaság is mozgósították. A csendőrök pedig mindenütt segítenek úgy a rendőröknek, mint a katonáknak.

Még tegnap napiparancsban értesítették az egész rendőrállományt, hogy holnap hét órától kezdve készen kell állni, hogy az első parancsra elinduljanak. Nyolcz órakor már egyes őrségekre meg is érkezett a főkapitányság riadója:

— A legénység minél előbb az országháza elé jöjjen!

A rendőrfelügyelők a legénység egy részét gyalog indította utnak, de sokan villamoson siettek a parlament elé, automobilon is folyton új és új szállományok érkeztek. A rendőrök a baloldali sétányon gyülekeztek. Itt Pavlik felügyelő vette át a vezérletet s azonnal intézkedett is. Százötven rendőrt a második kapu elé vezényelt. A rendőrök nem tudták, hogy mi fog velük történni. — Fél kilenc lehetett, amikor feltárták a kapukat és bevezették mindnyájukat a pinczébe.

— Szigoruan kiadták a rendeletet, hogy csendesen viselkedjenek s bármelyik perczben készen álljanak, hogy a vezetőség rendelkezessék velük.

Időközben már egy-egy csendőrcsapat is megérkezett. Pavlik csakhamar felosztotta őket. Ötös csoportokat alkottak a rendőrökkel együtt s akit a Ház közelében találtak, azonnal igazoltatták őket s távozásra szólították föl mindenkit. Nemsokára, mint az emlékeztetés véres csüörtökön, elállták a mellékutczákat, ritka láncgyűrűvel fogták körül a parlament épületét. Még a képviselőknél

is meggyült velük a bajuk, nagyon vigyáztak, hogy nem odavaló ember be ne kerüljön a térre.

Tíz óra felé azonban már mégis nagyobb tömeg hullámozott a tágas térségen. A sétányok tekergős utjain akartak elbujni az örködő rendőrszemek elől, de csakhamar kiadták a parancsot, hogy ki kell tisztítani az egész teret. Az emberek riadtan menekültek az első felszólításra, semmi komolyabb összetűzés nem történt.

Csendőrök védik a gyárakat.

A rendőrség nagy titokban akarta a fővárosba összevonni a csendőrséget. Hiába titkolóztak azonban, kiszivárgott már tegnap a híre, hogy valamit terveznek. Ma hajnalban élénk élet uralkodott a Mosonyi-utcai rendőrlaktanyában. Folyton újabb és újabb csendőrcsapatok érkeztek, már nem is bírták elhelyezni őket. Hogy a feltűnést elkerüljék, Gödöllőn összpontosították az egész állományt s csak éjjel félkettőkor kapták meg a parancsot:

— Előre a fővárosba!

Egyrésztük azonnal a laktanyába siettek, de másik csapatoknak pedig a Keleti és Nyugati-pályaudvarok közelében pihenjt vezényeltek. Nagy feltűnést keltett reggel nyolcz órakor 200 lovasrendőr, amint egyszerre a Kerpesi-uton át, a Rákóczi-utól és a főbb vonalakon áthaladva a parlament felé siettek.

Tíz óra tájban az egész csendőrséget mozgósították. Különösen a külvárosokba rendelték ki őket. A Váci-uton a gyárak környékén czirkáltak s itt-ott a mellékutczákban nagyobb csapatok voltak elhelyezve, hogy az első szóra segítségére cicsenek a czirkáló társaiknak. A rendőrség különösen a Váci-utat tartja veszedelmesnek s ezért erősítette meg ezt a vidéket ilyen erősen. A gyárak kerítése mögött és itt-ott kilátszik a jellegzetes kakastoll.

Mozgósítják a katonaságot.

Délben a képviselőházban elterjedt annak a híre, hogy az egész katonállományt mozgósították. Semmi biztosat nem lehetett megtudni, azt azonban sokan látták, hogy Hazai Samu honvédelmi miniszter magához kérte Schreiber Viktor gyalogsági tábornokot, a budapesti hadtestparancsnokot és másfélórán tárgyalt vele. A hadtestparancsnok csakhamar elhagyta a házat s a tőrparancsnokságra sietett.

És tényleg két órakor sűrű rajokban vonultak föl a kirendelt helyeikre a szegény katonák. A katonaság elhelyezése a következő volt:

A gázművekhez egy-egy félszázad gyalogságot rendeltek a következő helyekre:

1. Tisza Kálmán-tér 20.,
 2. Margit-körut 75—77.,
 3. Soroksári-ut 68.,
 4. Csepányi-utca 4.,
 5. Újpest, Váci-ut 28.; továbbá a gáztartályok őrzetére
 6. Tutaj-utca 3.,
 7. Párkány- és Révész-utca sarok,
 8. Budafoki-ut 13528/30. h. sz.,
- A villamos művekhez a következő helyeken:
1. Magyar Villamossági Részvénytársaság, Váci-ut 72.,
 2. Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság, Kazinczy-utca 19.,
 3. Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság, Dávid-utca 5.,
 4. Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság áramfejlesztő telepe, Tutaj-utca 6.,
 5. Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság Liliom-utca 41.
 6. Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság áramelosztótelep Murányi-utca 17.

7. Phöbus Villamossági Vállalat Részvénytársaság, Újpest, Tó-utca 1.

8. Istvánföldi főműhely gáz- és villanytelepe. Itt mindenütt fél-fél század, összesen négy század gyalogság teljesít őrszolgálatot.

Fél-fél század gyalogság őrzi a közúti vasut Pálffy-utca 3. és Damjanich-utca 13. szám alatt levő telepeit, továbbá a városi villamosvasut Kertész-utca 10. szám és újpesti rakparton levő telepeit, valamint a Bur-vasut újpesti telepeit. Fél század állomásoz a Nagymező-utcai 54-56. szám alatt levő telefonközpontban, egy fél század a központi főpostánál a távirtdát őrzi. A vasutak őrzése a következőképpen foganatosított:

1. Keleti pályaudvar fél század.
2. Nyugati pályaudvar (gyors teheráru kiadás) egy század.

A vízvezeték telepének őrzésére a káposztásmezei telepen (Újpest, Váci-ut) fél század katonaságot rendeltek ki. Ezeket kívül a katonák a következő helyeket szállották meg:

1. Nyugati pályaudvar előtti tér egy század gyalogság.

2. Ferdinánd-tér egy század lovasság.

3. Váci-ut, Tutaj-utca sarok egy század gyalogság.

4. Váci-ut, Révész-utca sarok egy század gyalogság.

5. Váci-ut Zsilip-utca sarok egy század gyalogság.

6. Váci-ut, Hungária-ut sarok egy század lovasság.

7. Váci-ut Csáklya-utca sarok egy század gyalogság.

8. Váci-ut, Rákospatak egy század gyalogság.

9. Váci-ut, csavargár egy század gyalogság.

10. Váci-ut, Danubius hajógyár egy század lovasság.

11. Váci-ut körüti-végállomás egy század gyalogság.

12. Lehel-utca, Aréna-ut sarok egy század gyalogság.

13. Lehel-utca és Hungária-ut sarok egy század gyalogság.

14. Béke-utca Frangepán-utca sarok egy század gyalogság.

15. Róppentyű-utca Petneházi-utca sarok egy század gyalogság.

16. Szent László-utca Országbíró-utca sarok egy század gyalogság.

17. Pozsonyi-ut Wahrmann-ut sarok egy század gyalogság.

18. Köztemető-ut Baross-utca sarok egy század gyalogság.

19. Kőbányai-ut Hungária-ut sarok egy század gyalogság.

20. Teréz-körut Andrássy-ut sarok egy század gyalogság.

21. Erzsébet-körut Rákóczi-ut sarok egy század gyalogság.

22. Körönd egy század lovasság.

23. József-körut Baross-utca sarok egy század lovasság.

24. Ferenc-körut Baross-utca sarok egy század gyalogság.

25. Kálvária-tér egy század gyalogság.

26. Kossuth Lajos-utca Károlykört sarok egy század gyalogság.

27. Deák-tér egy század gyalogság.

28. Üllői-ut. klinika egy század lovasság.

29. Váci-körut Alkotmány-utca sarok egy század gyalogság.

30. Parlament két század gyalogság egy század lovasság.

31. Szabadság-tér egy század gyalogság.

32. Kigyó-tér egy század gyalogság.

33. Baross-tér egy század gyalogság.

34. Garay-tér egy század gyalogság.

35. Thököly-ut Aréna-ut sarok egy század lovasság.

36. Podmaniczky-utca Ferdinánd-híd egy század gyalogság.

37. Tisza Kálmán-tér egy század gyalogság.

38. Közvágóhid egy század gyalogság.

39. Gizella-tér egy század gyalogság.

Összesen negyvenhét gyalogos század és nyolcvan lovasszázad teljesít szolgálatot és segédkeznek a rendőrségnek a rend fenntartásában. Ezeket kívül a rendes utcai rendőrőrszolgálatot megduplázták és ezenkívül minden őrszemhez négy csendőrt osztottak be. Az őrszemek tehát most hatosával ezírkálnak, két rendőr és négy csendőr.

Fegyverpiramisok az utcateremen.

Délben már valóságos ostromállapot volt az egész fővárosban. A főbb utvonalakat ellepte a katonaság, az utcasarokokon tábori ütöttek. Pár pillanat alatt már fegyverpiramisok teremttek, hitetlen rőtök össze a katonák mintha egy perc alatt a földből nőttek volna ki. Egyre sűrűbbek és sűrűbbek lettek az őrszolgálatok. Csendőr és rendőrszolgálatok vágattak föl és alá.

A közönség csak most értesült a parlamenti történetekről. Ittrött kisebb csoportok verődtek össze és izgatottan tárgyalták az eseményeket. Mindennütt elítélték Tisza törvényellenes erőszakosságát s csakhamar szitkok is hallatszottak a levegőben:

— Le vele! Abezug Tisza István!

A csendőrök hamar ott termettek s egy-kettőre széteszlatták a csoportosulókat.

Gyűlesezik az ellenzék.

Az ellenzék a hevenyészett tanácskozáson elhatározta, hogy délután erős ellentállást fog kifejteni. De jól tudták, hogy erősen össze kell tartaniok, hogy valami reményük legyen legalább, hogy Tisza erőszakosságai ellen sikeresen harcolhassanak. Ezért már délben hangoztatták:

— Mindnyájan az Országháza-kávéházban találkozzunk s onnan együtt vonulunk be a Házba!..

Már három óraker zajos volt a kávéház. Egészen megtelt ellenzéki képviselőkkel s függetlenségi érzelmi polgárokkal. Bármelyik képviselő is lépte át a kávéház küszöbét, háromszoros „éljen” kiáltás zúgott föl. Negyed négykor lépett a kávéházba Szmeccsányi György. Őt is éljenzéssel fogadták. A képviselő erre előrántott egy tüzölt trombitát és tejes erejéből belefújt. Csak ekkor derült ki, hogy milyen macskazénre készül az ellenzék. Füllsüketítő láрма támadt. Kereplők zúgtak, sipok sipoltak, trombiták harsogtak, senki se értette a másik szavát. Ekkor tünt föl az ajtóban Justh Gyula érdekes alakja. Azonnal elült a láрма, nagy éljenzéssel fogadták az ellenzék egyik vezérét. Később, pár percre rá gróf Apponyi Albert is megérkezett, Kossuth Ferencz üdvözlését hozta, akit a betegsége akadályoz meg, hogy a harcban kivegye a maga részét.

Fél négy óraker felkerekedett az egész ellenzék s megindultak a parlament felé.

A katonakordonon keresztül.

A Ház környéke most már teljesen meg volt szállva. A kapu előtt husz lovas csendőr állott a Frohner-telkek mellett. Szeszlér Hugó és Sándor László kapitányok folyton ide-oda szaladgáltak és irányították a katonákat. Ekkor már itt volt az első honvéd gyalogezred egy százada s csakhamar felharsant a kürt és a Szabadság-tér felől egy század huszár nyomult a Ház felé.

A képviselőknek nagyon sok bajuk van a katonasággal és a rendőrséggel. Minden lépésnél megállítják őket s igazolást követelnek. Angyal József háznagy rendelkezése szerint a bejárónál két-két teremszolga igyekszik fenntartani a rendet. Három rendőr van mellőljük rendelve.

Jönnek a munkapártiak.

Az első számú kapunál a munkapárti képviselők helyezkednek el. Már három óraker nagyobb csoport munkapárti képviselő tanyázik a kapu előtt, ők is éljennel fogadják társaikat. Előbb csak gyéren, majd mind sűrűbben és sűrűbben érkeznek a munkapárti képviselők, később, amikor a négy óra már közeledik, csoportonként jelentkeznek. A munkapárti vezérek megadják a felvilágosítást:

— Mindnyájan a jobboldali folyosóra megyünk, ott gyülekezünk! Maradj ott, várd meg az intézkedéseket!

Háromnegyed négy óraker érkezett meg gróf Tisza István. Nyitott kocsin jött a feleségével és fiával, ifjabb gróf Tisza Istvánnal együtt. Dörgő éljenzéssel fogadták a vezérüket a munkapártiak, Tisza mindössze kézlegyintéssel felelt. Majd leszállt a kocsiából, a feleségének mondott valamit és bement a Házba. A kocsi tovább gördült és a négyes számú bejáratnál állott meg. Gróf Tisza Istvánné fiával együtt kiugrott a kocsiából és felsiettek az egyes számú karzatra.

Benn csöngették már, megkezdődött az ülés.

A kidobott képviselők.

Egy ideig csend volt, semmi hír se szivargott ki a parlamentből. Őt óra öt perczkor azonban veszekedés és dulakodás zajta hallatszott ki. Nem-

sokára kiteszkolták az utcára gróf Károlyi Mihályt. Az 1252., az 1821-es és az 1819-es rendőrök lökték ki az országházból a grófot. A lépcsőnél megálltak, el akarták engedni, de Károlyi rájuk kiáltott:

— Vagy vezessenek ki az utcára, különben visszafordulok és berontok az ülésterembe. Nekem jégom van ott lenni, Tisza törvénytelen eljárását kivihetetlen. Csak erőszaknak engedek, csak karhatalommal lehet engem innen eltávolítani...

Mathis rendőrfelügyelő ott állott a kapuban, az egyik rendőr jelentette:

— Pavlik felügyelő ur parancsára előállítottuk a Házból a képviselő urat. Nem szabad visszengedni, ha kell, tessék karhatalmat alkalmazni...

Károlyi Mihály gróf felfortyant és kitért belőle a keserűség:

— Gazemberek! Meggyaláztátok a Házat. Engem nem lehet kiutasítani, én visszamegyek!...

Ebben a pillanatban az 1701-es és a 2030-as rendőr Justh Jánost lökte ki az utcára. Justh elkeseredetten védekezett:

— Ez pimaszság! Nem lehet tovább tűrni. Engem a nép bizalma küldött ide, nem Tisza kegyelméből ültem a képviselőházban. Mi jogon távolít ki innen...!

Az egybegyűltek csak most vették észre, hogy a dulakodás hevében mind a két képviselő ruháját megszagatták a rendőrpribékek.

Egymásután érkeztek Sümeji Vilmos, a két Polónyi, Palugyai Móricz, Holló Lajos, Szmeccsányi György, Ábrahám Dezső, Lovász Márton és mások. Mind kiabálva, magukon kívül érnek az utcára.

Szmeccsányi ezt kiáltja:

— Hazaáruló gazemberek! Ezt meg fogjátok keserülni.

Az izgatott várakozók csoportjából erre előlépett Bárczy polgármester és Krausz Simon és érdeklődve fogták körül a képviselőket. Justh János majdnem sirva mondja:

— Egy két csillagos rendőr revolvert fogott az apámra! Revolvert!...

Mások is megerősítik, hogy a rendőrök revolverrel fenyegették Justh Gyulát. Szmeccsányi odafordult a közelálló csendőrökhöz és hangosan kiáltja:

— Aki hozzám mer nyulni, az két pofont kaphat... Különb Angyallal, a háznagygyal, majd még találkozunk!...

Justh János izgatottan fenyegetőzik:

— Meg lehet sérteni és senki sem köteles elégtételt adni neki. Egy olyan embernek, aki rendőrt hozott reánk.

Ebben a pillanatban röpi ki a parlamentből Fernbach Károly épp olyan pirosan, épp olyan magából kikelve, mint a többiek.

— Fel kell őket akasztani! Először Tiszát! — kiáltással csatlakozik a többi képviselőhöz, akik ott, kidobva, a képviselőház kapuja előtt egy igen izgatott hangulatú fiókparlamentet rendeznek.

Az ellenzéki képviselőket az ülésteremből két rendőr kivezette a parlament épületének bejáratáig és mindégüknek meghagyták, azonnal távozzanak el. A kivezetett képviselők annyiban engedelmeskedtek a felhívásnak, hogy elmentek a kocsi feljára és ott várják a történeteket. Majd később átvonultak az Országház-kávéházba, ahol folytatták a tanácskozást.

Csuha István képviselőt letartóztatják.

Háromnegyed hatkor két csendőr és két rendőr vezette ki Csuha Istvánt, de nem bocsátották szabadon, hanem kocsiá ültették és bekísérték a főkapitányságra. Elvették a botját, megnézték, hogy nincs-e nála fegyver.

A beszállításról a rendőri sajtóiroda hivatalos kiadása a következőket mondja:

A rendőrség ma délután előállította a főkapitányságon Csuha István országgyűlési képviselőt, aki a képviselőház ma délutáni ülésén, amikor az elnök az ő kivezetését rendelte el, a kivezetést teljesítő Pavlik rendőrfelügyelő sapkáját fedobta és őt tetteleg inzultálta. Miután a tettenérés a képviselők mentelmi jogát felfüggeszti, illetőleg az előállítás alól nem védelmezi meg, a verekedő kép-

viselőt bekísérték a főkapitánysághoz. Itt *Marinovich* rendőrtanácsos, a bünygyi osztály vezetője hallgatta ki őt és megindította ellene az aljárást hatóság elleni erőszak címén. Az ellenzék részéről több képviselő jelent meg a főkapitányságon, akik tiltakoztak az eljárás ellen.

A rendőrségre előállított *Csuhá István* országgyűlési képviselőt *Koródy Béla* rendőrkapitány hallgatja ki *Marinovich* Jenő rendőrtanácsos, a bünygyi osztály vezetőjének a jelenlétében. Amikor a képviselő belépett a kihallgatást fogantató tisztviselő szobájába, az utczáról éppen felhallatszott a tömeg éljenzése, amely az éppen arra haladó ellenzéki vezéreknél szökött. *Csuhá* az ablakhoz lépett és beszélni kezdett a tömeghez, de ebben csakhamar megakadályozták. Egyébként a nyomozás irányítására a főkapitányságra jött dr. *Selley Sándor* főügyész helyettes és most az ő rendelkezése szerint folytatja a rendőrség a nyomozást. *Csuhá István* kihallgatása után szabadon bocsátották, de folytatják ellene az eljárást.

Biztos tudomásunk van azonban arról, hogy a kihallgatás nem egészen így történt. *Csuhá István* csak a nevét mondotta meg s az állását, de minden további felvilágosítást megtagadott. Nem vall, mert jogtalanok tartja az előállítását. A rendőrség most előállítására akarja törpíteni az esetet, pedig *Pavlik* eredetileg azt mondotta neki:

— A törvény nevében letartóztatom a képviselő urat!

Később azonban meggyondolták a dolgot és így módosították.

Csuhá István védőjéül *Visontai Soma* volt képviselőt nevezte meg. *Visontai* irta alá a jegyzőkönyvet is, mert *Csuhá* megtagadta. *Visontai* hosszú előterjesztést tett, amelyben tiltakozik a védence letartóztatása, illetve előállításá miatt, mert az állítólagos büntett immunis területen történt. Vizonyádat emelt *Pavlik* felügyelő ellen, mert a képviselő mentelmi jogát megsértette s az a hivatalos hatalommal való visszaélés. Félkilencz lehetett, mikor *Csuhá* védője, *Ráth Endre* és *Eitner Zsigmond* társaságában elhagyta a főkapitányság épületét és a Justh-párt helyiségébe mentek.

Munkatársunknak alkalma volt dr. *Visontai Somával* beszélni, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Eredetileg nem előállításról, hanem letartóztatásról volt szó, csak itt változtatták meg a minősítést. Én a hatóság elleni erőszak büntetével vádolom *Pavlik* felügyelőt, mert a képviselő ur mentelmi jogát akkor sértette meg, amikor az alkotmányos jogait érvényesíteni akarta.

Tisza István elhagyja a Házat.

Félnyolcz óra lehetett, amikor gróf *Tisza István* fogata megállt az egyes számú bejárat előtt. Pár perc múlva harsány éljenzés között *Tisza* feleségével és fiával beült a nyitott kocsiába és elhajtatott. Egyenesen haza sietett, semmi bántódása nem történt.

A főkapitány rendelete.

Este két falragaszok jelentek meg a hirdetőoszlopokon. A főkapitány a várható újabb tüntetések és zavargásokra való tekintettel a következő rendeletet adta ki:

RENDELET.

A közelmúlt napokban lefolyt utczai zavargások tapasztalat szerint oda fajultak, hogy az ebben résztvevő tömegek a rend helyreállítására kirendelt rendőri és katonai csapatok ellen ismételve támadásokat intéztek, a köz- és magánvagyon szándékos rombolásától és a fosztogatástól sem riadtak vissza.

Miután a legutóbbi politikai eseményeknél fogva, nemkülönben a tömegek szünet nélküli izgatása következtében ezen rendzavarások megújulásától kell tartani, kötelességemhez képest most már a legerélyesebb eszközöket fogom igénybe venni, hogy a közrendet és a közönség vagyonát bármely oldalról fenyegető erőszak és támadás ellenében megvédelmezem.

Ezért a netán megújuló rendzavarások esetére a következő rendeleteket teszem és hozom köztudomásra:

1. Az összes házak kapui azonnal bezárandók, mielőtt az intézkedő rendőrközegek ezt elrendelik. A bezárt kapuk mögött és egyáltalában a ház bel-

sejében a házba nem tartozó idegeneket megtérni, vagy oda bebocsátani tilos; az ilyeneket a házfelügyelő eltávolítani köteles.

2. Azokban az utczákban, ahol zavargás folyik, az utczai ablakokat, valamint az üvegkirakat védő redőnyöket, ajtókat nyomban be kell zárni. A rend helyreállítására kirendelt fegyveres erő mindazon esetekben, amidőn az ablakokból dobálnak, avagy a csapatokat más módon támadják, azonnal löfegyvert fog használni.

3. Az italmérő üzletek az intézkedő rendőrközegek felhívására és az általuk megjelölt időben azonnal bezárandók.

4. Az iparosoknak és kereskedőknek kötelessége arra ügyelni, hogy tanonczaiak este hét óra után az utczára ne menjenek és semmiféle zavargásban részt ne vegyenek. A szülőket is nyomatékosan figyelmeztetem, hogy gyermekeiket az utczára ne bocsássák és gondosan ügyeljének, hogy családjuk kiskorú tagjai a zavargások színhelyétől távolmaradjanak.

5. A fennálló szabályok szerint rendőrendőly nélkül löfegyvert viselni tilos. Ezen rendeletet a rendőrség fokozott eréllyel fogja ellenőrizni és a tilalom ellen vétők ellen minden egyes esetben a legteljesebb szigorral fog eljárni.

6. A személy- és áruszállítással foglalkozó vállalatok és iparosok utasítsák alkalmazottaikat, hogy lehetőleg kerüljék azokat az utczákat, ahol zavargás folyik és ha olyan utczába kerülnek ahol zavargást látnak, azonnal forduljanak vissza az üzleti telephelyre.

7. Végül arra intem és figyelmeztetem a közönséget, hogy mindenki kerülje azokat az utczákat és helyeket, ahol csoportosulást vagy rendzavarást lát és kíváncsiságból se tartózkodjék a zavargó tömegek közelében.

A rendőrség és a kivezényelt fegyveres erő a legnagyobb eréllyel fog fellépni és mielőtt azt látja, hogy a tüntetés újból rombolással kapcsolatos zavargássá fajul és a csapatokat támadás éri, figyelmeztető kiáltás után nyomban löfegyvert alkalmazásával fogja a közrendet és a törvényt uralmát helyreállítani.

Ezen rendelet ellen vétők kihágást követnek el és amennyiben eszelekményük vagy mulasztásuk súlyosabb beszámítás alá eső büncselekményt nem képez, a kbtk. 78-ik szakaszában megállapított büntetés alá esnek. Budapest, 1912. június hó 4-én. Dr. Boda Dezső s. k. főkapitány.

Apróbb zavargások.

A fővárosban mindenütt a legnagyobb rend és a béke uralkodik. Mindössze csak egy-két helyen történt apróbb zavargás. Így az ellenzéki vezéreket éltető tömeget a rendőrség a Lloyd-palota előtt széteszlásra szökött fel és ez karhatalom igénybevétele nélkül meg is történt. A Kossuth-párt előtt is tüntettek, de egyszeri felszólításra széteszlott a tömeg.

A rendőrség a legmesszebbre menő óvintézkedéseket teszi meg. A munkapárti vezéreknél — és így gróf *Tisza Istvánnak* lakását is — katonaság őrzi. Éjszaka egy-két ezredet bevontak, de azért mindenütt nagy készütség maradt künn az utczán.

Végre megjelent az első félhivatalos jelentés is. A „Bud. Tud.” útján konstatálják, hogy a legmesszebbmenő intézkedéseket fogantatosították. Az összes fővárosi helyőrségeket alarmirozták, az ország többi hadtesteiből 20 gyalogos zászlóalj és 4 lovas ezredet rendeltek Budapestre. Ezer esendő van a fővárosban: 700 gyalogos és 300 lovas.

EGYHÁZAK.

— (Egyházkerületi közgyűlés.) Miskolcra jelentik: A tiszáninneni református egyházkerület ma délelőtt kezdette meg tavaszi közgyűlését Miskolcra. A gyűlésen, amelynek több fontos tárgya volt, teljes számban megjelentek az egyházkerület képviselői és nagy számban vettek részt az érdeklődők is. Az elnöki székét *Fejes István* püspök egyházi és Dókus Ernő kamarás, egyházkerületi gondnok, világi elnökök foglalták el. A mai ülésnek ünnepi színt adott *Metzner Gyula* alsözmenési egyházmegyei gondnok, a kerület egyik legnépszerűbb vezető férfjának ünneplése abból az alkalomból, hogy most töltötte be egyházmegyei gondnoki tiszttségének huszonötödik évét. *Radács Gyula* egyházkerületi főjegyző olvasta fel ezután a püspök jelentését, amely mély gondolatokkal telt irányelvekben jelöli meg a felekezeti viszonyt. Foglalkozik ezután a lelkesíti fizetésrendezéssel, amely annak dacára, hogy a kormány már több ízben megígérte, még nem történt meg. Megnyugtató azonban gróf *Tisza Istvánnak* a dunántúli egyházkerület közgyűlésén ide vonatkozólag tett kijelentése. A

lelkesíti özvegyek és árvák járulékaiknak 20 százalékos felemelése örvendetes tudomásulvétele mellett rámutat a járulékoknak még szükséges felemelésére. A főpásztor ezután ráért jelentésében az egyházkerület kielégítő belétele jelenségeinek ismertetésére, a sárospataki főiskola helyzetére, amely a debreczeni egyetem felállítására folytán súlyosbodott. *Bizony Ákos* egyházkerületi ügyész bemutatja a konventi bíróságnak *Zoványi Jenő* feyelmi ügyében hozott felmentő ítéletét. Élénk vita után a közgyűlés az előadói javaslat elfogadásával a református konvent rendes bíróságának ítéletét, valamint *Zoványi Jenő*nek a kerület elnökségéhez és a főiskolai gondnoksághoz intézett levelében szolgálattételre való jelentkezését tudomásul vette. Miután azonban *Zoványi* tanszéke a konventi bíróságnak az alapperben 1910. évi április 6-án hozott jogerős ítélete alapján rendes tanárral be lett töltve, felhívja a főiskola igazgatótanácsát, hogy *Zoványi Jenő* alkalmazása tárgyában az egyházkerületi közgyűléshez javaslatot terjeszsen be. Utasítja továbbá a főiskolai pénztárt, hogy *Zoványi Jenő* tanári illetményét a konventi ítélet meghozatala napjától, folyó évi április 25-étől folyósítsa. *Zoványi Jenő*nek 1910. évi június 1-től elmaradt fizetésére vonatkozó kérelmét illetőleg a közgyűlés megbizzza a főiskolai gondnokságot és *Bizony Ákos* egyházkerületi ügyészt, hogy a nevezettel érintkezésbe lépjen, vele megállapodást igyekezzen létrehozni és eljárásuk eredményéről az egyházkerületi közgyűlésnek tegyenek jelentést. Ma délután egy órakor a kongresszusi tagok közébédre gyűltek össze a Korona-szálloda dísztermébe. Az ebéd alatt számos felkészített hangzott el.

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, június 4. A hadügyminiszter *Smyrnában* és környékén rendkívüli katonai intézkedéseket tett, mert attól tart, hogy az olaszok a várost, vagy pedig környékének valamelyik pontját meg fogják támadni. *Smyrnánál* két hadi létszámra kiegészített hadosztályt vontak össze. *Keil Vilmost* a *smyrnai* német posta hivatalnokát, *Galanovonál*, kémkedés gyanúja alatt letartóztatták.

London, június 4. Az uszoház a pünkösdi ünnepek óta ma tartotta első ülését. *King liberális* azt kéri *Sir Edward Grey* külügyi államtitkártól, történetké a török-olasz háború befejezése érdekében újabb lépések. *Grey* válaszában kifejtette, hogy információk tanácskoztak voltak egy elfogadható békepropeziezió érdekében, eddig azonban végleges, kielégítő eredményre nem jutottak.

Róma, június 4. A *Stefani-ügynökség* megczüfálja azon jelentést, mintha *Olaszország* *Anglia* beavatkozására *Mithyléne* és *Lemnos* szigetek megszállásáról lemondott volna.

Konstantinápoly, június 4. Az *Epirosz* nevű görög hajó tegnap este több mint 500 kiutasított olaszszal a földézetén elindult. A német követéséghoz beosztott olasz hivatalnokok nagy fáradsággal felkutatták az összes olaszokat, még azokat is, akiket nem utasítottak ki. Olasz mérnökök és két olasz buvár holnap egy olasz csomagszállító hajóval *Rhodosba* utaznak.

A marokkói események.

Páris, június 4. A legutóbbi fezi jelentések szerint az ellenség teljesen szét van szórva. Veszteségeik 600 halottat tesz ki. A támadó berberék számát eleinte 20.000-re becsülték, a független tudósítókól most érkező jelentések szerint azonban legfeljebb 5—6000 volt a számuk. A támadók egészen a város szívéig nyomultak és behatoltak *Bulah Idrisnek*, a város védőszentjének mecsetjébe, amelyből a szent sírjára helyezett áldozati ruhákat és szőnyegetek elrabolták. A berberék győzelmi elbizakodottságát semmi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy vezérek a támadás előestéjén levelet intéztek *Liautey* tábornokhoz, amelyben azt írták, hogy hajlandók öt békében hagyni, ha biztonságáért nagy váltságdíjat fizet nekik. — A támadás után újabb leveleket írtak neki, amelyben jelentették, hogy sokkal nagyobb haderővel fognak visszatérni Fez alá, amelyet ostrom alá fognak venni és hatalmukba fogják keríteni az európai negyedét, ahol mindenkit el fognak pusztítani. Több Fez körül lakó törzs küldöttséget menesztett *Liautey* tábornokhoz, amelyek jelentették, hogy a törzsek képtelenek lesznek a francziák ellen harcolni, ha azok képtelenek őket a felkelő törzsek ellen megvédeni, akik birtokaik elpusztításával fenyegetik őket, ha nem tartanak velük. A kormány vizsgálót rendelt el annak a kiderítésére, hogy a fezi eseményekről legutóbb elterjedt részletek

honnan származtak? Ezzel kapcsolatban több tőzdespekuláns idéztek meg a rendőrségre és felszólították őket, nevezzék meg azokat a megbízókat, akiknek utasítására annak idején eladták a francia járadékot? A kulisszaspékulánsok az üzleti titokra való hivatkozással megtagadták minden felvilágosítást. Az eset a tőzsdén nagy feltűnést kelt.

UJDONSÁGOK.

A DIVAT SZALON ELOFIZETESE. Értesítettük már olvasóinkat, hogy a Divat Sza'onnal április elseje óta nincs előfizetési megállapodásunk s most ismételve kérjük, hogy a Divat Szalonra hozzánk ne küldjenek be előfizetési pénzeket. Azokat az előfizetőinket, akik ilyen előfizetéseket az Egyetértésre való előfizetéssel küldtek be hozzánk, tisztelettel kérjük, közöljék velünk egy levelező-lapon, hogy mennyi időre akartak a Divat Szalonra előfizetni, hogy ezt az összeget a kiadóhivatal vissza-küldhesse.

NAPIREN. Naptár: Szerda, június 5. Róm. kath.: Bonifác vt. pk. — Prot.: Bonifác. — Görög-orosz: május 23. — Zsidó: Szivan 20. — A nap kel reggel 4 óra 5 perczkor, nyugszik este 7 óra 50 perczkor. — A hold kel éjjel 12 órakor, nyugszik reggel 8 óra 31 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor, A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig. — Néprajzi Múzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti Szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — Szinyei-Merse Pál gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.) Nyitva 9—6 óráig. Belépődíj 1 korona. — A Biró Mihály-féle kollektívkiállítás és a zsűrimentes kiállítás a Művészeti Szalonban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **Firezák püspök temetése.** Firezák Gyulát, a munkási egyházmegyének huszonegy éven át volt főpásztorát ma temették el Ungvárott impozáns ravattal. A kultuszminisztérium képviselőjében Nány-Szabó Sándor államtitkár vett részt a temetésen. A temetés szertartása a püspöki palotában föllíjított ravattal kezdődött, ahol Drohobeczky Gyula körösi görög-katolikus püspök beszélt a koporsót, melyet azután gyászmenetben a székesegyházba vittek. A menetben elől a tanulóifjúság haladt, követték az egyházközségek küldött-ségei, majd a G. gyulogazred díszsáza és zenekara, utána a koporsót vitték, a koporsó után a rokonság haladt, majd a kosorus kocsi, a testület, a honvéddíszsáza után pedig a közönség felvonulása. A székesegyházban Drohobeczky Gyula püspök, Gebé Péter kanonok, Jaczkovics Mihály és Balogh Mihály külhelybörök, Miklóssy István főesperes, Rojkovich Sándor helyőkeresztúri esperes-plébános segédletével ünnepi gyászmisét mondott, majd dr. Boromiszsa Tibor szatmári római katolikus püspök mondotta a nagy Liberát négy infulus segédletével. A holttestet ezután a székesegyházi sírboltba kísérték és az utolsó beszéltetés után örök nyugalomra helyezték. Papp Antal utódlási joggal kinevezett koadjutor-nak püspökké való fölszentelése e hónap 16-ikára volt kitűzve. A gyászeset miatt a szertartás elhalasztották és a koadjutor csak mint helynök vezetett az egyházmegye ügyeit.

— A jegyzőkongresszus a hírlapíróknak. A most ülésező országos jegyzőkongresszus tagjai maguk között gyűjtést rendeztek a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézeté javára és ez a gyűjtés rövid idő alatt 1121 korona 60 fillért eredményezett. Ennek összegét holnap fogják a nyugdíjintézetnek átadni.

— **József Ferencz főherceg és osztálytársai.** Mint ismeretes József királyi herceg fia, József Ferencz királyi herceg a második kerületi főgimnáziumban tette le a nyilvános érettségi vizsgálatot. A sok hivatalos üdvözlés után, miben a királyi fenségnek a vizsga sikeres letételek része volt, bizonyára legjobban esik neki az, melyben volt osztálytársai részesítették. Az érettségi banketten ugyanis Jalsoviczky István, ez intézet volt jeles növendéke lelkes hangú, szép beszédben emlékezett meg a fenségről, kinek közvetlen modora, szíves érintkezése mindenkor feledhetetlen lesz az iskola-társaknak. Ő fensége — mondotta Jalsoviczky — velünk dolgozott, velünk munkálkodott, az érettségi gondterhes napjait velünk megosztva oly közelségbe jutott hozzánk, mint az országban kevesekhez. Mi látjuk, tudjuk azokat az erényeket, melyek őt, mint kiváló őseit, köztük a nagy nádort és a fenséges szülőket hazánk minden polgárának szeretetére érdemessé teszik. Nagy elődök, nagy utódját láthatjuk benne s bizton nézhetünk hazánk jövője felé, míg Budavárában oly királyi herceg lakik, mint József főherceg ő fensége és lelki tulajdonainak méltó örököse a mi fenséges szeretett volt osztálytársunk, József Ferencz. Az egek áldását kérve a fenséges családra, melyhez nemzetünket a hála és ragaszkodás erős szálai fűzik, mindannyian igaz szívből kívánjuk, hogy ő fensége, József Ferencz szép tehetségeit valóra válthatva, hosszú éveken át munkálkodhasson magyar hazánk javára. Az eljenzésektől sokszor megszakított zajos tetszéssel fogadott felköszöntő után az iskolatársak ő fenségét sürgőnyileg üdvözlötték.

— A póstyéni sakkturna. Póstyénből jelentik: A mai fordulón Marschall Alapin ellen, Schlechter Bársz ellen, Rubinstein Duras ellen, Breyer Lowtzky ellen nyert. Remis-vel végződött a Leonhardt-Johner, Hromadka-Cohn, Spielmann-Teichmann és Sterk-Balla, függőben maradt a Salve-Yates parti. Egységek Rubinstein 10, Spielmann 8 és fél, Duras 8, Alapin 7 és fél, Marschall, Schlechter 7, Breyer 6 és fél, Balla, Sterk, Teichmann 6, Lowtzky 5 és fél, Cohn 5, Hromadka, Salve 4 és fél, Yates 4, Johner, Leonhardt 3. A holnapi fordulón a Yates-Breyer, Teichmann-Salve, Duras-Spielmann, Bársz-Rubinstein, Cohn-Schlechter, Johner-Hromadka, Marschall-Leonhardt, Balla-Alapin, Lowtzky-Sterk párok mérköznek.

— Az árviz. Lugos város tegnapi közgyűlésén a tanács bejelentette, hogy az árviz miatt a lugosi villamvilágítási társaság nem szolgáltat áramot. A közgyűlés kimondta, hogy a társaság megszegte a szerződést, az ő költségére látja el a világitással a várost és pórt indít a társaság ellen. — Az aradmegyei Szemlakon — mint Aradról táviratozzák — az árviz nagy károkat okozott. A parton épült új községrész házait a felbukkanó talajvíz összefüllesztéssel fenyegeti. Több ház összeomlott és a többi házakból kimenekült a lakosság. Aradon a Maros tegnapióra mára jelentékenyen apadt. Karánsbesről jelentik: A város föltét ma nagy zivatar vonult át jégesővel. Makóról jelentik: A Maros áradása még mindig tart. A Maros vize ma ismét 6 centiméterrel emelkedett. A marosmenti községeket nagy veszedelem fenyegeti. Szemlak községben az áradás elöntötte a réteket és az erdőket és a víz benyomult a lakóházakba is. Több ház bedől és a lakosság rémülten menekül a magasabban fekvő helyekre. Hervay István alispán ma sürgős távirattal fordult az aradi főtanácsnoksághoz a szükséges intézkedések megtétele végett. Kecskeméterről jelentik: Délután a környéken és itt vihar dühöngött. Biró László tanúja mellett a villám halála sújtotta Halász Ferencz 13 éves tehénpásztor, a gazda tízéves lánya pedig súlyosan megsebesült.

— A londoni sztrájk. Londoni jelentés szerint a belügyi hivatalban tegnap délután a szállító-ipar munkaadói és a kormány képviselői között tartott konferenciáról a munkaadók nem voltak hajlandók nyilatkozni. Mindazonáltal kiszivárgott az a hír, hogy még mindig nem hiúsult meg az a lehetőség, hogy a munkaadók és munkások küldöttjei közös értekezletre üljenek össze. — Kevésbé valószínű azonban, hogy holnap létrejönne a közös konferencia. A londoni kikötői hatóság irodáit munkát kereső emberek százai szállították meg. A munka csak a kirakásra és a szállítmányok elvitelére szorítkozik. A sztrájkvezérek ma délben a belügyminisztériumban tanácskoztak a kormány képviselőivel.

— **Szenzáció felfedezés.** Párisból jelentik: Lapjelentés szerint a monakói hercegnek a touloni kikötőben lévő Hirondele nevű jachtján kíséretnek De Spel mérnök találmányával, amely lehetővé teszi, hogy rendkívül nagy távolságokról is meg lehessen hallani a hangot. Így azt állítják, hogy a Hirondele fedélzetén meghallották, amint Algirban a Marseillaiset játszották.

— **Nagy tűzvész a török fővárosban.** A török fővárosban támadt óriási tűzvészről még a következő részleteket jelentik Konstantinápolyból: A tűz tegnap délelőtt a Kabaszakal stambuli negyedben, az igazságügyi palota közelében tört ki és a szél következtében rendkívül nagy terjedelmet öltött, mert a házak mind fából vannak építve. Tizenkét utcza rommá lett. A vasutvonalig terjedő városnegyede a szó szoros értelmében a földdel lettek egyenlővé. A hulbannei nagy katonai kórházat sikerült megmenteni. Az elpusztított házak számát kétezerre becsülik, de valószínű, hogy ez túlzás. Az első megállapítások szerint a tűz egy ujonnan épült házban keletkezett, mely a közoktatásügyi minisztérium egyik osztályfőnökéé. Ebben az épülő házban gyaluforgács tüzet fogott. A letartóztatott munkások vallomása ellentmondó és nem lehetetlen, hogy gyújtogatás történt. A vízhiány kedvezett a tűz terjedésnek. Az igazságügyminisztérium palotája és a konstantinápolyi vilajet hivatala nagy veszedelemben voltak. Az irattárt és a pénztárakat sürgősen el kellett szállítani. Az igazságügyminisztérium ablakablakjai a hőségben megrepedtek és az ablakrámaik égni kezdtek, de a kezdődő tüzet itt el lehetett fojtani. A legtöbb miniszter megjelent a tűz helyén. A szultán ismételtelen jelenést tetetett magának. Egy kis leány és egy beteg asszony halálra égtek. Sok ember megsebesült. A legtöbb ház nem volt biztosítva. A csapás legnagyobb részét a szegény néposztálybelieké sujtja. A kárt öt millió frankra becsülik. Tegnap este a görögök által lakott Tataglia külvárosban (közel Pérához) is volt tűz, de csakhamar lokalizálták és nem okozhatott nagy kárt. A sztambuli tűz 12 óra hosszáig tartott. A leégett házak száma pontosan eddig nem volt megállapítható. A lakók becslése szerint 1000—2300 között ingadozik. Hat mecset, öt muzulmán iskola és három fürdő teljesen elpusztult. Az Ahmed szultán mecset is elhamvadt. Az állatorvosi főiskola főépületét megmentették. Mintegy huszan megsebesültek. Két súlyosan sebesült rendőr még az éj folyamán meghalt. Eddigi tudomás szerint a biztosító társaságok mintegy 3 és fél millió kárt szenvednek. Katonacsapatok tartják fenn a rendet. A tüztől megkímélt városnegyedekben lovasság áll készenlétben. A hippodrom-terén egész hegyek emelkednek megmentett butorokból. Kocsik sietnek el a megmentett tárgyakkal.

— **A székesfehérvári rablógyilkosság.** Ma reggel a szatmárnémeti csendőrség jelentése alapján megirtuk, hogy Szatmárnémetiben elfogták Csátovicz Sándort, akit a székesfehérvári rablógyilkosság elkövetésével gyanúsítanak. Csátovicz azal védekezett, hogy ő nem lehetett a rablógyilkos, mert április 15-től május 15-ikéig Budapesten Olyvász László pékmeszter Óhegy-utca 10. számú műhelyében dolgozott. A szatmárnémeti csendőrség megkérte a főkapitányságot, hogy Csátovicz alibije dolgában. A rendőrség mára megállapította, hogy Csátovicz Sándor tényleg nem lehet a székesfehérvári rablógyilkos, mert április 15-től május 15-ig csakugyan Olyvász Lászlónál dolgozott. Sok pénzt találtak nála, ennek eredetét is megállapította a rendőrség. Csátovicz Sándornak ugyanis Dunavécsezen egy bátyja van, Csátovicz Gyoko, aki néhány nappal ezelőtt eladta üzletét és házat és Csátovicz Sándorral együtt Szatmárnémetiben akart letelepedni, ahol üzletet akartak nyitni. Így jutott Csátovicz Sándor Szatmárnémetibe, ahol a csendőrök azt hitték, hogy rablógyilkost fognak benne.

— **Orosz kémek osztrák vasutas egyenruhában.** A galicziai Zakopaneban tegnap két férfit fogtak el azzal a gyanúval terhelve, hogy Oroszország javára kémkedtek. Mind a kettőn az osztrák vasutasok egyenruhája volt, de a kihallgatásnál kitűnt, hogy nem vasutasok, hanem varsói diákok, akik a varsói vezérkar megbízásából és költségén kémkedtek. Az egyenruhákat Marmelortól, a varsói vezérkar bizalmi emberétől kapták.

— **Uj jód-brom forrás Hall fürdőben.** Hall fürdőben a felső-ausztriai tartományi bizottság megbízásából már régóta végeznek mély furásokat jód-brom forrás után. E furásokat mostanában teljes siker koronázta, amennyiben sikerült egy új jód-brom forrást nyitni, mely nemcsak vízbőségével mulja felül az eddig évszázadok óta ismert Tasszilo-forrást, hanem jóval több jód és brom tartalmával is.

— **Diák-tragédia.** Aradon is egy diák-üngyilkosság történt. Tóth Károly nagylaki illetőségű aradi I. gimnáziumi tanuló gyújtóval megmérgezte magát. Előbb sósavat vett be, arra az esetre, ha a gyújtóval nem ölné meg. A diák rosszul tanult és félt a vizsgálatól.

— **Bányaomlás.** Gyöngyös város közelében lévő Deménden egy kőbánya robbanás következtében beszakadt. Négy munkást maga alá temetett a törmelék. Mind a négy munkás belehalt sebeibe.

— Halálozás. Péteri István zeneszerző hétfőn életén, alig 20 éves korában elhunyt. A széptelenségű iatember dalai közül a „Ha engemet” és az „Eresz latt” címűek az elterjedettebbek. Az elhunyt barátai s rokonai szerdán délután kísérik nyughelyére.

x Ha őszül a haja, használja a Stella-vizet. Gra 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában. Budapest, V., Szabadság-tér.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaheregezteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban elszerezett torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivására.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Vendégszereplés. A Magyar Színházban, a „Gésák” mai előadásán fellépett vendégül Pécsi Erzsé asszony, Rózsahelyi Kálmán magánszínész-iskolájának végzett növendéke. A vendégfellépésnek szerződötteszi célja volt és mint ilyenről is nyugodt lelkiismerettel megállapítható, hogy az első debüt sikerrel járt. Az utóbbi időben az operett-színésznők rászoktattak bennünket arra, hogy az operetthez elsősorban színészi játékokat kívánjunk és csak másodsorban hangot. Pécsi Erzsé asszony valamiképpen ráczáfol erre az elméletre, mert terjedelmes, iskolázott, kellemes hangot is hozott magával a színpadra és elsősorban énekelt a Mimóza szerepét. Ami pedig a játékában még gyenge és egy kiesit a dilletáns benyomását kelti, azt idővel megjavítja a gyakorlat. Szóval: még nem kész színésznő, de minden kvalitása meg van ahoz, hogy azzá legyen. A közönség szívesen fogadta a vendéget és sokat tapsolt a többi szereplőknek is, akik a régi jók voltak. (b. e.)

(*) A Magyar Színház Bécsben. Bécsből jelentik: A bécsi „Theater in der Josefstadt”-ban ma este kezdte meg két hétre tervezett vendégszereplését a budapesti Magyar Színház társulata, amelyet Beöthy László igazgató vezetett Bécsbe. A mai első előadásán Rákosi Jenő mesejátékát, a „Szerélem iskoláját” mutatták be a magyar színészek egészen telt színház előtt. Különösen tették Gombaszögi Frida Stella királykisasszony és Csörtös Gyula Cordiál szerepében. Kitűnők voltak T. Halmi Margit, Haraszi Miczi, Batori Giza, Nagy Teréz, Tót Irma, Vágó, Tarnai, Pap, Kürti és Kertész. A közönség sokszor hívta a lámpák elé a szereplőket.

(*) Növendékhangverseny. Sikerkelt növendékhangversenyéről számolunk be. Jamborné Riesz Olga 19 éve fennálló kitűnő zenekölője és Köszegi Sándor hegedűiskölője a hó 3-án este együttes hangversenyt rendezett a Vigadóban. A zongoratanácsokon meglátászik a kiváló, szigorú zenei nevelés, a növendékek mind alapos tanításról tanuskodnak. Legkiválóbbak: Szőlősy Ella, Hoffer Ágnes, Vidor Márta, Freund Mária, Lukács Margit, Diamant Margit, a három Vajda, Weiss Elza, Mórocz Irén, Böhm Klári, Schillingner Biri és Werthimer Gizli. A hegedű-osztályban legkiválóbbak Epstein Pál, Fischer Jenő, Berger Gyuri. A kamarazene-osztályon meglátászik a kiváló tanár, Köszegi Sándor művészi vezetése. Weiss Juliska, Epstein Pál és Feder Rozsó Haydn-triót játszottak kiválóan értelmesen. A közönség lelkesen ünnepelte a növendékeket, a kiváló zeneigazgatókat és a derék tanári kart.

(*) Medgyaszay Vilma színháza. Hír szerint Medgyaszay Vilma kabaré-művész nő nem lép fel többé régi működési terén és észre önállósítja magát. Medgyaszay a Károly-körut, vagy Váci-körut valamelyik intimobb házáat bérel ki s alakítja át kis színházzá.

(*) Színészek tanácskozása. Az Országos Színészegyesület tanácsa ma délután tartotta rendes havi ülését Ditrői Mór elnöklésével. A kultusz-miniszternek az egyesületi ügynökség eladása tárgyában érkezett leírata került tárgyalás alá. A tanács a leírat értelmében utasította az egyesület ügyészét, hogy a szerződést Ditrői Mór elnökkel mielőbb kösse meg.

(*) Színházak hírei. A Népepera műsorán szereplő klasszikus zeneszerzők közé sorozdik e héten Gounod is, a Botesimálta doktor révén, amelynek bemutatóját technikai okok folytán esütörtök helyett pénteken fogják megtartani. A czimzerepét, a veressei dektorra avatott favágót Pajor Ödön játszotta. Germontot a Köszegyi apát Bihar, Basiliusz Máriának egy énekben és játékban rendkívül hálás dalkaszerep jut. Kertész Vilmos és Sebők Ilona lesznek a szereplők. Két vendékvil komikus inasalatot személyesen Hirtai és Hajagos, a favágó feleségét Héklián Sándor, a szereplő, Gervai Erzsé és Fehér Artur megszűnik a műsorán. Az előadást Reiner Frigyes karmester vezeti. A Botesimálta doktor bemutatóját

megelőzőleg szerdán a Troubadour kertül színre. Azucéna K. Durigó Ilona asszony lesz, aki utoljára lép fel e szezonban. Mauricot Pogány György, Leonorát Jávor Mária, Luna grótot Gábor, Ferrandot Körösi énekl. Csütörtökön a Mignon van műsoron.

A Vígyszínházban vendégszereplő Präger-féle operette-együttes holnap, szerdán és holnapután, esütörtökön, Buchbinder Bernát és Jarnó György operettjét, a Fürsterchristl-t adja elő, amely Erdészleány czimmel magyar színpadokon is nagy sikert ért el. A czimzerepét annak eredeti kreálója, Niese Hansi játszza.

A Budai Nyári Színházban szerdán, Szamosi Elza és Környei Béla, az Operaház művészeinek vendégfelléptével a Bohémélet opera kerül színtre.

AZ EGYETÉRTÉS EMLÉKALBUMA.

A negyvennyolcadik évfolyamát élő „Egyetértés” nagy,

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetének. Ami legjobbat most az irodalom termel s ami legszabot most a művészet létrehoz: szövegben és illusztrációkban gazdagítani fogja az Egyetértés jubilaris albumának tartalmát.

Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben páriát ritkító. Színes illusztrációk egész főmegével, műmélleklétekkel gazdagítja fog megjelenni és aki csak irodalmi nagyság hazánkban van, az eredeti munkával fog résztvenni a műben. Ezzel az Egyetértés kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja” czimü melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés” előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes éves előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Az Egyetértés kiadóhivatala.

FŐVÁROS.

Megint telket ajándékoz a főváros.

— A nagyjövedelmű sportegyletek ingyen telkei. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

A mai nyomoruságos lakásviszonyokat és az ezekkel járó összes nagyvárosi hibákat a főváros mai urai a régi rend teljesen elhibázott telekpolitikájának tudja be. A fővárosnak a perifériákon ma alig van nagyobb kiterjedésű telke, kivéve azokat, amelyeket csak a legutóbbi időkben — mintegy helyrehozásul az emulasztottaknak — szerzett be. De még ma is csaknem napirenden vannak az olyan esetek, amikor a főváros egy iskola vagy más hatósági épület céljaira méregdrága áron kénytelen telket vásárolni. Ily körülmények között az volna természetes, hogy a főváros a birtokában levő telkeket a maga céljaira tartsa fenn, de semmiféle irányban azokat le ne kösse. Mégis azt tapasztaljuk, hogy a főváros nagyon könnyelműen bánik a telkeivel és valóságos ajándékozási düh fogja el, valahányszor arról van szó, hogy sport céljaira telket kérnek a fővárostól. A budai

sporttelep, a „Ferencvárosi tornacub” és a „Magyar testgyakorlók köre” sporttelepei fővárosi telkek, melyeket a főváros teljesen ingyen engedett át a nagy jövedelmű sport-egyesületeknek. A fővárosnak ez a nagylelkűsége nem egyéb, mint a régi könnyelmű telekpolitika folytatása, mely feltétlenül meg fogja magát beszulni. A leglehetősebb egyesületek vérszemet kaptak a főváros ajándékozási mániájától és egyik a másik után fordul ingyen telkekért a fővároshoz „sporttelep” létesítése czimén. És a tanács minden esetben az egyforma elbánás elve alapján oda is adja a drága és értékes telkeket. Most egy újabb efajta kérés fogja a pénzügyi bizottságot és a közgyűlést foglalkoztatni. A tisztviselő-telepi tornaegylet 1908. óta bérel a fővárostól a Népligetből kihalított 2408 négyszögölnyi területet sportpálya céljaira. A szerződés ez év februárjában lejárt és a házépítő tisztviselők egyesülete (?) azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a fenti területet 12—15 évi időtartamra a főváros neki adja bérbe. Kötelezi magát ez az egyesület, hogy kérelme teljesítése esetén a pályát 22.000 korona költséggel reorganizálna és kijelenti, hogy az új létesítmények nyomában a főváros tulajdonába mennének át. A város-gazdasági ügyosztály hosszabb előterjesztést tesz a pálya bérbeadására vonatkozólag. Az előterjesztés husz pontban foglalja össze azokat a feltételeket, amelyek mellett a területet a nevezett egyesületnek bérbe adni javasolja. A terület használatáért a házépítő tisztviselők egyesülete a főváros földesuri jogának elismerési díja fejében minden évben hat darab 10 koronás aranyat volna köteles fizetni a székesfőváros központi pénztárába. Tekintettel arra, hogy a törvényhatósági bizottság már számos esetben azt az álláspontot foglalta el, hogy a szabadteri sportok gyakorlását minden tekintetben előmozdítani kívánja, az ügyosztály azt javasolja a tanácsnak, hogy a közgyűlésnek előterjesztést tegyen aziránt, hogy ezt a területet a tisztviselők egyesületének sportpálya céljaira adják bérbe.

Nem kutatjuk, mi ezimen kér harmadfelezerül területet a fővárostól ingyen a „házépítő tisztviselők egyesülete”, noha ugyanezen a czimén akármilyen alkalmi szövetkezés is jogot tarthatna a főváros nagylelkűségére, hogy aztán a sport népszerűsége révén nagy jövedelmeket biztosítson magának. Annyi azonban kétségtelen, hogy a fővárosnak a nagylelkű telekajándékozási utján meg kell állania. Sem a telekviszonyok, sem a főváros pénzügyi helyzete nem olyan rózsásak, hogy harmadfelezer négyszögöl területet a főváros elkötavetyélhessen. Semmi kétségünk aziránt, hogy már a pénteki pénzügyi bizottság is erőlyesen állást fog foglalni a tervbe vett telekajándékozás ellen.

(*) A hirdető árubódék. Megirtuk annak idején, hogy a középítési bizottság a fővárosi utcákra és terekre szánt hirdető árubódék terveinek beszerzésére torvpályázatot hirdetett. A pályázat lejárt és arra több mint száz pályázat érkezett be. A terveket Bódy Tivadar dr. alpolgármester elnöksége alatt a következő zsűri fogja elbírálni: Krátky János és Márkus Jenő tanácsosok, Wellisch Aifred, a középítési bizottság tagja, Hauszmann Alajos, a közmunkatanács tagja, Lechner Jenő, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagja, Vágó László, a Magyar Építőművészek Szövetségének és Szánthó István a hirdető-vállalat képviselőjében. A bizottság előadója Kabdebó Gyula műszaki tanácsos. Pályadíjul öt, egyenkint 400 K-ás díj van kitűzve, ezenfelül öt pályamunkát egyenkint 200 koronáért megvásárolnak.

(*) Az új központi városháza elhelyezése. Dr. Bárczy István polgármester a központi városháza elhelyezése kérdésében holnap, szerda délutánra a régi országgház nagytermében értekezletet hívott össze. Az értekezletre meghívta a polgármester a középítési bizottság, a közmunkák tanácsa és a főváros műszaki egyesületeinek tagjait.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Berlin—bécsi repülőverseny. Bécsi jelentés szerint e hét végén kezdődik meg a berlin—bécsi repülőverseny. Nyolcz osztrák aviaikus, köztük három katonatiszt már elutazott Berlinbe. Gépeiket külön vagonok szállították.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

A városligeti Iparcsarnok felő nagy rajokhoz özönlött ma reggel a jegyzői kar. Ötözer jegyző lépkedett végig az arnyas fasorok alatt, hogy megkezdje a nagy harcot anyagi és közjogi helyzetének javításáért.

Az Iparcsarnok megtelt a jegyzők ezreivel s még ilyen népes kongresszust nem láttak a főváros falai, de talán nem is volt annyi oka még egy társadalmi osztálynak sem jogos érdekeiért a legkíméletlenebb harcra, mint épen a jegyzőknek, akik valóban mostoha gyermekei az államnak.

A harcra kész férfiak tömegét sűrűn szakították meg a jegyzőkhöz tartozó női családtagok és szívesen pihent meg a szem a bájos, üde arczokon.

A kongresszuson az országban jegyzői egyesület elnöke, *Uezhky Bálint* nem jelent meg. Távollétét azzal indokolta, hogy betegsége nem engedi meg a kongresszuson való részvételt. Ezért, meg azért is, hogy a kongresszus minden irányban egységes legyen, az országos jegyzői egyesület ellenzéké lemondott arról, hogy az elnökséggel szemben ma felvesse a bizalmi kérdést. Az országos egyesület mai elnökségével a jegyzői kar a legközelebbi közgyűlésen fog leszámolni.

Részletes tudósításunk a következő:

Az elnöki megnyitó.

A kongresszust *Morvay János* nyitotta meg, üdvözölte a megjelent hölgyeket, az ügyük iránt érdeklődő országgyűlési képviselőket, az egyéb vendégeket és a nagyszámú kartársakat. Azért jöttek össze — ugymond — hogy évtizedekig tartó küzdelmünkhöz az utolsó lépést megtegyék. Eddig nem vihették ki a jegyzők maguknak azt a helyet, amely őket joggal megillette volna. Az, hogy az állam minden munkásáról kíván gondoskodni, csak velünk nem törődik — folytatta az elnök — felkelti bennünk az évek óta visszafojtott jogos elkeseredést. A nyugdíjügyünk is megérett már a rendezésre. Tovább nem várhatunk! A köztisztviselőkre előirt fegyelmettséggel, de a legnagyobb határozottsággal kívánjuk bajaink orvoslását. Üres biztatással nem érhetjük be (Ugy van!). A magyar államnak végre tettekkel kell megjutalmazni azt a közigazgatási és szociális szempontból egyaránt nagyfontosságú, tulfeszített, önzetlen munkálkodást, amelyet a jegyzői kar az eddigi súlyos javadalmazás dacára kifejtett. Egybegyűltünk, hogy testületileg adjunk kifejezést az elkeseredésnek, amely bennünk leküzdhetetlenül forr. Eredményt csak úgy várhatunk, ha állásfoglalásunk egységes. Kérte ezért a teljes tárgyilagosságot s a személyi ellentétek félretételét, hogy csupán a közös ügy lebegjen mindenki szeme előtt. Ebben a reményben nyitotta meg a kongresszust.

A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a következő sürgőnyt küldték a királynak:

„Ó cs. és apost. kir. Felsője Kabinetirodájának, Wien. A magyar községi jegyzők országos kongresszusa, midőn tanácskozásiak megkezdése előtt Isten áldását kéri a legelső magyar emberre, mélyszégyen hódolattal és alattvalói hűséggel üdvözli koronás királyát.“

Ezután áttértek a kongresszus napirendjének tárgyalására.

A jegyzők anyagi helyzete.

A jegyzők és segédjegyzők anyagi helyzetének nyugdíjügyéről és javításának módjairól *Jászberényi Miklós* referált. Előadta, hogy a jegyzők a mai általános drágaság miatt nem tudnak a fizetésükből megélni. E czélból az utóbbi években már több emlékiratot terjesztettek fel a kormányokhoz, de minden siker nélkül. A gyermeknevelés terén jött eddig csak segítségükre a kormány az internátusok felállításával. Minthogy a drágaság a faluhelyeken épp úgy érezeti hatását, mint a városokban, a jegyzői kar végső elkeseredésében kénytelen volt a kongresszus megtartásához nyulni. A jegyzői maximális fizetés ugyanis ma 2000 korona, amiből teljes képtelenség családot fenntartani. Hangoztatta előadásában, hogy a jegyzői kar sokkal exponáltabb helyzetben van, mint más tisztviselők, mert a nemzeti ügyekben egyedül ők képviselik a magyar állampolgárok érdekeit. Ezen kiadások is vannak, amelyek a nemzeti ügyek könnyen portakaríthatóak. A jegyzők fizetéséhez viszonyítva a

jegyzőnek aránytalanul kevés a jövedelme és nagy elkeseredést vált ki belőlük, hogy a kormány egyáltalán nem foglalkozott velük és a nemrégiben benyújtott családi pótlékra vonatkozó törvényben sincs intézkedés a jegyzői karról. Nyugdíjügyük tarthatatlanságát szintén panasz tárgyává teszik. Előadása végén a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A községi, kör- és segédjegyzőknek Budapesten 1912. évi június hó 4-én tartott országos kongresszusa a legnagyobb elkeseredéssel állapítja meg, hogy az ország jegyzői karának anyagi helyzete immár tovább el nem viselhető. Küldöttséggel járul ennélfogva a m. kir. belügyminiszter és az országgyűlés képviselőházának elnöke elé és ott a képviselőházban 1911. évi október 1-én benyújtott — a jegyzők erkölcsi és anyagi helyzetének javítására vonatkozó kérvényének sürgős elintézését újból kéri, vagyis a jegyzők és segédjegyzők a köztisztviselőkre megállapított fizetési osztályba soroztassanak akképen, hogy mint segédjegyző kezdje a XI. fokozatban és feljusson a VIII. fizetési osztály első fokozatába; míg a községi alkalmazottak az állami és közigazgatási díjnyel javadalmában és száz korona ötödéves korpótlékban részesüljenek. Különösen kívánja a jegyzők és segédjegyzők fizetésének a kérvényben előadott kívánások szerint való sürgős rendezését, a családi pótlék életbeléptetését, a jegyzők és segédjegyzők nyugdíjügyének külön törvénnyel való egységes megoldását, abban az állami és törvényhatósági tisztviselőkkel szemben a viszonyosság kimondását és végül a segédjegyzők, a nyugalmazott jegyzők és ugy ezek, mint a jegyzők családtagjai részére a vasuti félmenetjegy kedvezmény megadását. Amennyiben pedig a fizetésrendezés az 1913. évi, a nyugdíjügy rendezése pedig az 1914. évi állami költségvetés keretében nem következne be, a jegyzői kar kényszerítve érezné magát arra, hogy a közbiztonsági, emberbaráti, szociális és politikai, szíval a közelebbi tevékenység teréről visszalép és ebben a tekintetben az egész jegyzői és segédjegyzői kar szolidaritást vállal.

A jegyzők közjogi helyzete.

Délután három órakor nyitotta meg *Morvay János* elnök a folytatódó kongresszust s mindenekelőtt a beérkezett üdvözlő táviratokat olvasta fel.

Délután ezután folytatták a napirend tárgyalását. Az előadói széklet ezuttal *Ferényi Antal* foglalta el s a jegyzői kar közjogi helyzetét ismertette. Legnagyobb részletességgel ismertette az előadó a községi közigazgatás egész történetét s ebben a jegyzők helyzetét, sérelmét. Kívételik, hogy a jegyző legyen a községi közigazgatás vezetője. A jelezői kar mindig első helyen küzdött a magyar államszeme diadaláért, nem tért le közülök senki a magyar hazafiségnek sokszor sok szenvedést jelentő útjáról. (Taps.) A jegyzőket immár a törvény erejével is arra a helyre kell állítani, amelyen most valóságban állanak. A jegyzők ezt már parancsolólag sürgetik. Hogy azonban feladataiknak megfelelhessenek, szükségük van munkaerőre. Fel kell szabadítani a jegyzőt azon sok irodai munka alól, amely ma lehetetlenné teszi, hogy igazán községének dolgozzon s hivatali teendői után fenmaradó idejét községe fejlesztésének szentelje. Viszont összeférhetetlen a jegyzők eme szociális ténykedésével, hogy végrehajthói teendőket is gyakoroljon. Határozati javaslata a következő:

„A községi jegyzők és körjegyzők és segédjegyzők országos kongresszusa határozatilag kimondja, miszerint elérkezettnek látja az időt arra, hogy az országos törvényhozás, a már elkerülhetetlen közigazgatási reformtörvényekben a községi és körjegyzők közjogi állását olyképen állapítsa meg, hogy azok a községi közigazgatás élére állíttassanak. — Ugyancsak határozatilag kimondja, hogy a községi és körjegyzői kar magas szentes hivatását, úgy ahogy azt a magyar haza érdeke; és feladatait úgy, ahogy azt az ország törvényei megkívánják, csak akkor fogja eredményesen teljesíthetni, ha a hivatása betöltéséhez s feladatainak végrehajtásához szükséges és megfelelően díjazott munkaerővel is ellátatik. Ennek elérése érdekében a kongresszus kimondja, hogy amennyiben a kormány erről az 1913. évi állami költségvetésben gondoskodni nem fog, az országos községi és körjegyzői kar a nem rendszeresített segédek díjazásához sajátjából nem járul hozzá. Kívánja, hogy a jegyzői pályára lépni szándékozó ifjuság megélhetése czéljából a községek közigazgatásában gyakornoki állások rendszeresítésének az állam költségén. Kívánja, hogy az előírásai és behajtási munkálatok mielőbb törvényhozási intézkedéssel a jegyzők vállairól levétessenek addigra pedig sürgősen történjen intézkedés a közbiztonság, hogy minden körjegyzőségben és községben elővégrehajthói állások szerveztessenek, mert a községi s körjegyzői hivatal

társadalomerkölcsi jelentősége követeli, hogy azon községi közigazgatási tényező, akinek hivatása a néppel a magyar nemzeti állam rendjét ismertetni: egyben a néppel szemben, mint ennek zaklatója ne szerepeljen. Végül kimondja a kongresszus, hogy az ezirányú kérelemnek a kongresszus határozata gyanánt az országos törvényhozó testület és az országos belügyi kormányhatóság elé való terjesztésével, a kongresszusból e czélra megválasztandó küldöttséget bizza meg és utasítja a községi és körjegyzők egyetemét képviselő országos központi jegyzői egyesület elnökét, hogy a küldöttség eljárásának eredményéről a legközelebbi országos központi egyetemi közgyűlésben jelentést tegyen.“

A kongresszust ezután az elnök szerda délelőtt kilencz órára halasztotta. A kongresszus küldöttsége ugyanebben az időben fognak tisztelni a képviselőház elnökénél és a miniszterelnöknél s eljárásuk eredményéről jelentést tesznek a nagygyűlésnek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A receptügy a bíróságnál. A budapesti büntető törvényszék *Szepessy* táblabíró elnöklésével ma folytatta a főtárgyalást a gyógyszerészek ügyében. Ma folytatónak a munkásbiztosító pénztári tagokat hallgatták ki, ezek között *Saphir* Ignác és a férjét, akik azt vallották, hogy a *Fraenkel* által irt recepteket meg is csináltatták. Az elnök konstataálta, hogy ezek a receptek azok közül valók, amelyeket *Pray Valér* mutatott be s amelyekről azt állította, hogy azokra gyógyszert nem szolgáltatott ki. Ezután a beidézett többi betegpénztári tagot hallgatta ki a bíróság. A tárgyalást holnap folytatják.

§ *Paterno pöre*. Rómában nagy érdeklődéssel tárgyalják a kettősgyilkos *Paterno* főhadnagy pörét, de ha élt még valakiben szimpátia *Paterno* főhadnagy, a nők kitarottja iránt, ma nincs, a ki mellé merne szegődni. Minden terhelő tanúnál, minden súlyosbító körülménynél többet ártott neki az a levél, amelyet a tegnapi tárgyaláson felolvastak, s amelyet harminczöt nappal a gyilkosság elkövetése után egy másik nőhöz intézett. Az illető egy pinerolói fiatal hölgy. Kiderült a tárgyaláson, hogy *Paterno* aljasság határtalan volt. *Paterno* uzsoráshoz fordult kölcsönért, kezességül benutatta a *Trigona* grófné hozzá intézett szerelmes leveleit. A szerencsétlen asszony magas társadalmi helyzete, az a valószínűség, hogy ő és családja a botrány elkerülése érdekében fizetnek, a legjobb kezesség voltak az uzsorások szemében. Kitiűnő alak a grófné inasa is, borotvált képi, pofaszakálas, korrekt, kiváló modoru urasági szolga. A világ legtermészetesebb hangján beszélt el, mint sikerült hosszas fáradozások árán a telefonkészülékbe egy mellékvezeték bekapcsolása, amelyen azután a cselédség kényelmesen kihallgathatta a grófné és *Paterno* szerelmes párbeszédeit. A tárgyalást elnapolták szerdáig, közben a palermói tanukat fogják kihallgatni, közöttük a meggyilkolt grófné nagybeteg nővérét.

§ Felmentett hitvesgyilkos. Gyuláról jelentik: Az esküdtsek ma felmentette *Erdős Ferenc*zet, aki a télen meggyőződve felesége hűtlenségéről, azt agyonlötötte.

SPORT.

() A bécsi löversenyek nyolczadik napjának eredménye a következő:

I. *Vederemo-verseny*. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Br. *Springer G.* 36 pm *Busheller* 54 és fél kg (Carlslake), 2. *Libuska* 54 és fél kg (Ungsorg), 3. *Marasesti* 57 kg (Ferguson.) Futott még: *Marcel*. Könnyen egy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:50, 20:35, 24.

II. *Eladó kétévesek handicapa*. Díj 3000 korona. Táv 900 m. 1. *Jankovich Gy. pk Hadd* 50 kg (Gulyás), 2. *Barika* 49 kg (Weisz), 3. *Vadvirág* 46 és fél kg (Baluska). Futott még: *The Third*. Könnyen egy hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Tot.: 10:17, 20:23, 23.

III. *Strassenbahn-verseny*. Díj 8000 korona. Táv 1100 méter. 1. *Zombory E.* urnő 36 stpm *Perke* 51 kg (Winkfield), 2. *Livtsu* 56 kg (Ferguson), 3. *Erlkönig* 51 kg (Korb.) Futottak még: *Kraszelnicu*, *Pell-mell*. Könnyen egy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:27, 20:27, 27.

IV. *Eladóverseny*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. *Badesco Gy.* 66 sk *Ambrosine* 55 kg (Smejda), 2. *Winnetou* 57 és fél kg (Janek), 3. *Theodora II.* 53 kg (Ferguson.) Futottak még: *Áluok*, *Szabad*, *Roselle*, *Lirnik*. Oh dear. Biztosan három hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:31, 20:31, 31, 53.

V. *Rother-Stadt-handicap*. Díj 5000 korona. Táv 1800 méter. 1. *Geist G.* 36 pm *Csaba* 52 kg (Tietner), 2. *Papuschs* 52 és fél kg (Shaw), 3. *Poppo* 45 kg

(Palska.) Futottak még: St. Gilgen, Falsetto, Ferdusi, Szem. Igen könnyen három hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:52, 20:33, 35, 38.

VI. **Adalgyverseny.** Díj 4000 korona. Tav 4000 méter. 1. Szencere M. 46 sk Livia 68 kg (Szente), 2. Curly 65 és fél kg (Sparkes). Könnyen egy és fél hosszal nyerve. Tot.: 10:12.

VII. **Eladók-handicapja.** Díj 3000 korona. Tav 1200 méter. 1. Schlesinger W. és Társa 64 pm Wettler 59 és fél kg (Janek), 2. Natasa 40 kg (Kéil), 3. Bezigue 55 kg (Winkfeld.) Futottak még: Menkő, Burzak, Gounod, Wood, Ivoire, Adam W., Maillart. Biztosan egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:82, 20:5, 53, 40.

() **A budapesti ügetőversenyek mai eredménye a következő:**

I. **Háromévesek verseny.** Díj 1200 korona. 1. Schuster Manon (Dieffenbacher), 2. Betyár (Volkman), 3. Oculi (Tappan.) Tot.: 10:27, 20:30, 204, 35.

II. **Budakeszi-díj.** Díj 1800 korona. 1. Wienerwaldi ménés Czinczár (Ryerson), 2. Vanda (Bernrieder), 3. Grom (Ederer.) Tot.: 10:14, 20:29, 41.

III. **Czinkóti-díj.** Díj 1900 korona. 1. Sebastian V. Lullu W. (Ryerson), 2. Hilda M. (Kieser), 3. Dauville Cecil (Armstrong.) Tot.: 10:56, 20:56, 83.

IV. **Juniusi-díj.** Díj 6000 korona. 1. Schlesinger W. és Társa Peter Bellini (Brown), 2. Ludas (Capovilla), 3. Imperator (Ederer.) Tot.: 10:12.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. 1. Berzik Testvérek Lidércz (Novák), 2. Adalbert (Schwitzer), 3. Hm Hm (Feiser.) Tot.: 10:312, 20:95, 77.

VI. **Nemzetközi handicap.** Díj 2000 korona. 1. Ernati Concurrant (tul.), 2. Fantazy (Schwitzer), 3. Kontrás S. (Ryerson.) Tot.: 10:21, 20:38, 44.

VII. **Kettesfogatu-urkocsiverseny.** Díj 1500 korona. 1. Lipsey Z. Marie Rose-Rákóczy (tul.), 2. Kúzdó P.-Rivó (Orosz), 3. Ferdinando-Guy Revelstoke (br. Selymossy.) Tot.: 10:98, 20:93, 41.

KÖZGAZDASÁG.

A koronajáradék árfolyama: 88.50. Ma olyan árfolyamra súlydát a négy százalékos koronajáradék, amilyen kurzuson még soha sem állott. Leesett az árfolyam 88.50 koronára, tehát 40 fillérrel hanyatlott az érték a tegnapi jegyzéshez képest. Ez a szokatlan áresés elsősorban az aggodalmas belpolitikai helyzet következménye. Részben ugyan a nagy árfolyamingadozásban a kedvezőtlen pénzügyi helyzetnek is, de elsősorban a politikai helyzet teljes bizonytalansága csökkentette az állampapirosok kurzusát. Mindenesetre rendkívül szomorú gazdasági helyzetre vall, hogy a járadékokat árfolyamhanyatlásukban megakadályozni nem lehet. Sőt nap-nap után alacsonyabb kurzuson zárulnak. Ma a négy százalékkal kamatozó koronajáradék 4.56 százalékkal kamatozást biztosít, tehát a legkedvezőbb befektetési papiros. Még a spekulációs értékek sem hoznak ilyen kamatot, jóllehet a rossz pénzügyi viszonyok következtében ezek is igen alacsony árfolyamon állanak. Ha a belpolitikai viszonyok nem változnak, úgy ez az árfolyam sem állandó, hanem még kisebb kurzusra fog súlydani a járadék. A kormánynak kell sorompóba lépnie minden erejével megakadályozni a járadékok árfolyamhanyatlását. A mai viszonyok között azonban sok egyéb gondja közepette arra nem jut ideje.

A Kassa-oderbergi vasút közgyűlése. A kassa-oderbergi vasút folyó hó 4. tartotta Ludwig Gyula v. b. t. t. elnöke alatt XI-ik rendes évi közgyűlést. A közgyűlés úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak és a vezérigazgatónak az elért rendkívüli kedvező eredmények körül kifejtett sikeres munkálkodásukért köszönetet szavazott. Az igazgatóságból alapszabályszerűleg kilépő báró Hatvany-Deutsch Bélát és dr. Stiller Mórt igazgatósági tagokká öt-öt évre újból megválasztották. Hasonlóképpen újból megválasztották három-három évre a felügyelőbizottság tagjaivá gróf Teleki Sándort és Veith Bélt udvari tanácsost. Az 1911. évi jelentésből a következőket közöljük: Az összes bevételek 30,262,399 korona 79

fillért tettek ki, szemben az 1910. évi 27,360,743 korona 90 fillérrel, úgy, hogy az 1911. évi eredmény 2892,656 korona 89 fillérrel, vagyis 10.56 százalékkal kedvezőbb az 1910-ik évinél. Ezzel szemben a kiadások összege 23,249,130 korona 59 fillérre ruz, vagyis 1,060,358 korona 80 fillérrel többre, mint az 1910. évi, a lefolyt évben tehát 1,832,298 koronával kedvezőbb összeredmény érte el, mint 1910-ban. Ennek folytán, dacára az 1908-ik évi 48 és fél-millió beruházási kölcsön által megnövekedett kamatterheknek, a magyar vonal állami kamatbiztosítása 1 millió 832,298 koronával kevesebbel lett igénybe véve. Azonkívül az osztrák vonalrészben elért mintegy egymillió koronányi fölösleg beruházás céljaira fog fordíttatni.

Czementgyárak fuziója. A beocsini czementgyári unió érdekeltségéhez tartozó Ledézi Portland Czementgyár és a Zsolnai Czement- és Üveggyár Részvénytársaság fuzionálnak. Mind a két részvénytársaság június 20-án tartja közgyűlését s a közgyűlésen fogják kimondani, hogy a ledézi czementgyár beolvad a zsolnai czement és mészgyár részvénytársaságba.

Országos gazdaggyűlés. A Magyar Gazdaszövetségnek Darányi Ignác elnöke alatt június 19-én szerdán délelőtt fél 11 órakor tartandó országos gyűlése iránt páratlan érdeklődés nyilatkozik meg az ország gazdatársadalmi és földművelő népe körében. A Gazdaszövetséghez oly nagy tömegben érkeznek be a jelentkezések, hogy a nagyarányú érdeklődésre való tekintettel a nagyszabású gyűlés rendező-bizottsága jónak látta a jelentkezés határidejének meghosszabbítását június 12-ikéig. Bár a jelentkezések száma máris elérte a kecskeméti nagygyűlés résztvevőinek számát, kétségtelen, hogy a ritka látványosság és az eseményszámba menő magyar gazdaggyűlés pompás rendben és nagy sikerrel fog lezajlani, amennyiben a rendezőség már számos különvonalról gondoskodott. A nagygyűlés Siófokon e célra épült óriási fedett csarnokban lesz. A gyűlés után a másik nagy, több ezer ülőhelyvel készült csarnokban több fogásos ebédet kapnak a vendégek, melyet a siófoki és a Siófok vidéki nők rendeznek. Másutt nem igen jutnak a vendégek ételhez ezen a napon, miért is a rendezőség hangsúlyozza, hogy ki-ki előre — június 12-ig — küldje be az ebédjegy árát Siófokra, különben könnyen ebéd nélkül marad. Június 12-ike után a rendezőség az ebéd- és vasuti igazolványok expedíálását beszünteti. A borkiállítás és borkóstoló méretei szintén meghaladják a várakozást, úgy, hogy a hatalmas gyűlés résztvevői felejthetetlen emlékek lesznek a magyar tenger partján.

Szomorú számok. Annak a sötét politikai perspektívának, ami éppen a mai események következtében állott elő, színté megdöbbentő kiegészítésül szolgál a központi statisztikai hivatal ma közzétett jelentése a külkereskedelmi forgalom adatairól. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 542.3 millió koronával szemben ez év január—április havában 679.5 millió koronát ért el s ebből 501.2 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 481 millió koronával szemben a folyó év négy első hónapjában 547.7 millió koronát tett, mely összegből az ausztriai rendeltetésű kivitelre 401.8 millió korona esik. Az 1912. év négy első hónapjában áru-méregünk összesen 131.8 millió korona, Ausztriával szemben pedig 99.4 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar készítményei szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó év január—április havában 174.8 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 166.2 millió koronával részesedik. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaneműek és a liszt. Az utóbbiból január—április havi kivitelünk 78.5 millió koronát tett ki. Összkivitelünk gabona, liszt-neműekből, hüvelyesekből 177.3 millió koronát tett; 26.1 millióval haladván meg a múlt évi január—

április havi kivitel értékét. A vágó- és igasállatok kivitele — sajnos — az előző év január—április havának eredményeihez képest emelkedett, az előző évi 59.7 millió koronával szemben 76.8 millió korona értéket képviselt. Homok és kristálycukorból kivitelünk az előző évi 14.2 millió koronától 3.1 millió koronára esett vissza, nyerscukorból ellenben 7.8 millió koronától 23.2 millió koronára emelkedett.

A vidéki pénzüntézetek. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségének elnöksége megállapította, hogy eddig 26 vidéki pénzüntézet sorsának a rendezésében vett részt. Ezen intézeteknek egy része az alapításukkal kapcsolatos gyöngeségek folytán volt kénytelen kimondani a fejszámlolást, egy másik része azért volt kénytelen a hitelezők elnökségére appellálni, mert ipari vállalkozások immobilizáltak. Tekintettel arra, hogy a vidéki pénzüntézetek az eddig jelentkezett nehéz hitelügyi viszonyokkal eléggé szerencsésen küzdöttek meg, de a bekövetkező évszak nagy feladatok elé állította őket és mert a pénzüntézetek reformjának kérdésében már eddig is többen fordultak a Szövetséghez, ez szükségét látta, hogy közvetlenül érintkezzen a vidékekkel. Évégből folyó hó 9-én Losoncon, folyó hó 16-án pedig Beregszászon tart pénzüntézeti gyűlést. Mind a két gyűlésen részt vesz a Szövetség elnöksége Mándy Lajos elnökkel együtt. Eöadásokat tartanak dr. Berényi Pál, a Szövetség igazgatója, Sándor Mór, a Szécsényi Takarékpénztár vezérigazgatója és dr. Vadász Lipót orsz. képviselő. A vidék helyzetéről a losonci gyűlésen Török Zoltán ny. főispán és Scheller Pál dr. ügyvéd, Beregszászon pedig Jobszly Gyula ny. alispán és Holczer József takarékpénztári titkár foglalkoznak előadást tartani.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 százalékos 65 éves korona-értékű zálogleveleinek 1912. június 1-én történt kisorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki, ugymint: 11 drb 10,000 koronás; 430 888 1020 1161 1787 1877 2518 3190 4034 4601 4636. 9 drb 5000 koronás; 438 545 653 1304 1312 1580 2687 2724 3587. 41 drb 1000 koronás; 67 1593 2379 3327 4682 5726 6846 7544 7923 9954 11515 1096 1752 2526 3538 4950 6155 6980 7607 8844 10262 1147 1802 3115 3630 5125 6307 7098 7792 8932 10401 1381 2255 3194 4038 5324 6436 7462 7879 9074 11504. 5 drb 500 koronás; 339 470 768 917 947. 24 drb 100 koronás; 66 258 557 633 711 2953 3299 3558 3746 3849 4126 4355 67 525 611 657 926 3178 3529 3564 3825 3964 4152 4373. Ezen kisorsolt záloglevelek 1912. december 1-től kezdve teljes névértékben váltatnak be: Budapestben: a bank pénztáránál (V., Nándor-utca 7.) és a Magyar Leszámloló- és Pénzváltóbanknál. Bécsben: az Union-Banknál. A fenti záloglevelek kamatozása 1912. december 1-én megszűnik. — Ugyancsak ma sorsolták ki a Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 százalékos 50 éves koronaértékű zálogleveleit. Kihuzatott 1 drb 10,000 koronás, 26 drb 2000 koronás, 73 drb 1000 koronás, 20 darab 500 koronás, 10 drb 10,000 koronás, 5 drb 5000 koronás záloglevél.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Várady Gusztáv Budapest, Nagykorona-utca 13., Markovits Sámuel Budapest, Breiter és Nádor Budapest, Nagykorona-utca 5., Weinberger Sándor Daruvár-fürdő, Kohn Sándor Miskolc, Csicsár Viktor Kolozsvár, Roth József Mezőkövesd, Jettl Lőrincz Ujrad.

A személydíjszabás reformja. „Az Üzlet” most megjelent számában Ssterényi József nyugalmazott kereskedelemügyi államtitkár hosszabb cikkben világítja meg a Máv. személydíjszabásának reformját. Ez a tervezet a zónatarifa ellentéte. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a zónatarifa milyen nagy mértékben növelte az utasok számát és hogy a kereskedelem és ipar fejlődése éppen a zónatarifa idejére esik. A díjszabás emelése ellen elvileg nincs kifogás, csak a minta és mérték ellen vannak kifogásai. A szomszédos forgalom személydíjszabásának emelését károsnak tartja, ellenben a távolsági forgalomban, ha nem is oly nagy mértékben, mint a tervezetben van, megokoltanak tartja a díjszabás emelését. A kereskedelem és ipar érdekében szükséges volna a gyorsvonatokon menettérti jegyek kiadása és a harmadik osztálynak a gyorsvonatokon való megvalósítása. A végén felveti az eszmét, hogy azok az országgyűlési képviselők, kik a városokat képviselve, a kereskedelmet és ipart is képviselik, a pártpolitika érdekeit és kereteit félretéve, fogjanak össze s együttes mozgalomra határozzák el magukat a személydíjszabás reformja ügyében.

GUMMI-HALHÓLYAG ÖVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség 3 tucatonál 12. — korona. 3 tucatonál 20% engedmény. **UTERUS-SPRAI** feltétlenül megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor. **PESSAR-OGL.** orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk. **BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.**

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, június 4.

A készáruipiaczon ma nyugodt volt a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset és nehézkesen vásároltak, másrészt azonban az árubirtokosok sem nagyon crölködnek tudni az árujokon. Így aztán nagyobb arányú forgalom nem is fejlődhetett ki. — Mindössze 24.000 q buza kelt el, tartott tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 12.45 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 12.— korona 79 kilós pestvidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a zab változatlan, a tengeri csendes. Forgalomba került 100 q zab 11.30 koronás áron és 700 q tengeri 8.92 $\frac{1}{2}$ —9.— koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma nem öltött nagyobb arányokat, kezdetben mérsékeltén még tovább emelkedtek az árfolyamok, később azonban, amint az idő kiderült, sürgős kínálat jutott előtérbe, mindezek folytán meglehetősen visszamentek az imént emelkedett árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 11.65 koronán indult, hamarosan 11.70-ig emelkedett, aztán 11.64-ig gyöngült, majd ismét 11.71-ig emelkedett, de újra 11.61-ig ment vissza és így is zárult. Igen lanya volt ma a júliusi tengeri, amely cikik 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 8.84 koronán indulva, sürgős kínálatra 8.78-ig hanyatlott és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza árfolyama teljesen változatlan maradt, az októberi rozs 2 fillérrel, a júliusi tengeri 9 fillérrel, az új tengeri 10 fillérrel csökkent, az októberi zab pedig 1 fillérrel javult.

Kötött:

Buza. Tiszavidéki: 150 q 82 k 24.90 K, 600 q 81 k 24.90 K, 700 q 81 k 24.90 K, 1500 q 81 k 24.85 K, 750 q 81 k 24.80 K, 750 q 81 k 24.70 K, 450 q 81 k 24.50 K fesőtiszai, 150 q 80.5 k 24.80 K, 165 q 80.5 k 24.70 K.
Fejérmegyei: 175 q 79.5 k 24.10 K.
Pestvidéki: 200 q 80 k 24.40 K, 130 q 79.5 k 24.20 K, 200 q 79 k 24.— K.
Bánsági: 3730 q 78.5 k 24.20 K.
Felsőmagyarországi: 650 q 79 k 24.15 K.
Bácska: Bácskai: 1800 q 80 k 24.80 K, 1300 q 78.8 k 24.20 K június végén szállítva, 200 q 79 k 24.20 K június végén szállítva.

Becskereki: 5000 q 79 k 24.60 K.
Zab: 100 q 22.60 K kpf.
Tengeri: 100 q 17.85 K vagonba, 450 q 17.90 K vagonba, 150 q 18.60 K vagonba.
Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.80—24.—
"	76	—	80	23.95—24.15
"	77	—	81	24.10—24.40
"	78	23.55—23.90	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.60—23.80
"	76	—	80	23.75—24.—
"	77	—	81	23.90—24.20
"	78	23.45—23.70	82	—
Festvidéki	75	—	79	23.60—23.80
"	76	—	80	23.75—24.—
"	77	—	81	23.95—24.20
"	78	23.45—23.70	82	—
Bánsági	75	—	79	23.75—23.95
"	76	—	80	23.85—24.10
"	77	—	81	—
"	78	23.55—23.80	82	—
Bácskai	75	—	79	23.75—24.—
"	76	—	80	23.85—24.15
"	77	—	81	—
"	78	23.55—23.90	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	21.60—21.70
középműségi új	—	—	—	21.40—21.60
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	20.50—21.—
II.	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	21.80—22.50
II.	—	—	—	21.20—21.50
Tengeri belföldi új	—	—	—	17.95—18.15
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacon kötött:

Délslött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.
Buza 1913 áprilisra 12.95—96—93—98—89—
Buza októberre 11.65—64—70—64—71—61—
Rozs októberre 9.68—71—63—62—
Zab októberre 9.25—26—2—29—22—
Tengeri 1913 májusra 7.72—73—66—
Tengeri júliusra 8.84—85—71—
Tengeri augusztusra 8.90—93—81—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	11.61—11.60
Rozs októberre	9.62—9.63
Zab októberre	9.22—9.23
Tengeri 1913. májusra	7.6—7.63
Tengeri júliusra	8.71—8.72
Tengeri augusztusra	8.81—8.82

Budapesti gabonaforgalom.

1912. június 2-től 1912. június 3-ig.

Érkezett Elszállított

	m	é t e r m á z s a
Buza	19099	—
Rozs	200	5777
Arpa	203	—
Zab	9113	3006
Tengeri	15152	3310
Liszt	—	8561
Korpa	—	1511

"Altwater"

Gessler

Budapest

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde teljesen a parlamenti állapotok hatása alatt állott. Az egész vonalon teljes a bizonytalanság s ez — természetesen — meglátászik az árfolyamokon is. Ehhez a teljes fejlettséghez még a baissepárt működése is járul, amit nem ellensúlyozott az, hogy a Krausz és Betteiheim-czég ma is nagy vásárlásokat eszközölt. Addig, amíg a czég vásárolt, emelkedtek az árfolyamok, míhelyst azonban eltávozott a tőzsdéről, az összes árfolyamok lesüllyedtek a legalacsonyabb nivóhoz. A nemzetközi piacon kissé élénkebb volt az üzlet, de ez sem használt.

Az előtőzsdén kötött: Osztrák hitel 638.75—639, Magyar hitel 833—835.50, Magyar korona 88.70—88.80, Leszámitoló 537—538, Jelzálog 460, Rima 758—761, Államvasut 729, Déli vasut 101.50, Városi villamos 409.50—412, Közuti vasut 758—767, Magyar bank 671—653.50, Burvasut 279—281, Egyesült izzó 360.25—360.75, Merkur 390.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 639—639.75, Magyar hitel 834.25—836, Magyar korona 88.60—88.80, Leszámitoló 538.25, Jelzálog 459.50—461, Rima 758.75—760.25, Déli vasut 101, Városi villamos 411—412, Közuti vasut 761.50—762.50, Magyar bank 630.50—651.50, Dobai bank 206, Kereskedelmi bank 3985, Nemzeti takarékpénztár 526, Általános takarékpénztár 668, Salgó 762—763, Izzó 360.50—361.50, Magyar villamos 491—491.50, Gummi 593, Temesvári szesz 518—524.

TISZTVISELŐ-OTTHON

(FENSIÓ) Budapest, Szentkirályi-utca 22. I. em.
Teljes penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknak
Lakás pensio 135 korona. Ebéd 42 korona. Vacsora 24 korona

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, június 4. (Magyar értékek zárata), 4 száza léko arany-járadék 104.90 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 834.25, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rima murányi 757.59 Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 88.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Nagy. nyere-m. köles. sorsjegy 423.50, Kassa-Oderbergi Vasut részv. —, Magyar jelzálogbank —, Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, június 4. (Osztrák értékek zárata), 4.2 száza lékos papír-járadék 88.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.15 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 328.— Bécsi Bankverein 529.50, Osztrák-magyar bank 2980, Déli vasut 96.75 Dunagőzhajózási r.-t. 1236, Dohány részv. 350.— Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 118.05, Osztr. Lloyd 551.— 4.2 száz. ezüst jár. 88.60—91.80 Osztr. koronajáradék 88.65, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 639.75 Union-Bank 608.50 Osztrák Lányderbank 527.25 Osztrák-magyar államvasut 728.—, Elbe völgyi vasut —, Alpesi részvény 959.75 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 241.40 Lipótkohó 744.50 Török sorsjegy 241.25.

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott gyári árak

gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű részletfizetésre is.

Eredeti szabott gyári árak

SÁRGÁ JÁNOS

csőz. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtősnél

BUDAPEST

IV. ker., Kigyló-tér 5. szám.

KOLOZSVÁR

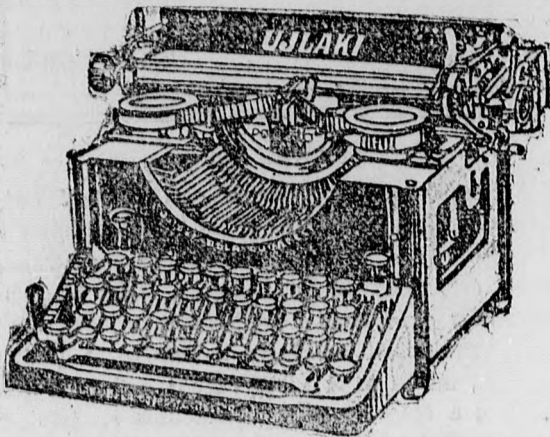
Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

* Vidékre készséggel küldök választékot.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös írószalagok. — Összarakható könyvszokrányok. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszokrányok. — Teljes írodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai írodabüro telepe, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 4. (Értéktőzsde.) A tőzsde kissé lemeresülő árúfolyamok mellett határozottan kedvező irányzatban indult. Csak egyes bányarészekben ért el a veszteség egy százalékot és ennél többet, míg néhány speciális érték iránt spekulatív érdeklődés volt, különösen ottani részvények iránt, a nyers a kedvező levélteli kimutatásokra. Az utóbbiaknak kedvező magatartása és emelkedése azután később a vaspiazz kedvező jelentéseivel kapcsolatban a többi között arra a hírre, hogy a Phönix-társaság nem szándékozik tőkéjét emelni, megszilárdulást vont maga után, mely azonban nem volt tartós. A piazz rövid idő múlva visszacsúszott stagnálásába és esés is állott be. Ez különö-

sen a bányapiacra volt jelentékeny. Szilárdabbak voltak Kanada és Phönix részvények, valamint a villanyosvállalatok részvényei voltak. A készáru-piazz ipari értékei tulnyomórészt gyöngyöbbs irányzatot követtek. Napi pénz 4 százalék és alább, magánkamatláb 4 1/2 százalék.

Berlin, június 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor, jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírrádék —, 4 százalékos osztrák aranyradék 96.60 osztr. hitelrészvény —, Déli vasút 18.60, orosz bankjegyek 215.40, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 183.70, Dinamittruszt 181.30, Harpeni 187.20. Unifikált török radék 91.25, 4 1/2 százalékos ezüst jár 88.80, 4 százalékos magyar aranyradék 91.—, Magya koronajradék 88.40, Osztrák-magyar államvasút —, Bécsi váltóár 846.50, Olasz radék —, Alt. villamos sági Edison 264.—, Gelsenkircheni 188.30, Laurakohli 177.90.

Frankfurt, június 4. Zárlat. 4.20% papírrádék —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 96.50 Magy. ar-jár. 91.10 Osztr. hitelint. részv. 199.75 Osztrák-magyar Államvasut 154 1/2% Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bank verejn 184.— Villamos részvény — 3 százaléko magyar aranykölcsön 73.80, 4 1/2 százalékos ezüstjradék 92.10, Osztrák koronajradék 88.30, Magyar korona-jradék 88.40 Osztrák-magyar bank 144.35 Déli vasut részvény 197.5, Elbayölygi vasut —, Bécsi váltóár 846.66, Párisi váltóár 810.25, Union bankrészv. —.

Hamburg, június 4. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüs radék 91.20, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 18.70 4 százalékos aranyjradék 96.—, Osztrák hitelrészvény 199.75 Osztrák-magyar Államvasut —, Olasz jara dek 95.50, 4 százalékos Magyar aranyjradék —.

London, június 4. Angol consol 77 1/2%.

Páris, június 4. (Zárlat.) 3 százalékos francia jradék 93.95, Osztr. aranyjradék 97.80 Magyar arany jradék 94.40, 5 százalékos bolgar kötvény 1896. évről 516.— 3 3/4 százalékos Olasz jradék 96.80 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 267.—, 5 százalékos marokói jara dek 532.— 4 százalékos 1890. román köles 97.20 4 százalékos amort. románjár. 92.50 —, 5 százalékos orosz jradék 104.95 4 és fél százalékos 1909. orosz jradék 102.75 4 százalékos spanyol jár. 95.2, 4 százalékos unifikált török jár. 90.35 Török sorsjegy 208.— Török dohányrészvény 369.— Osztrák földhitelintézet 1311. Osztrák-Länderbank —, Magyarjelzőlag bank 488.— Banque de Paris 18.35, Banque Ottomane 696.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 106.—, Meridionalvasut 598.—, Hartman gépgyár 790.— Rio Tinto 20.11, Suererie d'Égypte 87.—, Tula 1022. Urikányi közsén —, Chartered 37.—, De Beers 513.50 East Rand 8.—, 25, Jagersfonten 160.50 Trans. Land Compan 42.— Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó

német piacokra (rövid) 123.31, Váltó Bécsre (rövid) 154.50, Váltó Belginmra (rövid) 17/32 Olasz arany váltó (rövid) 1 Váltó Svájcra (rövid) 1/4 Csekk andonra 252.35 Magánkamatláb 27%.

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Finom korpa azonnali szállításra' and 'Durva korpa azonnali szállításra'.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes 'Disznózsír budapesti' and 'vidéki'.

Szalonna.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes 'Városi 3 drbos' and '4'.

Kőbányai sertésvásár.

Arjegyzés. 1912. június hó 4. napján. Hizott sertésára. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 klgon felül) 152—154. Közép (páronkint 251—320 klg.) 161—163 fillér. II. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 klg.) 162—168 fillér. Sertéslétszám: 1912. június 2. napján volt készlet 36373 drb, 3. napján felhajtott 31, 3-án elszállított 302, 4-ére maradt készlet 36102 drb. A hizott sertés üzletirányzata: lanyha. A árak növegek.

Budapesti szurómarhavasár.

Június 4. Felhajtott 1520 drb élő borju. Arjegy-zések: Elsőrendű élő borjúkért 112—120 fillérig, kivételesen 12—130 fillér, középminőségű élő borjúkért 100—110 fillérig, súlyú borjúkért 80—90 fillérig kilogrammként (levonás nélkül). Az irányzat lanyha volt, az árak 6—10 fillérel kgrként esőkentek.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Igazgató:

ERDŐS ARMAND

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, bank shares, and exchange rates.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt változó felhőzet mellett csupán Erdélyben (többnyire 5-15 mm. között), a máramarosi Kárpátokban, meg a tengerparton esett eső s helyenkint (Versecz, Nagyszeben, Gyergyószentmiklós) zivatarok is fordultak elő.

A hőmérséklet valamivel alacsonyabb volt a megelőző napon és Erdély kivételével 1-2 C fokkal a normális alatt tartózkodott; a maximum 27 C fok volt Eszéken, a minimum pedig 4 C fok Tátrafüreden.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás várható, helyenkint zivataros esőkkel.

(Sürgöny-prog.: Meleg, elvélve csapadék, zivatarok.)

Table with columns: Allomás, Légyomlási mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Irány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

BELATINY PEZSGÓ

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 4. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kerndler Ezerecz máramarosszigeti törvényszéki joggyakorlókat a huszti járásbíróshoz jegyzővé, László Elemér kolozsvári járásbíróshoz jegyzővé, a kolozsvári törvényszékhez és Halmos Antal adonyi járásbíróshoz jegyzőket a szigetvári járásbíróshoz írnokká nevezte ki;

a kereskedelemügyi miniszter Csilléry Lajos végzet bölcsész, miniszteri napilijast a kereskedelmi muzeum létszámába ideiglenes minőségben könyvtár-tisztitét a X. fizetési osztályba;

a külügyek minisztere Maros József tiszteletbeli irodai hivatalnokot, haditengerészeti alelemzőmestert követségi tisztviselővé;

a belügyminiszter Biczák Erzsébet szegedi állami gyermekmenhelyi napilijast ugyanelek a szegedi állami gyermekmenhelyhez a XI. fizetési osztályba irodakezelőnévé;

a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Orf Béla székesfehérvári lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjaz joggyakorlókká;

az eperjesi törvényszék elnöke Kun György szepesszombati járásbíróshoz jegyzővé, az eperjesi járásbíróshoz hivatalsszolgáivá;

a kassai javító-intézet igazgatója a vezetése alatt álló intézetnél Iván István családi felügyelőt hivatalsszolgáiv állásra helyezett át, Weisz Viktor kassai pékiparost pedig egyelőre ideiglenes minőségű családi felügyelővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Hollósy János szakelőzai járásbíróshoz írnokot a csaczi járásbíróshoz helyezte át.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter a nagykanizsai törvényszék területére vizsgálóbíróvá Csesznál Miklós törvényszéki bíró, állandó helyettesévé pedig Székács Pál kir. törvényszéki bíró, állandó helyettesévé pedig Székács Pál kir. törvényszéki bíró, állandó helyettesévé rendelte ki, dr. Rombauer Tivadar gödöllői és dr. Terhes Tivadar gyöngyösi járásbíróshoz jegyzőt a gyöngyösi járásbíróshoz mellé alkalmazott ügyészéi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Maugsch Gyula székesfehérvári javítóintézeti munkavezetőfelügyelőt ebben az állásában véglegesítette.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Rosenfeld Mária újdéki lakos, valamint Imre és László nevű kiskorú gyermekei családi nevének Rónára kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A kolozsvári tudományegyetemnél két szolgáiv állásra június 15-ig; ugyanott irodaségdíjiszti állásra június 20-ig; az ipolysági törvényszéknel fogházorvosi állásra 2 hét alatt; a máramarosszigeti pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi fővizsgálói állásra 8 hét alatt; a panosovai esendőrtiszti különítménynél irodaszolgáiv állásra június 21-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m é t e r, June 4, June 3, m é t e r, June 4, June 3. Lists various locations and their water levels.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haematogen! Ovási a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

A FORTÉLYOSSÁG ÁTKA

— REGÉNY. —

IRTA: Dr. FALK ZSIGMOND.

15.

Bécs osászári rezidencia színe-java tüntette ki az öreg megjelenségével. Ott volt a lakodalmon az első bécsi ember, a polgármester és elhozta magával az alpolgármesterét és az egész városi tanácsot. És eljött a vasút vezérigazgatója, kitüntetni óhajtván a hatalmas vasuti hálózat mentén levő felette sok vendéglőbérlok legrégebbi és legkiválóbb tagját.

De megjelent maga a vasuti miniszter is, aki elhozta államtitkárját, illetve ez az államtitkár kapacitálta miniszterét a lakodalmon való részvételre. Ugyanis az államtitkár egy évtizednél hosszabb időn át, mint kis hivatalnok élvezte Schneider bácsi figyelmes előzékenységét. A vasuti vendéglős ugyanis köteles a vasuti hivatalnokoknak ötven százalék engedménnyel szolgálni az ételt és míg más vasuti vendéglőkben épp a nagy ármérséklés miatt a legrosszabbat találták, addig Schneidernél a vasut hivatalnokai a legjobb falatokat kapták.

Népszerűségét ez a nobilis eljárás rendkívül fokozta; csak a tisztviselők feleségei nehezteltek érte, mert az uruk folyvást szidta az otthoni főztjüket és feldiesérte a vasuti korema olcsó, izletes és ritka zamatos ételrendjét.

Schneider bácsi ragyogott a boldogságtól, látva maga körül a gyönyörű vendégköszorút. De még ebben a rendkívüli hangulatban sem feledkezett meg üzletének elsőrendű érdekéről.

Ravasz fondorlattal kieszelte, miként juthatna az egész világ tudomására az ünnepély fényes sikere. Külön asztalnál gazdagon megvendégelte a tudósítokat. Volt ott

a legdrágább étel, a legfinomabb ital és a legzamatosabb szivar főúri bőkezűséggel. Ki-ki alaposan elláthatta magát és a szivarból megtömhette akár az összes zsebeit. Azután minden tudósító töle személyesen megkapta a felszólítást az alkalmas pillanatban a lakodalomnak minél behatóbb leírására.

Szavainak nyomatékosabb hatást az az irat adott, amelyben aláírásával kötelezte a tudósítást soronkint ötven krajczárjával meghoncrálni. Voltak is aztán másnap akkora hasáb leírások, mintha valamely királyfi egy hercezkisasszonyt vezetett volna oltár elé.

Schneider bácsi pedig fizette a százszötven forintos számlákat és csak azt sajnálta, hogy az erre a célra szánt ötezer forintból közel egyezer megmaradt.

A vendéglő forgalma a lakodalommal követő két héten át felszökött a duplájára és ezzel nemcsak megtérültek az összes költségek, hanem alapos haszon is nyomta Schneider bácsi markát. Megértette a kor szellemét, átlátta az el nem koptatott, előkelő reklám hasznosságát és nem sajnálva a nagy befektetést, rögtön megélvezhette az azzal járó ritka összegű hasznot.

Az egész város beszélt Schneiderék lakodalmaról, amelyről a hírlapok annyi szépet mondtak. És akik tényleg résztvettek, nem győzték eléggé dicsérni az ételek kiválóságát, a borok pompás zamatját, a kiszolgálás előkelő finomságát, és a házigazda kedvességét. Szóval fényesen beütött a helyes számítás.

II.

Schneider bácsi gondossága.

Ottó, a fiatal férj és Laura, a fiatal asszony ott akarták folytatni, ahol megszakadt egy igen rövidke időre az egyedüllétük: a munkánál. Abban találták legnagyobb örömeiket, ha zümmögött körülöttük a sok-sok ember jövőse-menése és ők a maguk külön

kis bírodalmukban — Laura, mint felirónó és Ottó mint legfőbb intéző — tehettek-vehettek, intézkedhettek, parancsolgathattak. Schneider bácsi azonban sehogyssem terte leánya új életének szürke mindennapiságban való megkezdését.

Amikor negyven évvel ezelőtt ő megnősült, hát az egészen más volt. Ő szegény gyerek volt, a felesége meg nálánál is szűkösebb szolgálatban tengődött és alig volt kettejüknek együttesen elegendő a templomi taksa, meg a kecsi és a két tanu megvendéglésének költségeire. De ő most megszédte magát, Ottónak is van félrekerkott garasa, miért ne kezdhetnék a fiatalok a házias életet az előkelők módjára.

El kellett tehát utazniok nászutra. A leány egészen Ottóra bízta a választást, Ottó pedig Párist és Londont akarta fiatal feleségének megmutatni, annál is inkább, mert csak Párist ismerte, Londonba még nem jutott el.

A kellemeest megizlelték és megszerették. Az utazás szórakozásai hamarosan feledtették a munkában talált gyönyörűséget, Ezért aztán az önmaguknak megszabott rövid két heti szabadságidőt apai engedéllyel megtoldották még egy héttel.

Az öreg Schneidernek kapóra jött ez a kívánság, mert nagy tervét nem volt képes két hét alatt megvalósítani. Ugyanis nyomban a fiatalok elutazása után sürgönyileg meghívta másik két lánya jogtanácsosait, maguk a gyerekek amugy is eljöttek a lakodalmi ezézőra a férjükkel.

Fontos, életbevágó ügyet kívánt tudomásukra hozni. Közölte velük elhatározott szándékát, amelynek értelmében a saját végakarátát még erőben, egészségben és tiszta ép elmével kívánja végrendelet megszerkesztése nélkül keresztülvinni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1912. június 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Eva boszorkány.
Dráma 3 felvonásban. Írta: Herczeg Ferencz.
Személyek:
Eva hercegnő Váradi A.
A gróf Ivánfi
A deák Odry
Orsola néni Rákosi Sz.
Anzelmus Rózsashegyi
A kamarás Horváth
A kapitány Mihályi
Ulrik ur Somlay
Enzio Garamszegi
A mörva Sugár
A bosnyák Barjos
Inasfiú Mészáros
Törönyör Bónis
Tanácsos ur Horváth
Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A csókszanatórium.
Opera 3 felvonásban Irtá Felner Pál. Zenéjét szerette Báron Bud. Fordította Liptai Imre.
Személyek:
Dr. Kontár Kardos
Krisztina Gerő
Róbertné Hudacsek
Brúcolin Németh
Asszília, a feleség Erdel
Móric, a fia Király
Kalandor Latabár
Gr. Zúray Nep. Raskó
Mimi hercegnő Madgyaszay
Nornsz Barnabás Hajnal Gy.
Kezdeté 8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Bohémelet.
Opera négy felvonásban. Henry Murger „La via de Bohème” regényének nyomán írták: Giacosa G. és Illica L. Összért fordította: Radó Antal. Zenéjét szerette: Puccini Giacomo.
Személyek:
Rodolphe Károly
Schauvard Bálint
Marcell Gáthy
Colline Vajda
Mimi Szamosi E.
Benoit Arkossy.
Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák.
vagy egy japán teaház története. Enekes játék 2-ik felvonása szöv. írta: Owen Hall. Zenéjét szerette; Sidney Johns. Fordították: Fáy J. Béla és Makai Emil.
Személyek:
Reginald B. Szabó
Cunningham Ivágyi
Bronville Marlon
Grimston Fodor
Vancsi Ujvári
Imári Boross
Mimóza Miss Halton
Juliette Szentgyörgyi
Constance Sziklaine
Kutana Helmi
Kezdeté 8 órákor.

A nu. vallás és közokt. miniszter allemerő leiratával kitéve.
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
áthelyozve: Károly-körut 10. sz. alá.
Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, aranyhídak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.
Foghuzások (altatásban is).
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.

NÉPOPERA.

Troubadur.
Opera 4 felvonásban, 4 képben. Írta: Salvatore Cammarano. Zenéjét szerette: Giuseppe Verdi. A zenekart vezényli: Reiner Frigyes karmester.
Személyek:
Luna gróf Gábor
Leonora Jávor M.
Azucena K. Durigó
Manrico Pogány
Ferrandó Körösi
Ines Legard A.
Ruiz Keleti
Oreg cigány Széki
Hirnök Sugár
Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

A Preger-féle német operett-társulat vendégjátéka.
Az erdésleány.
Operette in 3 Akten von Bernhard Buchbinder. Musik von Georg Jarno.
Személyek:
Kaiser Josef II. Jensen
Graf Kolonitzky Kirschner
Graf Gottfried Frankl
Von Reutern Berg
Baroness Agatha M. Schütz
Graf Sternfeld Brich
Komtesse Josefine Fl. Hegner
Frans Köldessy Noe
Hans Lange Geiduschek
Christine H. Niese
Kezdeté 1/8 órákor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ.

Az asszonyfaló.
Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerette: Eysler Edmund. Fordította: Mérey Adolf.
Személyek:
Maros Béla, őrnagy Ferenczy
Mary White Kury K.
Raffainé Szathmáryné
Tilda, leánya Balog B.
Camillo Fekete
Donogán báró Szabolcs
Lovász Pongyvesy
Sziák báró Szász
Borakes Parányi
Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A haditengerészet.
Kezdeté 1/8 órákor.
APOLLO-PROJEKTOR
Főszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.
A légyveszedelem (tudományos felvétel). A kéményseprő (komédia). **Duoi bácsiék gépjárót keresnek** (amerikai humoroszk). — **Indiai elefántok. Tudomány és szerelem** (francia dráma). A Niagara. A kis csavargó kalandja (komédia). **A telefon hősnője** (szenzációs amerikai dráma). Előadások kezdete negy-hétköznapokon, mint vasár- és ünnepnapokon este 6 órától folytatódagasan.

Jardin de Paris

Erzsébet királyné-ut. 1. Telefon: 167-25.

Ujdonság: Ujdonság:
Vaterglück
Felix Dörmann kacagató bohózata.
Azonkívül:
ANDREJÉ
a gondolatolvasók királya.

Kornai Berta Nyárai Antal
Bogla Horská Sajó Géza
Paul Morgan Les Armidas
Éjféltől a Tabarinban nagyszerű táncműsor.
Just and Gabriella, Ortego-Campos-Rozsnyai duo. Afra. stb.

SZÉP TELT KEBEL!

A Lassing-féle „Amorlin” kebel-krém többszörösen kipróbált és elismert szer, teljesen kifejlett, szép kebel eléréséhez. Tartós, biztos eredmény. Az Amorlint többször kiténtették és sok allemerő levél szől **Artalmatlanságáról**; csak külsőleg használható és bármilyen koruknál alkalmazható. — Egy tégely ára használati utasítással 4 kor. Kétszeres nagyságu tégely 1 drb hozzávaló szappannal — az eredmény elérésére teljesen elegendő — 7 kor. Titoktartás mellett küldi utánvét mellett vagy bályegok beklüldése ellenében: **Frau I. Frisch, Wien, VIII. Tigergasse 38/112**

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben)

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári időnyre.
Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintugy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. gyári áron küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár
Siegel-Imhof Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségességét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Oriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

BRISTOL

Elsőrangú szálloda.
Kávéház és étterem.
BUDAPEST-DUNAPARTON.

DARÁNYI LEJÚJABB MODELLO
Számoló
ÉS LÁTHATÓ IRASU
Összeadógépei
nem szorulnak reklámra.
Dijmentes bemutatás az ország bármely helyén.
Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadógépek Karoskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénnytársaság árszabálya Budapest, VI., Váci-körut 37.

Költözködés előtt.

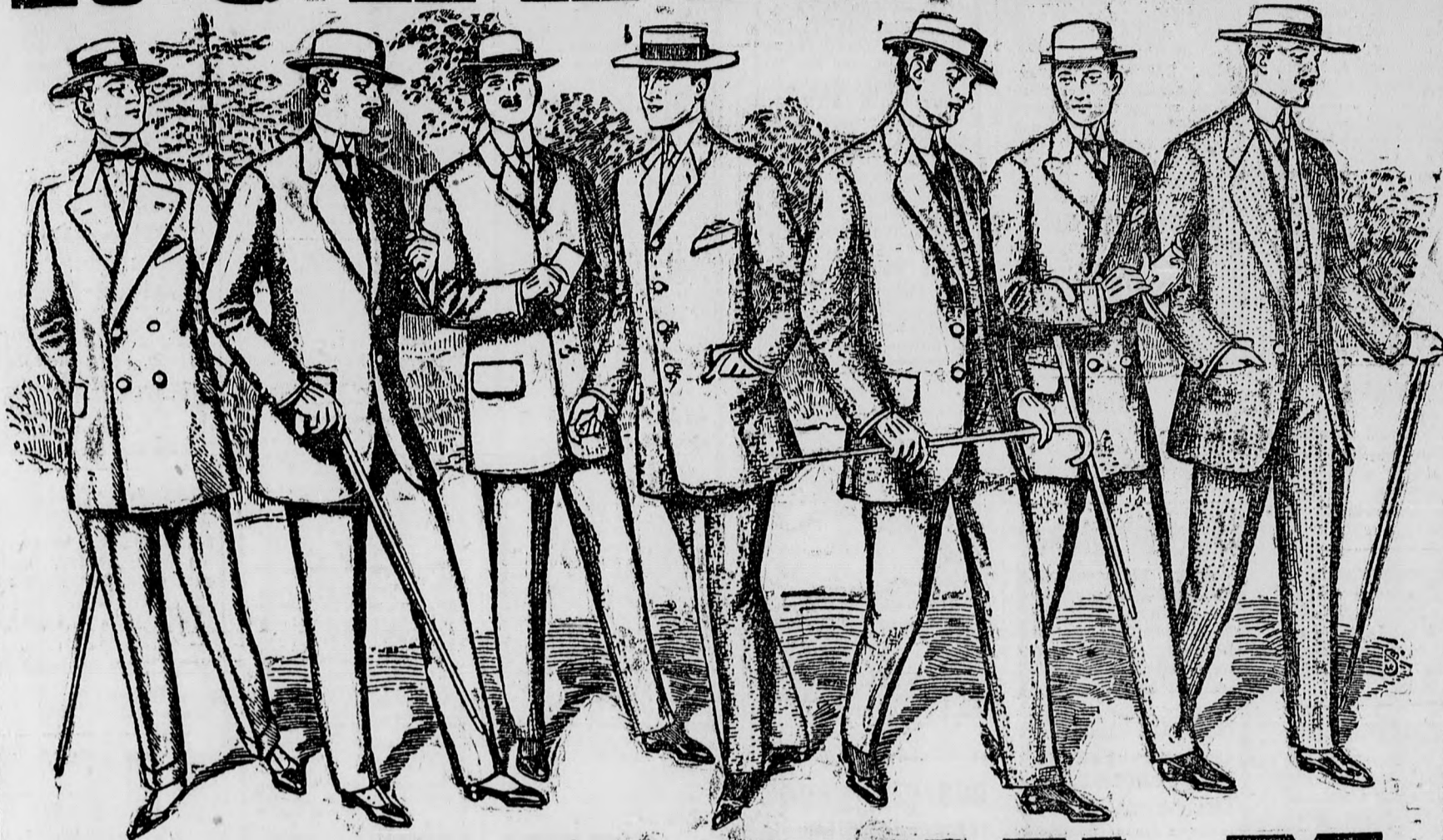
A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket :: ::
gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán műorás és :: :: :: ékszerész
Budapesten, Erzsébet-körut 29., 1. em.
Nagy képes album-árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Heti műsor:

Junius hó	Nemzeti Színház	Népopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Uránia
6 Délután: 6 órákorok Este:	A csárná	A botcsinálta doktor	Csitra Az erdésleány	A csók-szanatórium	A gésák	Mayorék	Tat r arás cigán bár	Mont-Carlo és a Riviera
7 Péntek	Fogadósné	A botcsinálta doktor	Az asszonyfaló	A csók-szanatórium	A gésák	Az asszonyfaló	A kis gróf	A szerelem története
8 Szombat	A mama	A botcsinálta doktor	Az er észleány	A csók-szanatórium	A Gésák	Az asszonyfaló	Elvált assz ny	—
9 Délután: Vasárnap Este	Széchy Nára	A botcsinálta doktor	Mindenütt jó Az asszonyfaló	Leányvasár A csók-szanatórium	A Gésák	Ártatlan Zsuzsi Az asszonyfaló	Orp eus az avilágban Az obsitos	—

R U H Á I N K A T

NEUMANN M.

cs. és kir. udvári és kamarai szállítónál

vesszük.

Férfi-, fiu- és leánykaruha-telep

Kérjen árjegyzéket.

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. és 3. szám.

Kérjen árjegyzéket.

Fiókok: Arad, Belgrád, Brassó, Debrecen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Linz, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Sofia, Szeged, Temesvár, Zágráb.

A világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfénelérés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is. **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrész-bárhóva Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz. Flókiüzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészokról ingy. és bérin.

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán **FREY GYULA** vendéglős, a parlamenti Arkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.

Elsőrangú vendéglő és kávéház.

Háromszor naponta hangverseny

SILVING BERTHOLD

karmester vezetése alatt

a Budapesti Filharmonikusok Társasága

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

húgyszervi bajokat, syphilit, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfi gyengeség** (impotencia) **makacs alakját**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegnek osztályán)

Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszerek.

Rendelés: 9-3, este 5-7-ig. Budapest, Rákóczi-út 8/a.

(Lépesbázi bejárat.)

Finom uri fehérneműk
legmodernebb kivitelben

SÓS BERNÁT

uridivat üzegnél

VI., Budapest, Andrássy-út 50. sz.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.

Bloger és Wolfner, Andrássy-út 10. szám.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítva 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapeston

V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.

(Saját palotájában)

Előford életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjaz feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfelvételei kiválóan liboráltsak. Kötvényei érvénytelenek és megtámadhatatlanok. Légújítás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság feltétlenül kártérítést nyújt, potdii fizetés kötelezettség nélkül. Főszéki letett kötvényainál felet kivánságára a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párba vagy bírói ítélet folytan előálló halálesetekben.

Vagyonállás 1910. decz. 31-én	251.566.667.16
Ervényben levő biztosítások	610.000.000.—
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés	642.520.227.02
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	25.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelyezett díjtartalék	28.042.202.10

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Férjhez menni óhajt
26 éves kath. árva 180,000 vagyonnal, 38 éves francia k. n. 100,000 vagyonnal, 22 éves csinos török hölgy 100,000 vagyonnal, valamint még sok száz vagyonos özvegy és hajadon. Komoly ajánlkozónak, ha vagyontalanok is. Díjtalan felvilágosítást ad Schlessinger, Berlin 18.

Feltalálók
Utmutatója szabadalmazás-hoz értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnár szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

Négyszobás
urilakás, minden kényelemmel, kerthasználattal, gyönyörű kilátással a budai hegyekre, anguszton 1-ro kiadó. II. ker., Bimbó-utca 9. szám.

Tisztviseelő otthon
Pensió Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás pénzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknél. Teljes pensió 135 kor. Ebből 42 kor. Vacsora 24 kor.

Mézőnöki
mészek, festmények, régi érmek, olcsón eladó. V., Sziget-utca 4-6. II., 25. ajtó.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísért háziasz a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testtel rendelkezők nyernek — Hőgyek roszok keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jut állást. Verszorgony, gyengeség, idegesség, ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kintutelve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kor. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/A. Telefon 156-80.

Gyorsírás és gyorsíró
A Gyorsíró Társaság szaktanfolyamait lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legelőszobák kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Befektetés naponta. Tanítói igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Kariothek' amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Pár-huzamosan eseti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. sz. 14.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebédlő-, uriszobák és szalonbutorokat, szaloida-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhitelek lakberendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Szepességi uri
család 18 éves leánya fővárosban előkelő uri háznál szobalányi helyet keres június 16-ra. Szives értesítés: 'Ida' Budapest, IX., Ráday-utca 54. III. emelet 5.

Tátrai málnaszörp
5 fillős postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepes-megye).

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kivállok és teljes értékűt kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama nyilvánosságijoggal. Alapította Markovits Iván 1883-ban, Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től júl. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-ut 7., saját épületében; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünket utazó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butorok részleteit.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utca 7. sz.
Díszes butoralbum 1 kor.

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szobadisznak. Wornl gyaloglói fegyver 5 kor., szurony hüvelyvel 1 K Wornl lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyverszif 1 korona, tölténydarabja 10 fill. Katonalpuskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Hungária beszélő-gépek
tölcsérszerűk és kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Fülszó
A Dr. G. Schmidt főorvos életrajza fényben. Gyorsan és alaposan gyógyítja az alagsorok, süketseget, fülzúgást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvegje 4 kor.
TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész Budapest, Király-utca 12.

Öreg hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischograd Jakab, Akácfa-utca 45. I. 5. Levelezőlapra jövek.

Szingazdag természeti leírások!
Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászkepek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Hírel, költői lendület van minden leírásában, rszjón szeretet a szabadság a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható:
LAPPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

MACZUSKI A.
Wien, III/2. Erdbergerláde 2.
Raktárak Budapest: Török J. győztes. Király-u. 12. Vértess S. illusztr. Kristóf-tér 8. Neruda N. drogeria. Kossuth Lajos-u. 7. Brüder Radanovits Baross-utca 1. Thallmayer & Seitz drogeria, Zrínyi-utca 3. Kochmeister Fr. m. drogeria, Hold-utca 3. sz., Molnár és Moser drogeria, Koronaherceg-utca 11. szám.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legújanyosabb áron szállít.
Schulz-csillárgyár
Róza-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

Zálogcédulát,
briliánsot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségereskedő, Király-utca 85. Telefon 85-45 Meghívásra jövek.

LÉFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Vesszőnyí-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Készpénzért
vagy hitelképes egyórnéknek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítaton, hogy ilyen
olesón
sehhol nem kap modern háló-, ebédlő, ur- és szalon ezobákat stb. Győzdőjön meg, tekintse meg szívesen raktármat, itt jutányosan
vehet
a leggyorsabbúttól a legdizsentyűbb kivitelig minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó céj
BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Béjárt Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Singer varrógépek
Kerekpárok, grammofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók.
Haban József
Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Vajbátot,
szőlő spárgát, zöldborsót, fejes-salátát, ubjurgonyát, hónapos retket postacomagokként K 3.—, barack-tekvárnak kilóját K 2.80. Szabó Csongrádról.

FATIME és SEMIRAMIS
öröszér-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű Válogatott la parammi gyártmányok. Eofánicsonszintben tartályal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltűnő biztonságot nyújtanak! Elszállíthatatlanok! Több évi rakározó képesség! Ár incatónként 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20% rabatt. Szelküldés szennal, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Tífus betegségei
hugycsőgyulladás, húgyveszékületek, hólyagbánták, mak, altesti cökék, békétséggek, bujakor (cyphilis) az ünferfőzes utókövetkezményei, megümlések, elgyöngült férfierő, noi nomi bajok, méhhajak, fehér folyás, ideghantalmak stb. stb. alapos gyors és gyökérs gyógyításra a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkismeretes gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk.
Dr. Garal
hírnemes szarvos rendelőintézet Budapest, VI., Andrássy-ut 28.
FELTÜNÉS NÉLKÜL eredményes gyógyítás levellleg is.
Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel hétköznapon 10 órától 4 óráig és este 7-8-ig. Vasárnap délután 2 óráig.
Ehrlich 606
javított
Joha oltások!
Levelekre azonnal válaszol.

AZ ATHENAEUM A KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
Csehovnak, a nagy orosz írónak műveit finomsággal megírt legjobb és legjellemzőbb elbeszéléseit tartalmazza.
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák (384 old.) Ára 1.00
Eddig megjelentek:
KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számárhőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szüete. Regény. Ford. Böllay Gy. (320 o.)
Sajtó alatt:
BÖLSCHÉ: Szerelem az élek világában.
TOLSZTOJ: Hadzi Murát. Regény.
VOSS R.: A kőb és az asszony stb. stb.
Minden kötet ára 1.00 fillér.
Kapható minden könyvtárban, Kivául az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társulat

Függöny
Kongressz-szövetek
85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat.
Bérczi D. Sándor
közimunka nagyiparcs Budapest, VI., Desseffy-u. 5.

Ajtók, Ablakok
vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1889-ban

BUTOR
30% meglakritás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 telomelet. Vétel és eladása használt és új polgári urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák angol búgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keloi szőnyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28599